T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER ANABİLİM DALI

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÇOCUK TİYATRO OYUNLARININ SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRENME ALANLARI BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

MELİSA HASGÜL

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ANTALYA, 2024

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ÇOCUK TİYATRO OYUNLARININ SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRENME ALANLARI BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Melisa Hasgül

Danışman

Doç. Dr. Serpil Demirezen

Antalya, 2024

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek Lisans tezim olarak sunduğum “Çocuk Tiyatro Oyunlarının Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenme Alanları Bağlamında İncelenmesi” adlı bu çalışmayı bilimsel ve ahlak kurallarına uygun bir şekilde baştan sona danışmanım Doç. Dr. Serpil DEMİREZEN‘in sorumluluğunda yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri kullanırken alıntı yaparak belirttiğimi doğrularım.

Melisa HASGÜL

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Melisa HASGÜL'ün bu çalışması 01.08.024 tarihinde jürimiz tarafından Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programında Yüksek Lisans Tezi olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

		İmza
Başkan	**:** Doç. Dr. Hatice GEDİK (Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD)	……..
Üye	**:** Prof. Dr. Nadire Emel AKHAN (Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD)	……..
Üye (Danışman)	**:** Doç. Dr. Serpil Demirezen (Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD)	……..

YÜKSEK LİSANS TEZİNİN ADI: Çocuk Tiyatro Oyunlarının Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenme Alanları Bağlamında İncelenmesi

ONAY: Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulunun …….. tarihli ve …..……. sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

……..

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Tez konumu belirlerken başka konular yerine, araştırmaktan mutluluk duyduğum tiyatro konusu üzerine yoğunlaşmamda desteğini esirgemeyen, çalışmamın ortaya çıkmasında bana yardımcı olan, beni sabırla dinleyip çalışmamı şimdiki haline getirmemde rehber olan, sayın danışmanım Doç. Dr. Serpil DEMİREZEN'e teşekkürlerimi sunarım. Tez yazım sürecinde desteklerini esirgemeyen sayın hocalarım; Prof. Dr. Nadire Emel AKHAN'a ve Doç. Dr. Hatice GEDİK'e teşekkürlerimi sunarım.

Bu sürecin her aşamasında yanımda olup bana olan inancını yitirmeyen ve asla yalnız bırakmayan, her anımda bana destek olup çalışmamı tamamlamamda maddi manevi desteklerini esirgemeyen canım anneme çok teşekkür ediyorum. İncelediğim çocuk oyunlarını kütüphaneden teslim alıp geri teslim etmemde bana yardımcı olan, her yorulduğumda beni araştırmam için çalışmaya teşvik eden çok kıymetli Ömer BAYSAR'a teşekkür ederim. Dönem arkadaşım, sevgili İrem ÇANKARA'ya, ve sevgili Gözde ÇALIŞ'a en başından son ana kadar araştırmama yaptığı katkılardan ve manevi desteklerinden dolayı çok teşekkür ediyorum. Manevi desteği ile her zaman yanımda olan en yakın arkadaşım Beyza TEKTAŞ'a teşekkür ediyorum.

ÖZET

ÇOCUK TİYATRO OYUNLARININ SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRENME ALANLARI BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

HASGÜL, Melisa

Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Serpil DEMİREZEN

Haziran 2024, 103 Sayfa

İnsanlık tarihi ile birlikte başlayan tiyatro, sadece sanatsal işlevi ile değil, eğitici işlevi ile de ön plandadır. Estetik hazzın yanı sıra insanlara başka insanların bulundukları durumlar üzerinden eğitici dersler verebilmektedir. Toplumun aynası olarak tabir edilen tiyatro, yine topluma iyi ve sorumlu vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlayan Sosyal Bilgiler dersi ile yakından ilişkilidir. Ancak literatür araştırıldığında Sosyal Bilgiler eğitiminde tiyatro kullanımına dair çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir.

Bu çalışmada yerli çocuk tiyatro oyunlarının sosyal bilgiler dersi öğrenme alanları bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada doküman incelemesi yöntemi ile elde edilen veriler, içerik analizi ile çözümlenmiştir.

Araştırmada 2023 yılı güncel kütüphane listesinde yer alan 303 adet yerli çocuk oyunundan, 169 adet yerli çocuk oyununa ulaşılmıştır. İncelenen yerli çocuk tiyatro oyunlarından 35 tanesi Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan öğrenme alanları kazanımları ile doğrudan ilişkilendirilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan öğrenme alanları ile ilişkilendirilebilen çocuk tiyatro oyunlarının Sosyal Bilgiler eğitiminde kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın sonuçları doğrultusunda sosyal bilgiler eğitiminde çocuk tiyatro oyunlarının aktif şekilde kullanılmasına yönelik önerilerde bulunulmuştur. İlişkilendirilen bu yerli çocuk oyunları Sosyal Bilgiler eğitiminde uygulamalı olarak kullanılabilir ve öğrenci başarısına etkisi incelenebilir. Ayrıca başka şehirlerdeki devlet tiyatroları kütüphanelerinde bulunan yerli çocuk oyunlarının incelenmesine ve doğrudan Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılabilecek çocuk oyunlarının yazılmasına yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Tiyatro, Sosyal Bilgiler, Öğrenme Alanları, Çocuk Tiyatrosu Oyunları*

ABSTRACT

EXAMINATION OF CHILDREN'S THEATER TEXTS IN THE CONTEXT OF SOCIAL STUDIES LESSON LEARNING AREAS

HASGÜL, Melisa

Master Thesis, Department of Turkish and Social Sciences Education

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Serpil DEMİREZEN

June 2024, 103 Pages

Dating back thousands of years, theater is at the forefront not only for its artistic function but also for its educational function. In addition to aesthetic pleasure, it can teach people educational lessons through other people's situations. Theater, which is described as the mirror of society, is closely related to the Social Studies, which aims to raise good and responsible citizens. However, when the literature is searched, studies on the use of theater in Social Studies education are quite limited.

In this study, it was aimed to examine children's theater texts in the context of social studies course learning areas. The data obtained through document analysis method were analyzed by content analysis.

In the study, 169 children's theater texts were reached out of 303 local children's theater texts in the current library list of 2023. Thirty-five of the local children's theatre texts were directly associated with the learning areas in the Social Studies Curriculum. In the light of the findings, it was concluded that children's theater texts that can be associated with the learning areas in the Social Studies Curriculum can be used in Social Studies education. According to the results of the research, suggestions were made for the active use of children's theater texts in social studies education. These associated local children's theater texts can be used practically in Social Studies education and their effect on student achievement can be examined. In addition, suggestions were made for examining local children's theater texts in the libraries of state theaters in other cities and for writing children's theater texts that can be used directly in Social Studies teaching.

Keywords: *Theatre, Social Studies, Learning Areas, Children Theater Texts*

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR……..……i
ÖZET……ii
ABSTRACT…….….iii
İÇİNDEKİLER……..... iv
TABLOLAR LİSTESİ……vi
ŞEKİLLER LİSTESİ……..vii
KISALTMALAR LİSTESİ……...…viii

BÖLÜM I
GİRİŞ

1.1. Problem Durumu **1**
1.2. Araştırmanın Amacı **2**
1.3. Araştırmanın Önemi **3**
1.4. Sınırlılıklar..... **3**
1.5. Tanımlar..... **3**

BÖLÜM II
KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Tiyatro..……**5**
2.1.1. Tiyatro Türleri...……...**5**
2.1.2. Çocuk Tiyatrosu …….....**6**
2.1.3. Tiyatronun Eğitimde Kullanılması …….....**8**
2.2. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı..……**9**
2.3. Sosyal Bilgiler ve Tiyatro ……**13**
2.4. İlgili Araştırmalar ……..**14**

BÖLÜM III
YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli..... **16**
3.2. Veri Toplama Kaynakları **16**
3.3. Veri Toplama ve Analiz Süreci **18**
3.4.Çalışmada Geçerlilik ve Güvenilirlik……..**21**

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Birey ve Toplum öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları nelerdir? ……**22**

4.2. Kültür ve Miras öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları nelerdir?.....**27**

4.3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları nelerdir?.....**32**

4.4. Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları nelerdir?.....**39**

4.5. Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları nelerdir?.....**43**

4.6. Etkin Vatandaşlık öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları nelerdir?.....**46**

4.7. Küresel Bağlantılar öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları nelerdir?.....**51**

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma **61**

5.2. Öneriler **63**

KAYNAKÇA **65**

ÖZGEÇMİŞ **70**

İNTİHAL RAPORU **71**

BİLDİRİM……...**72**

EKLER ……**73**

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Öğrenme Alanları İle İlişkilendirilen Çocuk Tiyatro Oyunları ……**17**

Tablo 2**.** Görüş Ayrılığı Sebebiyle Araştırmadan Çıkarılan Çocuk Oyunları ……**20**

Tablo 3. Birey ve Toplum Öğrenme Alanı İle İlişkilendirilen ADT Çocuk Oyunları ……**22**

Tablo 4. Kültür ve Miras Öğrenme Alanı İle İlişkilendirilen ADT Çocuk Oyunları ……**27**

Tablo 5. İnsanlar, Yerler ve Çevreler Öğrenme Alanı İle İlişkilendirilen ADT Çocuk Oyunları ……**32**

Tablo 6. Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı İle İlişkilendirilen ADT Çocuk Oyunları……**39**

Tablo 7. Üretim, Dağıtım ve Tüketim Öğrenme Alanı İle İlişkilendirilen ADT Çocuk Oyunları…….**43**

Tablo 8. Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı İle İlişkilendirilen ADT Çocuk Oyunları……...**46**

Tablo 9**.** Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı İle İlişkilendirilen ADT Çocuk Oyunları……**51**

Tablo 10. İncelenen Yerli Çocuk Oyunları Listesi **.....83**

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanları……**11**

KISALTMALAR LİSTESİ

Akt.	: Aktaran
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
TDK	: Türk Dil Kurumu
SBÖP	: Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı
ADT	: Antalya Devlet Tiyatrosu
ADTK	: Antalya Devlet Tiyatrosu Kütüphanesi

BÖLÜM I
GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

"Sanatsız kalmış bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir."

Mustafa Kemal Atatürk

Hayatın her alanında sanata rastlanabilir. Kimi zaman hayatın yoğun temposundan kaçmak kimi zaman da hayatın durağanlığını değiştirmek için sanata sığınır insanoğlu. Ruhen iyi geldiği gibi kültürel anlamda da insanın gelişimini olumlu yönde etkiler. Anlatılmak istenen bir düşünceyi ifade edebilmek için günlerce hatta aylarca uğraşan bir kişi, bazen bir sanat eseriyle tek seferde anlatabilir. Onun bu güçlü hitabeti, ruha iyi gelen tarafı ve insanları etkisi altına alabilme kabiliyeti zamana meydan okumaktadır. Öyledir ki tarihin her döneminde kendine farklı dallarda yer bulabilmiş, değişen zamana ayak uydurabilmiştir. Resim, müzik, tiyatro gibi sayısız birçok farklı alanda boy göstermiştir. Bazı ülkeler sıkı sıkıya sanata bağlanmışken bazıları henüz onun değerinin farkına varamamıştır. Sanatın değerinin bilindiği ülkelerden biri de Türkiye'dir. Ülkemizin kurucusu Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk, sanata ve sanatçıya verdiği önemi birçok kez farklı sözlerle dile getirmiştir. Atatürk Mart 1923'te yaptığı bir konuşmada; yurdun önemli merkezlerinde müzeler, güzel sanat sergileri, konservatuarlar ve modern kitaplıklar kurmaktan bahsediyor ve *"Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopuk demektir"* diyordu (Giritli, 1987).

"Atatürk Türkiye'sinde bilim ve sanat iki atar damardır. Onun düşüncesinde, sanat bilimsiz olmaz, bilim de sanatsız… O "En hakiki mürşit ilimdir" derken, en gerçek yol göstericinin bilim olduğunu vurgulamıştır; bilim ise sanat ile yaratıcılık kazanacaktır" (Nutku, 1999, s. 39). "Sanatsız kalmış bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir" sözü ile sanatın bir milletin ayakta kalabilmesi için ne kadar önem arz ettiğini vurgulamaktadır. Böylelikle birçok sıkıntının ve zorlu işlerin yanında sanata da aynı önemi vererek sanatın toplum hayatındaki vazgeçilmez yerini belirlemiştir (Nutku, 1999, s. 51).

Atatürk tüm sanat dallarına önem vermekteydi. Bunun en bilinen örneklerinden biri; "Efendiler… Hepiniz mebus olabilirsiniz, vekil olabilirsiniz hatta reisicumhur olabilirsiniz. Fakat sanatkar olamazsınız. Hayatlarını büyük bir sanata vakfeden bu çocukları sevelim." sözüdür. Sanata ve sanatçıya verdiği önemi vurgulayan bu meşhur sözünü, 1930 yılında Dârülbedâyi sanatçılarının Ankara'da Atatürk'ün huzurunda oynadıkları gösteriden sonra Türk tiyatrocularına söylemiştir. Ancak bu söz tiyatrocularla birlikte tüm Türk sanatçıları için onları yücelten, özgüvenle yaratıcılığa iten bir güç haline gelmiştir (And, 1983, s. 32).

Atatürk'ün tiyatro piyesleri yazma denemelerinde bulunması, tiyatroya verdiği önemi göstermekte ve onun nazarında tiyatro; resim, mimari, müzik, edebiyat gibi tüm güzel sanatların bir sentezi durumundadır. Bundan dolayı tiyatro tıpkı bir röntgen gibi toplumun hasta ve sağlam taraflarını gözler önüne sermektedir (Karal, 1968). Topluma iyi, sorumlu ve bilinçli vatandaşlar yetiştirmeyi hedefleyen Sosyal Bilgiler Dersi, toplumun hasta ve sağlam yanlarını gösteren bu röntgenden yararlanabilir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (SBÖP); laik, milli ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olan, yasalar önünde herkesin eşit olduğunu bilen, milli bir bilinci olan, kültürel mirası koruyan ve geliştirilmesi gerektiğinin farkında olan, doğal çevreyi koruyan ve sürdürülebilir bir çevre anlayışına sahip olan, eleştirel düşünme becerisine sahip, toplumsal ilişkileri düzenlemede ve karşılaştığı sorunları temel iletişim becerilerini kullanarak çözebilen, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için katılımda bulunabilen, insan hakları, demokrasi, laiklik, cumhuriyet gibi kavramların önemini bilen ve hayatını demokratik kurallara göre düzenleyen, milli ve manevi değerleri benimseyip iyi ve erdemli birer insan olmanın önemini bilen, ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlı olan, özgür birer birey olarak kendi istek, ilgi ve kabiliyetlerinin farkında olan birer nesil yetiştirmeyi amaçlamaktadır (MEB, 2018).

Toplumun aynası olan tiyatro, topluma iyi, sorumlu, bilinçli vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlayan Sosyal Bilgiler dersi ile oldukça uyumlu bir sanat dalıdır. Bundan dolayı, bu araştırmada; Antalya Devlet Tiyatrosu (ADT) Kütüphanesi'nde yer alan ve Sosyal Bilgiler Dersi öğrenme alanları ile ilişkilendirilebilen yerli çocuk oyunları incelenmiştir.

Çalışmada Sosyal Bilgiler öğretiminde faydalanılabilecek yerli çocuk oyunları araştırılmıştır. ADT Kütüphanesi'nde bulunan yerli çocuk oyunları SBÖP öğrenme alanları ile ilişkilendirilerek Sosyal Bilgiler öğretiminde fayda sağlayabilecek olanlar ortaya konulmuştur.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, SBÖP öğrenme alanları ile ADT Kütüphanesi'nde yer alan yerli çocuk oyunlarının ilişkilendirilmesidir. Bu amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. Birey ve Toplum öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları nelerdir?
2. Kültür ve Miras öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları nelerdir?
3. İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları nelerdir?
4. Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları nelerdir?
5. Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları nelerdir?
6. Etkin Vatandaşlık öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları nelerdir?

7. Küresel Bağlantılar öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Toplumun aynası olarak tabir edilen tiyatro, yine topluma iyi ve sorumlu vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlayan Sosyal Bilgiler dersi ile yakından ilişkilidir. Literatür incelendiğinde, sosyal bilgiler eğitimi alanında öğrenme alanları ile ilgili; Şen (2023)'in , Sosyal Bilgiler Öğretiminde 5 ve 6. Sınıf Kültür Ve Miras Öğrenme Alanlarında Sanal Müze Kullanımına Yönelik Öğretmen Görüşleri, Gümüş (2021)'ün, Sosyal Bilgiler Öğretim Programındaki Öğrenme Alanlarının Sosyoloji İle İlişkisi Üzerine Bir Araştırma, Kapan (2019), 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabında Önerilen Edebi Ürünlerin Öğrenme Alanlarında Yer Alan Değerler Açısından İncelenmesi gibi çalışmalar yer almaktadır. Ancak tiyatro ile ilgili yapılan çalışmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Bunlar; Sahne Sanatları İle Sosyal Bilgiler Öğretiminin Öğrencilerin Başarı, Tutum Ve Bilgilerinin Kalıcılığına Olan Etkisi (Baş, 2017), Soydan-Cımbız (2019) Namık Kemal'in Tiyatro Eserlerinin Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Değerler Bağlamında İncelenmesi, Tiyatro Metinleri İle Sosyal Bilgiler Öğretimi (Güldalı & Tay, 2021) adlı çalışmalar yer almaktadır. Bu araştırmada ise, Sosyal Bilgiler Dersinde kullanılabilecek çocuk tiyatro oyunlarını ortaya koymaktadır. Sosyal Bilgiler Dersinde tiyatronun etkin kullanımını kazandırmayı hedefleyen bu araştırma, hem literatüre hem de öğretmenlerimize birer rehber niteliği taşımaktadır. Öğretmenler öğrenme alanları ile ilişkilendirilen bu çocuk oyunlarını derslerinde kullanabilirler.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- SBÖP (2018)'de yer alan öğrenme alanları ile,
- 2023 yılında Antalya Devlet Tiyatrosu Kütüphanesi'ndeki erişilebilen 169 adet yerli çocuk oyunları ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Tiyatro: Sahnelenmek amacıyla yazılan oyunların tümü (TDK, 2024).

Çocuk Tiyatrosu: Çocuklar için hazırlanan dramatik metinler, çocuklar tarafından sahnelenen veya çocuklar için sahnelenen gösteriler şeklinde tanımlanabilir (Akyüz, 2019).

Sosyal Bilgiler: “Sosyal bilgiler, öğrencileri yerel, ulusal ve küresel vatandaşlık yaşamına hazırlayan, zaman ve mekan içindeki bireyleri, toplulukları, sistemleri ve bunların etkileşimlerini inceleyen bir bilimdir.” (NCSS, 2024).

Öğrenme Alanı: Sosyal Bilgiler Programı’nda ilk defa vurgulanan öğrenme alanı, tema, kavram, beceri ve değerlerin birbiriyle ilişkili olarak bir bütün halinde görülebilen, öğrenmeyi düzenleyen yapı olarak ifade edilmektedir (Gültekin, G.Bayır & Göz, 2013).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Tiyatro

İlkel insan topluluklarından bu zamana bir toplum olayıdır tiyatro. Örneğin; avını nasıl avladığını taklitle anlatan insan ile onu izleyen insan toplulukları hem ruhsal açıdan hem de gövdesel açıdan birbirine sıkıca bağlı olduğundan, bir insanın diğer insanlara ne düşündüğünü anlatabilmesini sağlayan ilk araçtır (Nutku, 1976, s.65). İnsanı insana insanca ve insanla anlatma sanatıdır (Bakır, 2007). Tiyatro insanların tek tek değil topluca katılım sağladıkları bir anlatım aracıdır (Nutku, 1976, s.17). Bu bakımdan tiyatro, insanlık tarihi açısından oldukça önemli bir sanat dalıdır.

Tiyatronun başlangıcı ile ilgili birçok farklı görüş olsa da temelde birtakım büyü ve ritüellerden doğduğu söylenebilir. Geceleri ateş etrafında otururken av hayvanlarını arttırmak veya ertesi gün gidecekleri avın iyi geçmesi amacıyla bir nevi büyü yapmayı düşünen ve avlanacak olan hayvanları taklit eden ilk insanın bu davranışıyla beraber tiyatro başlamış bulunuyor (Fuat, 2003). Oyuncuların ve seyircilerin ayrı olmadığı bu etkinliklerde, tanrılara şükranlarının sunulması, büyü seremonilerinin yapılması, bolluk ve bereket dileklerinin sergilenmesi, ölüm ve dirilme döngüsünün ele alınması ile tiyatronun ilk yapısı ortaya çıkmaya başlamış ve doğa ve doğanın güçlerinin taklit edilmesi yoluyla mimetik (taklit) öge zamanla büyüden ayrılmaya başlayarak büyü ritüelleri törenlere, törenler de dinsel ilahiye, büyücüler din adamlarına daha sonra korobaşı ve son olarak da oyuncuya dönüşmüştür (Işık, 2014).

2.1.1 Tiyatro Türleri

Tiyatro ile ilgili ilk kuramsal görüşler ise Antik Yunan düşüncesinde ortaya çıkmıştır (Şener, 2006, s.15). Eski Yunan uygarlığında halk, tanrı Dionysos için şükranlarını sunmak amaçlı çeşitli eğlence ve törenler düzenlemiştir. Bu törenler zamanla gelişerek trajedi ve komedinin doğmasını sağlamıştır (Yalçın & Aytaç, 2005, s.55). Tiyatrodan ilk kez bahseden filozof Aristoteles, Poetika adlı eserinde sanatları sınıflandırmıştır (Şener, 2006, s.15). Tragedya veya trajedi, Tanrı Dionysos onuruna hazırlanan törenlerde dithirambos isimli şarkıların söylenmesinden, komedya ise yine Tanrı Dionysos için hazırlanan bağbozumu törenlerinden doğduğu düşünülmektedir (Şener, 2006, s.16). Böylelikle mitos ve ritüeller ile başlayarak zamanla görselliğin de inanç ve eylemlerine dahil olmasıyla Antik Yunan şenliklerinde ve daha sonrasında Roma'daki uygulamaları ile tiyatro günümüze kadar ilerleyerek ulaşmayı başarmıştır (Baş, 2017).

Tragedyalar, konularını tarih ve mitoslardan aldığı gibi ahlaklı ve erdemli olmayı da her şeyin üstünde tutarlar (Baş, 2017). Kahramanları tanrı, yarı tanrı, kral, kraliçe gibi soylu kesimlerden oluşmakta, sahnelerinde ölüm, acı, şiddet, vahşet gibi olaylar gösterilmemektedir. Üç birlik kuralı yani; tek yer, tek zaman, tek olay geçerlidir. Tragedyalar, aşırılığa kaçılmaması gerektiğini, şartlar ne olursa olsun insan kalmaya devam etmek gerektiği mesajını vermektedir. Komedya ise konularını günlük hayattan seçtiği gibi kahramanlarını da sıradan, eğitimsiz insanlar oluşturmaktadır. Burada gülünç olan, kusurlu olan şeyler ele alınmaktadır. Üç birlik kuralına komedyada da yer verilmektedir.

Tiyatro sanatının İ.Ö. V. yy.da Atina'da gelişmesinin sebebi, Pers Savaşları'ndan sonra ticaretin gelişmesiyle Yunan dünyasının refaha kavuşarak kültür merkezi haline gelmesidir (Şener, 2006, s.16). İlerleyen zamanlarda XIX. yy.da ise dram, kurallarına sıkı bir biçimde bağlı olan tragedyalara karşı olarak ortaya çıkmıştır. Konularını hem günlük hayattan hem de tarihin herhangi bir döneminden alabildiği gibi konuları acıklı ya da komik, kahramanları da soylu ya da sıradan insanlar olabilmekteydi. Üç birlik kuralına da yer verilme zorunluluğu bulunmamaktaydı (Baş, 2017). Modern tiyatro ise artık klasik tiyatronun tüm kalıplarını yıkarak, yaşamı hem görünen hem de görünmeyen iç yüzüyle de gözler önüne sermekte ve insanın karmaşık iç dünyasını yansıtmaktadır (Baş, 2017).

2.1.2. Çocuk Tiyatrosu

Kendine özgü dünyanın parçalarını kendi benliğine yerleştirip, etrafındaki maddi unsurları sahiplenerek anlamlandırmayı hedefleyen bireye çocuk denir (Maden, 2010). Ailesinden başlayıp toplumun değerlerine göre şekillenen çocuk, her türlü gelişimi yetişkinlerin dünyasıyla olan iletişimine dayalı olan bir varlıktır ve doğrudan veya dolaylı bir şekilde içinde bulunduğu toplumun kültür ve sanatı ile yoğrularak yetişkin bir birey olmaktadır (Kuyumcu, 2000, s.7).

Çocuk, bilişsel gelişiminde ilk olarak etrafındaki varlıklara temas ederek, onların hareketlerini ve şekillerini taklit ederek tanımlamaya çalışır (Maden, 2010). Çocuğun kendini ve çevresini tanımlamaya çalıştığı bu yolculukta çocuk tiyatrosu oldukça önemlidir. Çocuk, hayatın içindeki anların sahnede taklit edildiğini gözlemleyerek diğer insanların başına gelen olaylar sonucu hissettikleri ile özdeşim kurabileceğinden bu durum çocukta iyi veya kötü psikolojik durum oluşturabilir (Esen, 2023). Her bakımdan yakın çevresine bağımlı olan çocuk, karşısında kurulan bir dünya vasıtasıyla çevresini genişletir, içinde yaşadığı sınırları kırıp belki

de hayatında hiç gidemeyeceği kadar uzakta olan yerlere, zamanlara ve kültürlere tiyatro aracılığı ile gidebilir (Kuyumcu, 2000, s. 36).

Birleşmiş Milletler'in Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 31. Maddesi'nde çocukların kültürel ve sanatsal hakları olduğunun yazılı olması aynı zamanda tiyatro için de hakları olduğu anlamına gelmektedir (Schneider, 2005, s.7). Çocuklar sadece yarının izleyicileri olmamalı, onlar bugünün de izleyicileridir (Schneider, 2005, s. 7). Din, ırk, sınıf, cinsiyet, ulus gibi hiçbir ayrımın olmadığı, nüfusun her kesiminin izleyebileceği bir tiyatro olan çocuk tiyatrosu, izleyicisini eğlendirir ve onların daha iyi birer insan olmalarına yardımcı olur (Goldberg, 2008, s.9). En çocuksu tanımıyla, çocuk tiyatrosunu çocuğun gelişimini dikkate alan bir üslup ile onun kendine özgü dünyasına hitap eden tiyatro olarak açıklayabiliriz (Maden, 2010). Çocuk tiyatrosu, kapsamlı sonuçları olan oldukça etkili bir güç olarak, motivasyonu, öğrenmeyi arttırır ve eğlenceli bir ortamın oluşturduğu motivasyonun formel bir sınıfa göre üstünlüğü bulunmaktadır (Goldberg, 2008, s. 23).

Shakespeare'in "Dünya bir tiyatrodur" sözünü bir kez daha ama bu sefer tersine çevirip "Tiyatro da bir dünyadır" şeklinde ele alalım (Kuyumcu, 2000, s. 36). Tiyatro ile birlikte, dünyada bulunan daha önce hiç gitmediğimiz, görmediğimiz yer, mekan ve zamanlara gidebilir, hiçbir zaman karşılaşamayacağımız kültür ve insanlarla karşılaşarak gördüklerimizi değerlendirir, yargılayabilir, bazen de saklanıp dördüncü duvarın arkasından olayları izleyebiliriz (Kuyumcu, 2000, s. 36).

Muhsin Ertuğrul "Çocuk tiyatrosu, yaşamın ilk sayfasıdır; doğruyu seçme gücünü kazandıran etkendir ve okulla eş değerdir." sözüyle çocuk tiyatrosunu okulla eş değer tutarak çocukların gelişimi açısından ne kadar önemli olduğunu vurgulamaktadır. Çocuk tiyatrosu çocuğa, yaparak, izleyerek, sahnede gerçeği yaşayarak, rol oynayarak çözüm odaklı öğrenmeyi hedeflemekte olduğundan bu özellikleri açısından okul gibi eğitim ortamları açısından önemlidir (Esen, 2023). Yasha Frank'ın "Çocuklar öğrenmeyi sever ama ders verilmesinden nefret eder" sözü tekrarlanmaya değer (Goldberg, 2008, s.23). Tiyatro genel olarak çocuğa, öğrenme fırsatı, yaratıcı katılım şansı, eğlence sağlar ve psikolojik gelişimle zihin sağlığı için uyarıcı olmaktadır (Goldberg, 2008, s. 25).

Çağdaş eğitim anlayışının vazgeçilmezi olan çocuk tiyatrosu, rol oynama ile çocuklara yaparak yaşayarak öğrenme imkanını sunmaktadır (Maden, 2010). Gelişen bilişim teknolojisine rağmen, günümüzde tiyatronun yaparak yaşayarak öğrenme bakımından iletişim gücünü aşabilen bir araç bulunamamıştır (Maden, 2007). İşlevsel açıdan çocuk tiyatrosu, estetik

özelliklerinin yanında eğiticilik işlevini de barındırmaktadır (Maden, 2010). Fransız ve diğer yabancı kaynaklara göre, çocuk tiyatrosunun işlevleri;

-eğlendirme işlevi,

-eğitsel ve kişilik oluşturucu işlevi,

-öğretici işlevi,

-eleştirici işlevi olmak üzere belli başlı dört noktada toplanabilir (Samurçay, 2008).

Ülkemizde ise; 1839 yılından itibaren Türk tiyatrosu modernleşme çabasıyla ilerlemeye başlayarak Batı tiyatrosu fikrini benimseyerek devam etmiş ve Tanzimat Dönemi sanatçıları, tiyatronun eğitim ve eğlence işlevini önemseyerek modern tiyatroyu toplumu eğitmek amaçlı bir araç olarak görmüşler ve böylece çocuk-tiyatro ilişkisini de keşfetmişlerdir (Esen, 2023). Ülkemizde çocukların tiyatro ile eğitilmeleri, tiyatro yapmaları ile ilgili düşünceler ilk defa Meşrutiyet Dönemi'nde ortaya atılmış ve bu dönemde basılmaya başlayan çocuk dergilerinde "çocuklar için temsil" "mektep tiyatrosu" gibi başlıklar ile küçük çocuk oyunları yayınlanmaya başlamıştır (Samurçay, 1976). Bu dönemde konuyla ilgili atılan en önemli adım, Maarif-i Umumiye Nezareti'nin tiyatroyu ilkokullarda ders olarak eklemiş olmasıdır (Samurçay, 1976). Eğitici ve öğretici niteliklerinden dolayı tiyatro, "Temsil Tarihi" adıyla Tedrisat-ı İptidadiye'ye ders olarak kabul edilmiştir (Samurçay, 1976). 1923-1950 yıllarında ise belli bir fikri ve tezi savunmak amaçlı çocuk oyunları yazılmıştır (Esen, 2023). Dârülbedâyi'deki yazısında Muhsin Ertuğrul, devrimlerden sonra yetişkinlerin alışkanlıklarının değişmesinin zor olduğundan bahseder ve bu devrimleri benimseyecek yeni nesilleri yetiştirmenin eskiyi değiştirmekten daha kolay olduğunu vurgulayarak; bununla ilgili tiyatronun öneminden söz eder (Kuyumcu, 2000, s. 24). Aynı zamanda geleceğin tiyatro izleyicisinin çekirdekten yetiştirilmesi amacının yanı sıra, Atatürk devrimlerini benimseyip onlara sahip çıkacak ve sürdürecek bir neslin yetişmesinde tiyatronun etkisinden bahsetmektedir (Kuyumcu, 2000, ss. 25). Atatürk'ün Türk Tarih Tezi etrafında şekillenen çocuk oyunlarında; vatan kavramı, cumhuriyet ideolojisi, Atatürk İlke ve İnkılapları, Orta Asya Türkleri'nin göçleri, büyük Türk kahramanlarını içeren oyunlar bulunmaktadır (Esen, 2023).

2.1.3. Tiyatronun Eğitimde Kullanılması

Tiyatro gençlerimize bir nevi dünyayı okuma fırsatı sunarak insanları ve bu dünyanın karmaşasıyla sorunları ve çözümleriyle gösterebilmekte, katılımcılarının her birine empati yapabilme, kendini doğru ifade edebilme, çevresinde olup bitenlere duyarlı olabilme,

başkalarını dinleyebilme, sorumluluk alma ve sorumluluk verme gibi öğrencinin kişisel gelişimine önemli oranda katkıda bulunmaktadır (Kuyumcu, 2010). Bir insanın sunma becerisinin ve yaratıcı zekasının önemli araçlarından biridir (Aytaş, 2014).

Tiyatro kendi içinde birçok sanat dalını barındırdığı gibi insan zekası da çok yönlü ve farklı zeka türlerine sahiptir. Howard Gardner'a göre sözel-dilbilimsel zeka, mantıksal-matematiksel zeka, müziksel-ritmik zeka, uzamsal-görsel zeka, bedensel-kinestetik zeka, kişilerarası zeka, içsel zeka alanları bulunmaktadır. Tiyatro çalışmaları birçok zeka alanının gelişimine imkan tanımakta ve öğrencilerin aynı anda birden fazla zeka alanını kullanmasını sağlayarak öğrencinin o güne kadar kullanmak zorunda olmadığı zeka alanını bile farkına varmadan geliştirmesini sağlar (Yılmaz, 2004). Bu bakımdan tiyatro, öğrencilerin çok yönlü gelişimlerini sağlayabilmektedir. Genel olarak müzik, edebiyat, resim, dans, tiyatro gibi türler çocuğa yönelik sanatsal faaliyetler arasında yer almaktadır ancak çocuğa en yakın olanı, çocuğun içinde yaşayabildiği tiyatro türüdür (Maden, 2007). Tiyatro kanalıyla eğitim olabilir ve kendi kendine yeterek tiyatronun araçlarıyla dünya ile ilgili bilmelere erişilebilir (Schneider, 2005, s.105).

Erken Cumhuriyet Dönemi tiyatrosuna damgasını vuran Muhsin Ertuğrul, tiyatronun eğitici misyonu üzerinde ısrarla durmuş ve tiyatronun kitleler üzerindeki dönüştürücü etkisine inanmıştır (Firidinoğlu, 2015). Tiyatronun fikirlerin yayılması konusundaki önemini fark eden Namık Kemal, tiyatro ve tiyatro oyunları hakkında yazdıkları ile bu türün gelişmesi için yoğun çaba sarf etmiş ve edebiyatın en önemli türü olarak nitelendirerek sosyal fayda prensibi açısından ele alıp tiyatroyu hakikatin süslenmiş haline benzetmiştir (Karaca, 2006).

2.2. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı

"Sosyal Bilgiler, vatandaşlık yeterlikleri kazandırmak için sanat, edebiyat ve sosyal bilimlerin disiplinler arası bir yaklaşımla birleştirilmesinden oluşan bir çalışma alanıdır. Okul programı içinde Sosyal Bilgiler, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyasal bilimler, psikoloji, din, sosyoloji ve sanat, edebiyat, matematik ve doğa bilimlerinden uygun ve ilgili içeriklerden süzülen sistematik ve eşgüdümlü bir çalışma alanı sağlar. Sosyal Bilgilerin temel amacı, birbirlerine bağımlı, global bir dünyada, kültürel farklılıkları olan demokratik bir toplumun vatandaşları olarak kamu yararına bilgiye dayalı, mantıklı kararlar verebilme yeteneği geliştirmek için genç insanlara yardımcı olmaktır" (NCSS, 1993, s.3; akt. Doğanay 2008). Tarih boyunca devletlerin ve milletlerin geleceğinin tayininde eğitim-öğretim faaliyetlerine önemli görevler yüklenmiş, etkin, hak ve sorumluluklarını bilen, üretken,

sorunlara çözüm üretebilen aktif bireyler yetiştirmek hedeflenmiştir. Bu hedefleri gerçekleştirebilecek iyi vatandaşlar yetiştirme ideali olan derslerden biri de Sosyal Bilgiler dersidir (Akpınar & Kaymakçı, 2012). 1916 yılında Amerika'da bir ders adı olarak programa giren Sosyal bilgiler, bireyin topluma ve çevresine uyumunu sağlamak amacıyla eğitimi olarak ele alınırsa tarihin çok daha eski dönemlerine kadar geri götürülebilir (Kan, 2010). Sosyal Bilgiler dersinin adı ilk olarak Amerika'da konulmuş, Türkiye'de ise bütünleştirilmiş ve ismi konulmuş olarak 1968'de programa giriş yapmıştır (Kan, 2010). Temel kaynağı Sosyal Bilimler olan Sosyal Bilgiler, tarih, coğrafya, psikoloji, hukuk, ekonomi, sosyoloji vb. alanların belli konularından oluşmaktadır (Zayimoğlu-Öztürk, 2011).

Sosyal bilgiler müfredatının amacı, yerel ve dünya toplumunda bilgili, düşünen ve katılımcı vatandaşlar yetiştirmeyi sağlamaktır (Tindall, 1996). İlköğretim programı içinde önemli bir yere sahip olan Sosyal Bilgiler, bireyin toplumsal ve fiziksel çevreyle olan etkileşimini zaman süreci içinde ele almakta ve demokratik sürece aktif katılma odaklı bir vatandaş yetiştirme amacını temel alarak bireyin toplumsallaşmasına önemli katkı sağlamaktadır (Doğanay, 2008). İyi-etkin vatandaş yetiştirmeyi amaçlayan sosyal bilgiler, ilkokul ve ortaokul dönemindeki öğrencileri toplum hayatına hazırlayan temel bir derstir (Yalçın & Akhan, 2019). Bu ders, "iyi vatandaş" modelini yetiştirmede oldukça önemlidir (Kan, 2010).

Sosyal Bilgiler Programında ilk defa vurgulanan öğrenme alanı, tema, kavram, beceri ve değerlerin birbiriyle ilişkili olarak bir bütün halinde görülebilen, öğrenmeyi düzenleyen yapı olarak ifade edilmektedir (Gültekin, G.Bayır & Göz, 2013). 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda 7 tane öğrenme alanı mevcuttur. Öğrenme alanlarına aşağıda Şekil 1'de yer

verilmektedir;

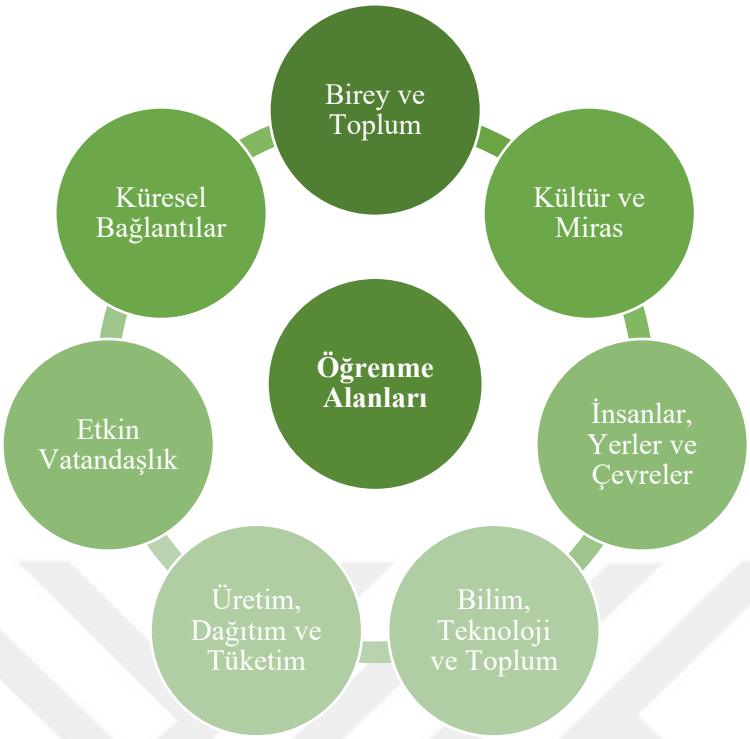

Şekil 2. Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanları

KAYNAK: MEB, 2018

2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda bulunan öğrenme alanları, 4. sınıftan itibaren 7. sınıfa kadar süregelen bir sarmal yapıdadır ve bu yapı oluşturulurken somuttan soyuta, yakından uzağa ilkeleri göz önünde bulundurulmuştur (Zayimoğlu-Öztürk, 2011).

a. Birey ve Toplum

Sosyal bilimlerden sosyoloji, psikoloji ve sosyal psikoloji disiplinleri başta olmak üzere disiplinler arası bir yaklaşım benimseyen Birey ve Toplum öğrenme alanı, temel olarak ben ve biz olma süreçlerini içermekte olup bu süreçleri etkileyen mekânsal, kültürel ve tarihi faktörleri de değerlendirme olanağı bulabileceklerdir (MEB, 2018).

b. Kültür ve Miras

Bu öğrenme alanı temelde tarih odaklı olan, kültür ve kültürel mirası ön plana çıkararak Türk kültürünün temel ögelerinden hareketle kültürün korunması ve gelişmesini sağlayacak bir milli bilincin oluşmasını sağlayan, kültürel ögelerin bir toplumu diğerlerinden ayıran özellikler olduğunu ve kültürümüzün dünya kültürel mirasının zenginleşmesine katkı sağladığını kavratan bir öğrenme alanıdır (MEB, 2018). Kültür ve Miras öğrenme alanında, bireyin Türk kültürünü

oluşturan temel ögeleri tanıması, milli bilincin oluşmasını sağlayan kültürün korunup geliştirilmesi gerektiğini benimsenmesi hedeflenmektedir (Çengelci, 2012).

c. İnsanlar, Yerler ve Çevreler

Temelde coğrafya odaklı olup, insan yaşamı için gerekli olan çevresel bilgi, değerler ve becerileri kazandırmayı hedefleyen, insanın çevresini ve etkileşimini tanıyarak bu alanda beceri ve değerleri kullanarak sebep ve sonuçlarını anlayıp geleceğe dair bireysel ve toplumsal birer bakış açısı kazandırmayı amaçlayan, öğrencilere çevre okuryazarlığı, harita okuryazarlığı, mekanı algılama becerileri, değişim ve sürekliliği algılama gibi becerilerin kazandırılmasını hedefleyen bir Sosyal Bilgiler öğrenme alanıdır (MEB, 2018). Bu öğrenme alanında bireyin çevresi ile etkileşiminin çeşitli boyutları fark edilmesi, bu etkileşimin sebep ve sonuçlarının çeşitli beceri ve değerlerin kullanılarak ortaya konulması, geleceğe dair hem toplumsal hem de bireysel bir bakış açısı kazandırılması hedeflenmektedir (Zayimoğlu-Öztürk, 2011).

d. Üretim, Dağıtım ve Tüketim

Bu öğrenme alanında öğrencilerin üretim, dağıtım ve tüketim ile ilgili temel kavramları öğrenmesi, meslekleri tanıması ve ilgilendikleri mesleklerin özelliklerini öğrenmesi, girişimci ve bilinçli tüketici becerilerinin geliştirmesi, kaynakların sınırlı olduğunu ve bundan dolayı mevcut kaynakların korunması gerektiğinin farkında olmaları, kendi ekonomik yaşantıları ile diğer kişilerin ekonomik yaşantılarının benzerlik ve farklılıklarını ortaya koymaları, yaşadığı yerin ekonomik koşullarını geliştirmek için çaba göstermeleri amaçlamaktadır (MEB, 2018).

e. Bilim, Teknoloji ve Toplum

Eleştirel, bilimsel ve yenilikçi düşüncelerin bilim ve teknolojinin gelişiminde temel olmakta olduğunu ve bu gelişim sürecinin toplumsal hayat üzerindeki etkilerini, insanların bilgiye ulaşmada teknolojiyi kullanma becerisi edinmelerini, teknolojinin günlük hayatla olan ilişkisi ve doğaya verdiği zararları ele alan bir Sosyal Bilgiler öğrenme alanıdır (MEB, 2018).

f. Etkin Vatandaşlık

Bu öğrenme alanı siyaset bilimi, sosyoloji ve hukuk çerçevesinde etkin vatandaş yetiştirmeyi, grupların, kurumların ve sosyal örgütlerin nasıl oluştuklarını, onları etkileyen, kontrol eden mekanizmalarını ve tüm bunların birey ve kültürü nasıl etkileyip kontrol ettiklerini, örgütlü bir devlet gücünün varlığını, toplumsal düzeni sağlamak adına sorunların nasıl çözüldüğünü ve düzenin nasıl sağlandığını kavrayarak egemenliğin millete dayandığı yönetimlerde toplum düzeni ve kişi haklarının nasıl korunduğunu, yönetimi etkilemek için demokratik yolların

olduğunu ve bu toplumsal hizmet ve resmi etkinliklere katılma yollarının kavranmasını hedefleyen bir öğrenme alanıdır (MEB, 2018).

g. Küresel Bağlantılar

Bu öğrenme alanı, günümüz dünyasında insanlar, düşünceler, inançlar, bilgi, teknoloji, sermaye küresel çapta devinim halinde olduğundan, devletlerin de diğer devletler ile hem rekabet hem de iş birliği yaptığının farkında olan, bundan dolayı bu ilişkileri kavrama ve değerlendirme açısından bilinçli olan, gelişen ve değişen dünyanın gündemini takip eden, karşılaştığı problemlere çözüm üretebilen sorumluluk sahibi ve etkin birer Türk vatandaşları yetiştirmeyi hedeflemektedir (MEB, 2018).

2.3. Sosyal Bilgiler ve Tiyatro

Eğitimin temel görevlerinden biri de çocuğu vatandaş olarak topluma kazandırmak, bugünün toplumuna uygun vatandaşlar yarının toplumuna ise onları dünya vatandaşı olarak sorumluluk sahibi, yaratıcı yetiştirebilmektir (And, 1976). Bugün topluma aktif, sorumlu, bilinçli, iyi vatandaş yetiştirmek özellikle Sosyal Bilgiler dersi kapsamında ele alınmaktadır. Sosyal bilgiler öğretiminde tiyatro metinlerinden yararlanılması yaşanılan çevrenin bir kez daha incelenerek aksaklıkların fark edilerek problemlerin çözdürülmesi, belli bir duyarlılığın oluşması, eleştirel bakış kazandırması açısından etkili olabileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla metin kapsamında ele alınan toplumsal sorun ya da çatışmalar daha derinden hissedilebileceğinden eleştirel ve yaratıcı düşünmesini sağlayarak zengin öğrenme yaşantıları sunabilir (Güldalı-Uçuş & Tay, 2021).

Sosyal bilgiler, etkin, sorumlu ve iyi vatandaş yetiştirmeyi prensip edinen bir disiplindir. Toplumun aynası olan tiyatro ise, sosyal bilgilerin o topluma kazandıracağı bireylerin yetişmesinde ve şekillendirilmesinde yardımcı bir araç olarak kullanılabilir. Aynı zamanda sosyal bilgiler, toplumda milli bilincin oluşturulmasında da etkilidir. Çocuk tiyatrosu, milli bir kimlik inşa sürecinde olan çocukların, içinde yaşadıkları topluma kendilerini ait hissederek o toplumu dünü ve bugünüyle benimseyebilmelerinde önemli bir role sahiptir (Esen, 2023). Çocuğun toplumsallaşmasına, etrafına karşı duyarlı olmasına, milli bir kimlik kazanmasına, doğru ile yanlışı ayırt edebilmesine zemin hazırlayan çocuk tiyatrosu, yaratıcı etkinlikleri içinde barındırıp çocuğun ilgisini çekerek, yaşadığı çağın sorunlarını anlamlandırmasında ve farklı bakış açıları kazandırmasında, sosyal hayat içerisinde aktif rol alabilmesinde yardımcı olabilmektedir (Esen, 2023).

Bir milletin hafızası olan tarihin canlılığını koruyabilmesi görevi tiyatronun omuzlarına yüklenmiştir. Örneğin; yakın tarihimizin en önemli olaylarından Milli Mücadele dönemi tiyatro ile gelecek kuşaklara aktarılmıştır (Aday & Gökdül, 2021). Tiyatronun toplumsal bilincin oluşmasında, birlik ve beraberliğin sağlanmasında, empati yeteneğinin gelişmesinde önemli bir rolü bulunduğundan milli bilincin oluşmasında oldukça etkilidir (Batur & Şaşmaz, 2018). Bunun en güzel örneği; Kurtuluş Savaşı'nda Erzurum halkının ülke meseleleri konusunda bilinçlenmesi için 15. Kolordu Komutanı Kazım Karabekir Paşa ''İbret Yeri'' adıyla tiyatro yeri açmasıdır. Burada ilk olarak Ermeni Faciaları isimli drama sahnelenmiş ardından Antep ve Maraş mücadeleleri, İstanbul'un işgali gibi piyesler konularak Erzurum halkı bilinçlendirilerek milli duygularına tercüman olunmuştur (Aslan, 2019). Tarihimizde milli bilincin oluşmasında bu denli önemli rol alan tiyatro, özellikle sosyal bilgiler dersinde sıklıkla kullanılmalıdır.

Öğrenciler, tiyatro metnini okuyarak, bir salonda izleyerek ya da aktif bir şekilde rol alarak bu sanatsal faaliyetten birçok farklı açıdan hem fiziksel hem de psikolojik olarak olumlu yönde etkilenebilir. SBÖP (2018)'te kültürel farkındalık ve ifade yetkinliğinde; sahne sanatları, müzik, görsel sanatlar ve edebiyat olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçlarından yararlanarak yaratıcı bir şekilde görüşlerin, duyguların ve deneyimlerin ifade edilmesinden söz edilmektedir. Ayrıca sosyal bilgiler öğretiminin uygulanmasında dikkat edilecek hususlar arasında da yazılı ve sözlü tüm edebi ürünlerle birlikte tiyatro, sinema gibi geleneksel veya modern sanat ürünleriyle desteklenmesi gerektiği üzerinde durulmuştur.

2.4. İlgili Araştırmalar

İlgili literatür incelendiğinde Sosyal Bilgiler öğretiminde tiyatro kullanımına ilişkin yapılan çalışmalardan bazıları şunlardır;

Baş (2017), "Sahne Sanatları İle Sosyal Bilgiler Öğretiminin Öğrencilerin Başarı, Tutum Ve Bilgilerinin Kalıcılığına Olan Etkisi" adlı doktora tezinde yaptığı uygulamalar ile sahne sanatlarının sosyal bilgiler öğretimine olumlu etkilerini ele almaktadır. Yapılan bu araştırmaya göre sahne sanatları ile gerçekleştirilen öğretimin öğrenci başarısını arttırdığı görülmüş ve sahne sanatları ile öğretimin etkili bir yol olduğu düşünülmektedir.

Soydan-Cımbız (2019), "Namık Kemal'in Tiyatro Eserlerinin Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Değerler Bağlamında İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinde Vatan Yahut Silistre, Celaleddin Harzemşah, Kara Bela isimli tiyatro eserlerini sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerler bağlamında inceleyerek ilişkilendirme yapmıştır.

Güldalı-Uçuş & Tay (2021) Tiyatro Metinleri İle Sosyal Bilgiler Öğretimi adlı çalışmalarında tiyatro metinlerinden faydalanarak etkinlik örnekleri hazırlamış, tiyatro metinleri ile sosyal bilgiler öğretimine yer vermişlerdir. Böylelikle, sosyal bilgiler öğretiminde kullanılabilecek tiyatro metinlerinin yer aldığı çeşitli etkinliklere yer verilmiştir.

Demirezen & Hasgül (2023) Orhan Asena'nın "Mustafa" İsimli Tiyatro Metninin Değerler Eğitimi Bağlamında İncelenmesi adlı çalışmalarında, değerler eğitiminde tiyatro metninden faydalanılabileceğini belirtmişlerdir. Mustafa isimli çocuk oyununu inceleyerek sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerler ile ilişkilendirme yapabilmişlerdir. Yapılan bu araştırma sonucunda Mustafa isimli tiyatro metninin sosyal bilgiler öğretiminde değerler bağlamında kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Literatürde Sosyal bilgiler eğitiminde tiyatro kullanımına ilişkin yer alan çalışmalar incelendiğinde, genel olarak değerler bazında ilişkilendirme yapıldığı görülmüştür. Etkinlik örnekleri ile tiyatronun sosyal bilgiler öğretiminde kullanılabileceği ve sosyal bilgilerde sahne sanatlarının öğrenci başarısına olumlu yönde etki ettiği ortaya konulmuştur. Yapılan bu araştırmalar sosyal bilgiler eğitiminde tiyatronun kullanımının arttırılması için önem arz etmektedir. Ancak alan yazına bakıldığında tiyatro ile ilgili çalışmalar oldukça kısıtlıdır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan doküman incelemesinden faydalanılmıştır. "Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Geleneksel olarak doküman incelemesi, tarihçilerin, antropologların ve dilbilimcilerin kullandığı bir yöntem olarak da bilinir" (Yıldırım & Şimşek, 2021, s. 189).

3.2. Veri Kaynakları

Araştırmada Antalya Devlet Tiyatrosu Kütüphanesi'nde bulunan yerli çocuk tiyatro oyunları incelendiğinden ve belli bir çalışma grubu olmadığından çalışma grubu kavramı kullanılmayacaktır. Antalya Devlet Tiyatrosu Kütüphanesi'nde 303 yerli çocuk tiyatro oyunu yer almaktadır. Bu çocuk oyunları listesi Ekler 11 kısmında verilmiştir. Ancak kütüphane arşivinden 169 adet yerli çocuk oyununa ulaşılabilmiştir. Ulaşılan bu yerli çocuk oyunlarından 35 tanesi SBÖP(2018)'da yer alan kazanımlarla ilişkilendirilmiştir. Tablo 3.1'de ilişkilendirilen çocuk tiyatro oyunları gösterilmektedir. Ulaşılabilen çocuk oyunları; *Akıllı Soytarı, Akıllı Tavşan İle Aç Gözlü Aslan, Aksak Timur İle Hoca Nasreddin, Al Yanaklı Gelinim Bal Dilli Kaynanam, Arkadaşım Mikrop, Avcı İle Ayı, Ay Şehzadenin Şahane Serüvenleri, Ay Işığı Sirki, Barış İçin Savaş, Barış Ormanında Yarış, Başak Masallar Ülkesinde, Dikkat Mikrop Geliyor, Dünyayı Tanıyorum, Çevreci Dede, Çevre Barışı Barış Yarışı, Cimri, Dedem Çocuk Oldu, Deli Köyün İncisi, Çocuktan Al Haberi, Bir Varmış İkide Varmış, Bir Koyun Masalı, Bir Şeftali Bin Şeftali, Bir Şişe Gözyaşı, Bir Tuz Masalı, Biricik Arkadaşım, Boğaç Han, Boz Eşeğe Kim Biner, Bremen Mızıkacılarının Hikayesi, Bücür İle Geveze, Büyümek İstiyorum, Cam Faunus, Camdan Kalp, Cennet Ormanı, Cıbıl Kurt, Çık Ortaya Çık, Çınar Dede, Eski Dünya Masalı, Güneş'in Oğlu, Güneşin Çocukları, İlkel Ve Düşne, Jülide Küresel Isınmaya Karşı, Kuş Dili, Kuşlar Mahkemesi, Ormanların Barış Ateşi, Yarım Gün Ülkesi, Yaşasın Cumhuriyet, Yeni Bir Dünya, Abur Cubur Mahallesi, Çıtır Köy, Çiçeğim Solmasın, Çirkin Ördek Yavrusu, Çirkin Prensle Şişko Prenses, Çizmeli Kedi, Çoban Ve Lulu, Çocuk Parkı, Çocuk Ve Balık, Çöp Canavarı, Çuf Çuf, Çürük Elma, Damlaların Dansı, Dede Torun, Delikburun Kabilesi, Dev Masalı, Dile Benden Üç Yıldız, Doktor Ayı Bobo, Gogo, Edi'nin Annesi Nerede?, Dostluk Şarkısı, Eski Dünya Masalı, Eşek Kulaklı Midas, Gökkuşağı Masalı, Evim Güzel Evim, Düşler Bahçesi, Elmacı Güzeli, Gelin Yarışalım, Evvel Zaman Dışında, Dost Olunca, Elmanın Yarısı, Gök Gürültüsü Kardeşleri, Gökkuşağının Altında, Gölgenin Canı, Gül Güzeli, Gül Memiş Söyle*

Memiş, Güle Güle Arkadaşım, Gülistan, Gümüş Saçlı Altın Gözlü, Harikalar Sirki, Hayali Küçük Memo, Haydi Kızlar Okula (Halime), Hayvanlar Alemi, Hem Dikenli Hem Çirkin, Herkes Sihirbaz Olacak, Hodi Podi Gökyüzündeki Ülke, İki Köyün Masalı, Kaç Tilki Kaç, Kadife Tavşan, Kafamda Çiçekler Açtı, Kağıt Şenliği, Kahraman Karınca, Kahraman Şey, Kalp Korosu, Kamp Ateşi, Karagöz Palyaço Değil Ki, Karınca Kararınca, Karınca Kararınca, Kayıp Prenses, Keloğlan, Keloğlan Keleşoğlan, Keloğlan Ve Cıbılkurt, Kendi Düşen Ağlamaz, Kerem İle Dostları, Kılçık Mahallesi, Kırık Uçlu Kalemler, Kırmızı Başlıklı Kız, Kırmızı Şapkalı Kurt, Kırmızı Şemsiye, Kıskanç Oyuncaklar, Kış Babanın Çocukları, Kızıl Rapunzel, Kız Kulesi Daha Mutlu, Koltuk Sevdası, Konuşan Hindi, Kralın Hazinesi, Krallık Kutusu, Küçük Altın Balık Librettosu, Küçük Kaçaklar, Küçük Kara Balık, Küçük Korsan, Küçük Lapina, Küçük Müfettişler, Küçük Nasrettin, Küçümen Gezegene Yolculuk, Masal, Masal Adası, Masal Bahçesi, Masal Derinde Çizgi Yerinde, Mavi Masal, Merhaba Hayat, Mimi İle Kardanadam, Mor Gece Mavi Gün, Mucize Peşindeki Marduklular, Mutlu Çocuklar Ülkesi, Mutluluklar Ülkesi, Nalıncı İle Padişah, Nar Tanesi, Ne Güzel Şey, Neşeli Kampçılar, Neşeli Taşlar, Neşesaçan, Oduncu İle Orman Perisi, Orkestra, Oyun Mu Gerçek Mi, Oyunda Sınır Yok, Önce Kalite, Pafla Pof, Pamuk Prenses Ve Yedi Cüceler, Pasta Yapma Sanatı, Pericin Nasıl Perisev Oldu, Pinokyo, Pisi Pisi Müzikali'dir. Çocuk oyunlarına ADTK'nden ulaşıldığı için basım yılları yerine kütüphaneye giriş tarihleri bulunmaktadır. Bundan dolayı atıfta bulunurken basım yılı yerine kütüphaneye giriş tarihleri baz alınmıştır. İncelenen bazı çocuk oyunlarında ise, kütüphaneye giriş tarihleri de bulunmamakta olduğundan atıfta bulunurken tarih verilemeyen birkaç çocuk oyunu da bulunmaktadır.

Tablo 1. *Öğrenme Alanları İle İlişkilendirilen Çocuk Tiyatro Oyunları*

Öğrenme Alanı	Çocuk Tiyatro Oyunu	Yazarı
Birey ve Toplum	-Akıllı Tavşan İle Aç Gözlü Aslan	-Zeki Yorulmaz
	- Bir Koyun Masalı	- Gülsüm Cengiz
	- Haydi Kızlar Okula	- Vedat Demirci
	- Suyun Rengi Ya Da Rengarenk Çiçek Bahçesi	- Gülsüm Cengiz
	- Kuşlar Mahkemesi	- Pembe Akgün Köse
Kültür ve Miras	- Boğaç Han	-Hasan Erkek
	- Kamp Ateşi	-Ahmet Somers
	- Karagöz Palyaço Değil Ki	-Serkan Öztürk
	- Telepinu	-Harun Özer
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	- Küçük Korsan	-Necmettin Tetik
	- Küçük Lapina	-Hasan Öztürk
	- Oduncu İle Orman Perisi	-Hasan Ballıktaş
	- Oyun Mu Gerçek Mi	-Ceren Akıllıoğlu
	- Yağmur Ağacı	- Serpilhan Kanıbol
	- Yeşil Trampetçi	-Adem Atar
	- Kerem İle Dostları	-Leyla Onat

	- Mavi Masal	- Salih Yakın
Bilim, Teknoloji ve Toplum	- Barış İçin Savaş - Çuf Çuf - Mutlu Çocuklar Ülkesi - Yeni Bir Dünya	- Kemal Kocatürk - Hasan Tanay - Nebi Can Köksal - Yaşar Hadi Önder
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	- Karınca Kararınca - Küçük Müfettişler - Önce Kalite	- Ahmet Haldun Terzioğlu - Ümit Köreken - Ufuk Ersoy
Etkin Vatandaşlık	- Akıllı Soytarı - Deli Köyün İncisi - Haydi Kızlar Okula - Cennet Ormanı - Mucize Peşindeki Marduklular	- Fikret Terzi - Kerem Gökçer -Vedat Demirci - Cengiz Yantır - Pınar Merterkek
Küresel Bağlantılar	- Kahraman Karınca - Jülide Küresel Isınmaya Karşı - Hayvanlar Alemi - Çöp Canavarı - Barış İçin Savaş - Çevreci Dede - Dünyayı Tanıyorum - Oyun Mu Gerçek Mi - Yeni Bir Dünya - Edi'nin Annesi Nerede - Mucize Peşindeki Marduklular	- Çağlar Deniz - Azade Küçükaycan - İbrahim Tül - Cengiz Özek - Kemal Kocatürk - Hikmet Temel Akarsu - Işıl Özgentürk - Ceren Akıllıoğlu - Yaşar Hadi Önder - Rasel Maseri ve Pınar Yaygel - Pınar Merterkek

Tablo 1'de ilişkilendirme yapılabilen yerli çocuk oyunlarının isimleri ve yazarları yer almaktadır. Toplamda 35 adet çocuk tiyatro oyunu Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanlarında yer alan kazanımlarla ilişkilendirilmiştir. Birey ve Toplum öğrenme alanı ile 5 tane, Kültür ve Miras öğrenme alanı ile 4 tane, İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanı ile 8 tane, Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanı ile 4 tane, Üretim Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanı ile 3 tane, Etkin Vatandaşlık öğrenme alanı ile 5 tane, Küresel Bağlantılar öğrenme alanı ile 11 tane yerli çocuk tiyatro oyunu ilişkilendirilmiştir.

3.3. Veri Toplama ve Analiz Süreci

Bu çalışmada kullanılan dokümanlar, ADTK'den elde edilip SBÖP kazanımları doğrultusunda incelenen 169 adet yerli çocuk tiyatro oyunlarıdır. "Doküman incelemesi belli başlı beş aşamada yapılabilir: (1) dokümanlara ulaşma, (2) orijinalliğin kontrol etme, (3) dokümanları anlama, (4) veriyi analiz etme ve (5) veriyi kullanma" (Forster, 1995 akt. Yıldırım & Şimşek, 2021, s. 194).

1) Dokümana Ulaşma

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (2018)'na Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın resmi internet sitesinden ulaşılmıştır. Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenme Alanları ile

ilişkilendirilebilen çocuk tiyatro oyunlarına ise, Antalya Devlet Tiyatrosu Kütüphanesi'nden (ADTK) ulaşılmıştır. Öncelikle kütüphanede bulunan tiyatro oyunlarının güncel listesine erişim sağlanmıştır. İçlerinden yerli çocuk tiyatro oyunlarının isimleri seçilerek bir liste oluşturulmuştur. Listede toplamda 303 yerli çocuk oyunu yer almaktadır. Ancak kütüphanede sadece 169 adet yerli çocuk oyununa ulaşılmıştır. Kütüphane kuralları gereği bir defada en fazla 15 adet tiyatro oyunu verilmektedir. Bundan dolayı her defasında mail aracılığıyla 15'er adet yerli çocuk oyunu incelenmek üzere talep edilmiştir. Hazırlanan çocuk oyunları kütüphaneden teslim alınıp incelenmiş ve tekrar teslim edilerek yenileri alınmıştır.

2) Orijinalliği Kontrol Etme

Çalışmada veri kaynağı olarak kullanılan yerli çocuk tiyatro oyunları, resmi bir kurum olan Antalya Devlet Tiyatrosu Kütüphanesi'nden erişildiği için orijinalliği yeterli kabul edilmiştir.

3) Dokümanları Anlama

Çalışmada kullanılan çocuk oyunlarının okumaları yapılıp genel itibariyle konusu anlaşıldıktan sonra, ilişkilendirilebilecek kazanımlar doğrultusunda tekrardan incelenmiştir.

4) Verilerin Analizi

Bu çalışmada elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizi; "İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir teknik olarak tanımlanır" (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2021, s. 259).

Çalışmada, SBÖP (2018)'daki kazanımlar esas alınarak ADTK arşivinde yer alan yerli çocuk oyunları incelenmiştir. Oyunlardan örnek kesitler alınarak Sosyal Bilgiler öğrenme alanları ile nasıl ve neden ilişkilendirildiği ele alınmıştır. İlişkilendirilme sıklığı da tablolarda frekans (f) olarak gösterilmiştir. Veriler, uzman görüşü doğrultusunda incelenmiştir. Veriler dört araştırmacı tarafından ayrı ayrı incelenmiş, varılan sonuçlar karşılaştırılarak görüş birliği sağlanmıştır. Görüş ayrılığı yaşanarak araştırma bulgularından çıkarılan çocuk oyunları ise aşağıdaki tabloda belirtilmektedir.

Tablo 2. *Görüş Ayrılığı Sebebiyle Araştırmadan Çıkarılan Çocuk Oyunları*

Eser Adı	**Yazar**	**Nedeni**
Avcı İle Ayı	Mete Sezer	Kazanımla ilişkilendirilememiştir.
Bir Varmış İki De Varmış	Ali Meriç	TC. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilişkili bulunmuştur.
Keloğlan Keleş Oğlan	Ulviye Bursa	Kazanımla ilişkilendirilememiştir.
Keloğlan ve Cıbıl Kurt	Ayhan Akalın	Kazanımla ilişkilendirilememiştir.
Küçük Nasrettin	Serpil Akıllıoğlu	Kazanımla ilişkilendirilememiştir.
Yaşasın Cumhuriyet	Tekin Özertem	TC. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilişkili bulunmuştur.
Damlaların Dansı	Sema Ergenekon ve Gökhan Aktemur	Kazanımla ilişkilendirilememiştir.
Gelin Yarışalım	Osman Özkan	Kazanımla ilişkilendirilememiştir.
Gülistan	Hidayet Sayın	Kazanımla ilişkilendirilememiştir.
Kuş Dili	Ayhan Akalın	Kazanımla ilişkilendirilememiştir.
Aksak Timur İle Hoca Nasreddin	Ümit Denizer	Kazanımla ilişkilendirilememiştir.
Kızıl Rapunzel	Hayati Çitaklar	Kazanımla ilişkilendirilememiştir.
Tuna'nın Korsanları	Civan Civanova	Kazanımla ilişkilendirilememiştir.
Yarım Gün Ülkesi	Ayça Nur Kip Akyol	Kazanımla ilişkilendirilememiştir.
Masal Derinde Çizgi Yerinde	İnci Gürbüzatik	Kazanımla ilişkilendirilememiştir.
Pisi Pisi Müzikali	Levent Tülek	Kazanımla ilişkilendirilememiştir.
Barış Ormanında Yarış	Fikret Terzi	Kazanımla ilişkilendirilememiştir.
Çocuktan Al Haberi	Vedat Demirci	Kazanımla ilişkilendirilememiştir.
İlkel ve Düşne	Didem Ardalı ve Taner Büyükarman	Kazanımla ilişkilendirilememiştir.
Krallık Kutusu	Kamil Atliman	Kazanımla ilişkilendirilememiştir.
Elma'nın Yarısı	Hilal Çelenk	Kazanımla ilişkilendirilememiştir.
Büyümek İstiyorum	Mehmet Akay	Kazanımla ilişkilendirilememiştir.
Çirkin Prensesle Şişko Prens	Harun Özer	Kazanımla ilişkilendirilememiştir.
Evvel Zaman Dışında	Yeşim Gökçe	Kazanımla ilişkilendirilememiştir.

Tablo 2'de uzman görüşü doğrultusunda araştırmadan çıkarılan yerli çocuk oyunları bulunmaktadır. Öğrenme alanları ile ilişkilendirmenin yeterli olmaması nedeniyle çıkarılan toplamda 24 adet yerli çocuk oyunu bulunmaktadır. Bu oyunların çoğu değerler bazında ilişkilendirilse de kazanımla doğrudan ilişkilendirilememiştir. Bunun yanı sıra, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile doğrudan ilişkilendirilemeyip, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilişkili olan çocuk oyunları da bulunmaktadır.

5) Veriyi Kullanma

İçerik analizi sonucunda ulaşılan bulgularda ilgili çocuk oyunlarına atıfta bulunularak alınan örnek kesitlerin, SBÖP (2018) kazanımları ile nasıl ilişkilendirildiği belirtilmiştir.

3.4. Çalışmada Geçerlilik ve Güvenilirlik

Araştırmada dokümanlar objektif bir şekilde incelenerek notlar alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda, inceleme yapılarak görüş birliği görüş ayrılığı sağlanarak fikir birliği oluşturulmuştur. Görüş ayrılığı olan dokümanlar yukarıdaki Tablo 3'te sebepleri ile belirtilmiştir. Ayrıca araştırmada veriler herhangi bir çalışma grubundan alınmadığı için etik izin alınmamıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Birey ve Toplum öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları nelerdir?

Araştırmanın birinci alt problemi çerçevesinde Birey ve Toplum öğrenme alanı ile ilişkilendirilen çocuk tiyatro oyunlarına ilişkin bulgular Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. *Birey ve Toplum Öğrenme Alanı İle İlişkilendirilen ADT Çocuk Oyunları*

Öğrenme Alanı	Öğrenme Alanı	Çocuk Oyununun İlgili Sayfası	f	İlişkilendirilen Kazanım
Birey ve Toplum	**Akıllı Tavşan İle Aç Gözlü Aslan**	6, 7, 16	3	SB.6.1.4, SB.6.1.3.
	Bir Koyun Masalı	-	2	SB.4.1.5, SB.6.1.3.
	Suyun Rengi Ya Da Rengarenk Çiçek Bahçesi	9	1	SB.4.1.5.
	Haydi Kızlar Okula	7	1	SB.5.1.4.
	Kuşlar Mahkemesi	38	1	SB.4.1.4.

Tablo 3'te Birey ve Toplum öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları yer almaktadır. Toplamda 5 adet çocuk oyunu Birey ve Toplum öğrenme alanı ile ilişkilendirilmiştir. Sırasıyla en çok ilişkilendirilen çocuk oyunları; *Akıllı Tavşan il Aç Gözlü Aslan, Bir Koyun Masalı* isimli çocuk oyunlarıdır. İlişkilendirme yapılan diğer oyunlar; *Haydi Kızlar Okula, Suyun Rengi Ya Da Rengarenk Çiçek Bahçesi, Kuşlar Mahkemesi* isimli çocuk oyunlardır.

1.1. Zeki Yorulmaz'ın Akıllı Tavşan İle Aç Gözlü Aslan isimli çocuk oyununda elde edilen bulgular nelerdir?

*"**Antilop:** Kimse hata yaptığı için Aslana yem olmuyor. Ama o, hepimizden daha güçlü.*

***Tavşan:** Evet, o benden daha güçlü, senden daha güçlü, tilkiden, domuzdan, şempanzeden daha güçlü ama BİZDEN daha güçlü değil.*

***Şempanze:** Ne demek istiyorsun sen?*

***Tavşan:** Demek istiyorum ki; birlik olursak onunla savaşabiliriz.*

***Tilki:** İşte, sonunda olacağı buydu: aklını kaybetti.*

Tavşan: *Belki aklımı kaybettim." (Akıllı Tavşan Aç Gözlü Aslan, 2008, s.6).*

(…)

"Tavşan: *o canavardan kurtulmak için, bu da bir yöntem olabilir. Bakın teker teker bakacak olursak, zayıf, güçsüz, korkak olabiliriz. Ama her birimizin değişik özellikleri var. Tilki, hepimizden tecrübeli, antilop hızlı, şempanze çevik, domuz güçlü, ben de her ne kadar korkak kabul edilsem de..*

BN. Tavşan: (Apar). Ne münasebet!

Tavşan: (Devamla). Biraz aklım çalışır. Eğer bu özelliklerimizi, yeteneklerimizi bir araya getirirsek, o canavarı alt edebiliriz." (Akıllı Tavşan Aç Gözlü Aslan, 2008, s.7).

(…)

"Böyle akıllı bir tavşan bu orman görmedi,

Küçücük cüssesiyle, dev gibi aslanı yendi.

Yaşa tavşan yaşa, sen çok yaşa

Senin gibi biri, gelmeli başa.

Tavşan: *Hepimiz birlik olduk da, öyle yendik aslanı.*

Unutmayın bu zaferde hepimizin payı var." (Akıllı Tavşan Aç Gözlü Aslan, 2008, s.16).

Akıllı Tavşan İle Aç Gözlü Aslan isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 6'daki bu kesitte, tek başına hareket edip yenilecekken, birlik olup kazanabileceklerini, birlik olduklarında daha güçlü olduklarını dile getirmektedir. Buna örnek olarak; toplumda karşılaşılan problemlere bireysel olarak çözüm bulmaya gücümüz yetmese de toplumun her bir ferdi birleşip, birlikte toplumu etkileyen sorunu çözmeye çalıştığında o sorun çözülebilir. Ortaya çıkan bu problemi birlikte çözmeye çalışmaları takım ruhunu ortaya çıkarmakta, bir toplum olma bilincini oluşturmaktadır. Toplumsal birlikteliğin oluşmasının ve sosyal yardımlaşma ve dayanışmanın hedeflendiği "*SB.6.1.4. Toplumsal birlikteliğin oluşmasında sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı destekleyici faaliyetlere katılır"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir. Sayfa 7'deki bulguda her bireyin farklı farklı özellikleri olduğu gibi, eksik ve zayıf yönlerinin de olduğundan bahsedilmektedir. Her biri yetenekleri doğrultusunda birlik olduğunda daha güçlü olduklarından bahsedilmektedir. Toplumda da her bireyin farklı özellikleri vardır. Bu özellikler bir araya geldiğinde, toplumsal yaşamda karşılaşılan sorunlar el birliğiyle çözülebilir. Bu bağlamda, farklı özellikleriyle toplumu oluşturan bireylerin birliktelik duygularını ele alan bu kesit, "*SB.6.1.3. Toplumda uyum içerisinde yaşayabilmek için farklılıklara yönelik ön yargıları sorgular"* kazanımı ve kazanımın altında yer alan açıklamasıyla ilişkilendirilebilir. Sayfa 16'daki bulgu incelendiğinde bütün başarı tavşana atfedilip, onun başa geçmesi istenirken tavşan başarıyı sadece kendisi üstlenmemektedir. Bu başarının hepsinin ortak başarısı olduğu vurgulanmakta, birlik olmanın önemine değinilmektedir. Bir toplumun karşılaştığı sorunları, birlikte çözüme kavuşturmaları o toplumun farklılıklarıyla bir olma, biz olma duygusunu beslemekte olduğundan "*SB.6.1.3.*

Toplumda uyum içerisinde yaşayabilmek için farklılıklara yönelik ön yargıları sorgular" kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

1.2. Gülsüm Cengiz'in Bir Koyun Masalı isimli çocuk oyununda elde edilen bulgular nelerdir?

*"**BAŞKAN AK KOYUN**- (Çayırdaki koyunlara bakıp konuşur.) Kararımızı bildiriyorum; sürüdeki kara koyunlar otlaktan uzaklaştırılacaktır (Beyaz koyunlar neşeyle zıplayıp melerler. Kara koyunlarsa üzgün ve şaşkındırlar.)*

***1. KARA KOYUN**- (Üzüntüyle sorar.) Neden?*

***1. AK KOYUN**- (Başkanın yanıt vermesine kalmadan atılır.) Çünkü siz karasınız.*

***2 AK KOYUN**- Karalar pistir, kötüdür.*

***1. KARA KOYUN**- Biz burada doğduk. Burada olmak sizin kadar bizim de hakkımız Ortak çocuklarımız var. (Kara koyun, bunları söylerken bir kıyıda ne yapacağını bilemeden bekleşen alaca koyunları gösterir.)*

***BAŞKAN AK KOYUN**- İşte bundan. Ak koyunlarla kara koyunları beraberliğinden doğan çocuklarımız alaca renkli oldular. Böyle giderse bir süre sonra hiç ak koyun kalmayacak.*

***2. KARA KOYUN**- Rengin ne önemi var? Hepimiz koyunuz. Otlağımız geniş, burada yetişen otlar hepimize yetiyor. Yaşamımız da yazgımız da aynı. Çiftçi hepimizin sütünü sağıp yününü kırkıyor. **BAŞKAN AK KOYUN**- İşte bundan. Sizin kara yünleriniz bizim ak yünlerimize karışıyor. Siz bizim için tehlike oluşturuyorsunuz. Siz bizim düşmanımızsınız.*

***1.KARA KOYUN**- Biz sizin düşmanınız değiliz. Bizim için asıl tehlike sürüye kurtların saldırmasıdır ya da çiftçinin bizi kasaba satmasıdır.*

***BAŞKAN AK KOYUN-** Hayır, bizim için asıl tehlike sizsiniz. Sizin kara renginiz." (Bir Koyun Masalı, 2015, s.?)*

(…)

*"**1. KARA KOYUN**- (Susar, umutsuzca çevresine bakınırken çayırdaki çiçekleri görür Sürüdeki koyunlara çiçekleri gösterir.) Bakın, yemyeşil çimenlerin arasında sarı, kırmızı, mavi, beyaz, mor kır çiçekleri açmış. Kelebekler renk renk kanatlarıyla çiçekten çiçeğe uçuyorlar. Çayırdaki badem ağacının dallarında beyaz güvercinler, kara kargalar, san kanaryalar ve kahverengi tüyleriyle serçeler yan yana dizilmiş, neşeyle ötüyorlar. Görüyor musunuz? Hepsinin biçimi, rengi farklı; ama birlikte barış içinde yaşıyorlar.*

(1. Kara koyun bir şarkı söylemeye başlar.)

Canlılar çeşit çeşit

Canlılar bak rengarenk Farklıyız biz hepimiz

Ne çıkar kara olsa Beyaz olsa rengimiz." (Bir Koyun Masalı, 2015, s.?)

Bir Koyun Masalı isimli çocuk tiyatro oyunundan alınan bu kesitlerde farklılıkların üzerinde durulmuştur. Bir toplumda bireysel ve kültürel birçok farklılık olabilir. İnsanların inancı, dili, ten rengi, fikirleri, kültürleri yaşadığı bölgeye göre farklılık gösterebilir. Ancak, aynı topraklarda yaşayan bu insanlar aynı kaderi paylaşmaktadırlar. Dışardan bakılınca farklı görünseler de aynı toprağın farklı çiçekleri gibidir. Doğal yaşamın içindeki farklılıklara değinilmiş, farklı canlıların birlikte uyum içinde yaşamaları için birbirlerine benzemelerine

gerek olmadığı, önemli olan uyumlu olmaları ve barış içinde yaşamaları gerektiğine değinilmiştir. Farklıklar kültürel bir zenginliktir. Bu bağlamda, farklılıkların birer zenginlik olduğu vurgulanan bu kesitler, diğer bireylerin farklı özellerini saygı ile karşılamalarını hedefleyen "*SB.4.1.5. Diğer bireylerin farklı özelliklerini saygı ile karşılar*" kazanımı ve toplumda uyum içerisinde yaşayabilmek için farklılıklara yönelik ön yargıların ele alındığı "*SB.6.1.3. Toplumda uyum içerisinde yaşayabilmek için farklılıklara yönelik ön yargıları sorgular"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

1.3. Vedat Demirci'nin Haydi Kızlar Okula isimli çocuk oyununda elde edilen bulgular nelerdir?

*"**ÖĞRETMEN:** Okula da böyle isteyerek mi gideceksin?*

***HALİME:** Okula mı? Ben mi? Ama ben bir kızım.*

***FATMA:** Çok doğru. Onun ancak kızlara yetecek kadar aklı var. Kızlara mahsusu işleri becerebilir.*

***ÖĞRETMEN: (**Gülerek) Kızlarla oğlanlar arasında bu kadar büyük fark mı var?*

***HALİME:** Siz her şeyi daha iyi bilirsiniz. Kızlar oğlanlardan daha mı aptal olurlar?*

***ÖĞRETMEN:** Kızlarla oğlanlar arsında hiçbir fark yoktur kızım. Ancak okuyanla okumayan arasında fark vardır.*

***FATMA:** Kız sana da ne oluyor? Öğretmen bey sana verdiğim terbiye için neler düşünecek? Tıpkı büyükler gibi sıra, saygı gözetmeden hemen söze katılıyorsun." (Haydi Kızlar Okula, 2009, s. 7).*

Haydi Kızlar Okula isimli çocuk tiyatro oyunundan alınan sayfa 7'deki kesitte, bir kız çocuğunun sosyal haklarından biri olan eğitim hakkının önemi vurgulanmaktadır. Kadın ve erkeğin arasında bir fark olmadığı, asıl farkın okuyan ve okumayan kişiler arasında olduğu vurgulanmaktadır. Sosyolojik açıdan bakıldığında, toplumda kadın ve erkeğin eşit haklara sahip olduğu, aralarında herhangi bir farkın olmadığı vurgulanmaktadır. Eğitim her çocuğun hakkıdır. Bireyin hak ve sorumlularından biri olan eğitim hakkının ele alındığı bu kesit, çocuk haklarından ve bu hakların ihlal edildiği durumlardan bahsederek öğrencilerin bilinçlenmesini hedefleyen *"SB.5.1.4. Çocuk olarak haklarından yararlanmaya ve bu hakların ihlal edildiği durumlara örnekler verir"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

1.4. Gülsüm Cengiz'in Suyun Rengi Ya Da Rengarenk Çiçek Bahçesi isimli çocuk oyununda elde edilen bulgular nelerdir?

*"**BAYAN SARIGÜL:** (Çocuklara dönüp konuşur.) Siz çocuklar da dünyanın çiçeklerisiniz çocuklar... Benim çiçeklerimsiniz. Derilerinizin, saçlarınızın, gözlerinizin rengi birbirinden*

farklı... Dış görünüşünüz, düşünceleriniz, inanışlarınız birbirinden farklı... Derisinin rengi ya da düşünceleri ötekilerden farklı diye kimse daha aşağı ya da ayrıcalıklı değildir. Farklılıklarımız zenginliğimizdir. İşte o yüzden benim çiçek bahçem çok güzel ve ben hepinizi çok seviyorum.

***OSMAN:** (Bayan Sarıgül'ün sözlerini duyunca kulaklarına dek kızarır. Bakışlarını yere indirip susar ve düşünmeye başlar.) (Tam bu sırada müzikli zil sesi duyulur.)*

***BAYAN SARIGÜL:** Çocuklar, şimdi dinlenme zamanı. Ders zili çalınca müzik sınıfına gideceksiniz. Bayan Hoşses sizi bekliyor... (Çocuklar neşeyle dağılırlar. Osman düşünceli bir biçimde ağır ağır çıkar.)" (Suyun Rengi Ya Da Rengarenk Çiçek Bahçesi, 2012, s. 9).*

Suyun Rengi Ya Da Rengarenk Çiçek Bahçesi isimli çocuk tiyatro oyunundan alınan Sayfa 9'daki kesitte; insanların din, dil, renk, düşünce farklılıklarının aslında birer zenginlik olduğu bahçedeki rengarenk çiçekler üzerinden anlatılmaktadır. Hiç kimsenin dili, dini, derisinin rengi veya düşünceleri farklı diye bir diğerinden ayrıcalıklı ya da aşağı olmadığını vurgulayan bu kesit, farklılıkların birer zenginlik olduğunu vurgulamaktadır. Bireysel farklılıkların kültürel zenginlerimiz olduğuna değinen bu bulgu, diğer bireylerin farklı özelliklerine saygı ile karşılamalarını hedefleyen "*SB.4.1.5. Diğer bireylerin farklı özelliklerini saygı ile karşılar"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

1.5. Pembe Akgün Köse'nin Kuşlar Mahkemesi isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**BAYKUŞ**: Özetle şunu söylemek istiyorum: Bu çağda erdem bitti, kendini başkalarına feda edişler bitti, bir değer uğruna yapılan mücadeleler bitti. Bu çağda birbirimize aynı türe ait değilmiş gibi bakıp duruyoruz. Birbirimizi yok etmek için, etkisizleştirmek için dövüşüp duruyoruz. Belki birilerinin işine geliyor ama o renk, o çeşitlilik, o büyü kayboluyor.. Başkalarının da bizler kadar yaşama hakkı olduğunu unutmadan, gerektiğinde bu hakkı savunmak için, korumak için mücadele etmemiz gerektiği hatırlatmak istiyorum. Birbirimizin yaşama hakkını savunalım, yardım edelim, şu annenin yardım çığlığına kulak verelim diyorum. Kendimizden başkalarını da düşünelim diyorum. Sırf bizden bir yerleri eksik, renkleri farklı ya da bize ait özellikleri taşımıyorlar diye onları yaşamdan dışarı atmayalım, çünkü özünde hepimiz aynıyız diyorum. (...)" (Kuşlar Mahkemesi, 2007, s.38).*

Kuşlar Mahkemesi isimli çocuk tiyatro oyunundan alınan **s**ayfa 38'deki kesitte, bizlerden farklı özelliklere, renklere sahip olanların sırf diğerlerine benzemiyor diye yaşamdan dışarı atılmaması gerektiğine, farklılıklar olsa da özümüzde hepimizin aynı olduğuna değinilmektedir. Herkesin yaşama hakkına saygı duyulması ve gerektiğinde bunun için mücadele edilmesi gerektiğinden söz edilmektedir. Aynı toplumun içinde bile birçok farklı özelliklere sahip bireyler yer almaktadır. İşte bu farklılıklar toplumu ayrıştıran değil, toplumu zenginleştiren özelliklerdir. Öğrencilerin diğer bireylerin farklılıklarına saygı ile yaklaşmasının

hedeflendiği *"SB.4.1.4. Kendisini farklı özelliklere sahip diğer bireylerin yerine koyar"* kazanımıyla ilişkilendirilebilir.

4.2.Kültür ve Miras öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları nelerdir?

Araştırmanın ikinci alt problemi çerçevesinde Kültür ve Miras öğrenme alanı ile ilişkilendirilen çocuk tiyatro oyunlarına ilişkin bulgular Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4. *Kültür ve Miras Öğrenme Alanı İle İlişkilendirilen ADT Çocuk Oyunları*

Öğrenme Alanı	Öğrenme Alanı	Çocuk Oyununun İlgili Sayfası	f	İlişkilendirilen Kazanım
Kültür ve Miras	**Boğaç Han**	18, 21	2	SB.6.2.1.
	Kamp Ateşi	5, 26	2	SB.5.2.1.
	Karagöz Palyaço Değil Ki	24	1	SB.5.2.5.
	Telepinu	2	1	SB.5.2.1.

Tablo 4'te Kültür ve Miras öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları yer almaktadır. Toplamda 4 adet çocuk oyunu Kültür ve Miras öğrenme alanı ile ilişkilendirilmiştir. Sırasıyla en çok ilişkilendirilen çocuk oyunları; *Boğaç Han, Kamp Ateşi* isimli çocuk oyunlarıdır. İlişkilendirme yapılan diğer oyunlar; *Karagöz Palyaço Değil Ki, Telepinu,* isimli çocuk oyunlardır.

4.3.Hasan Erkek'in Boğaç Han isimli çocuk oyununda elde edilen bulgular nelerdir?

*"**Dede Korkut**:*
Şiddet en kötüsüdür oğul.
Yeter artık dünyanın kanla yoğrulduğu
Yeter artık dünyanın savaşla yandığı
Oğuz Beyleri bile birbirlerine düşman oldular
Kardeşler birbirlerini kırdılar
Kavgadan, çatışmadan uzak dur.
***Boğaç Han:** Ya saldırganları ne yapmalı Dede?... Ben saldırmasam da saldıranlara karşı ne yapmalıyım?*
***Dede Korkut:** İşte denge burada oğul*
O dengeyi ara bul
Kendini savunmayı öğren, kendini savun daima

Sana gelen saldırıları akıllıca savuştur
Ama saldırgan olma
Boğaç Han: *Ya yenilirsem, ya beni yenerlerse?*
Dede Korkut: *Rakipli bir dünya iyi bir dünya değil oğul*
Bu korkuyla yaşama
Dünyada herkese yetecek kadar ekmek, su, hava var
Hayatını yenilme yenme üzerine kurma
İntikamcı olma, intikam alma
Aman dileyene el kaldırma
Dökülen kan yeni kanlar çekerse de
Kanı kanla yıkama
Boğaç Han: *Ya güçlüler Dede, güçlülerin zalimliğiyle nasıl başedeceğim?*
Dede Korkut: *En büyük güç akıl gücüdür.*
En büyük güç bilgi gücüdür
Bütün güçlükleri bunlarla aşarsın
Zalimleri akılla durdurursun ancak
Bunu bilgiyle başarırsın ancak" (Boğaç Han, 2007, s. 18)
(…)
*"**Boğaç Han**: (Dirse Han'a) Baba güreşmesek mi?*
Tilkiç Han: *Baba, ya beni yenerse?*
Dirse Han: *Neden, korkuyor musun?*
Otsu Han: *Yenmezsen, seni çadıra almam bir daha.*
Boğaç Han: *Korkmuyorum. Ama güreşmek istemiyorum…*
Dirse Han: *Cesur adam güreşten kaçar mı hiç! Güreşeceksin!*
Otsu Han: *Yeneceksin tamam mı? Yeneceksin onu!*
Dirse Han: *Güreşip yeneceksin.. Kimin oymakbaşı oğlu olduğu meydana çıksın… Haydi!..*
Otsu Han: *Yeneceksin onu!.. Kimin oymakbaşı oğlu olması gerektiği çıksın ortaya…*
Tilkiç Han: *Sen mi oymakbaşı olacaktın baba?.*

Otsu Han: *O olmasaydı ben olacaktım.. o oymakbaşı olunca beni de Yiğitbaşı yaptı… Obabaşı bile yapmadı.. Ama bu mücadele burada bitmedi.. Haydi oğlum göster kendini.." (Boğaç Han, 2007, s. 21).*

Boğaç Han isimli çocuk oyunundan alınan Sayfa 18'deki kesitte Dede Korkut'un öğretilerine, öğütlerine, aslında kardeş olan Oğuz Beyleri'nin birbirleri ile olan mücadelelerine yer verilmiştir. Sayfa 21'deki bulguda ise, Eski Türklerdeki görev tanımları olarak "oymakbaşı, yiğitbaşı, obabaşı" gibi terimlere yer verilmektedir. Aynı zamanda oba içindeki kişilerin çatışmalarını ele almaktadır. Kültür ve Miras öğrenme alanı, Türk kültürünün temel ögelerinden hareketle milli bir bilincin oluşmasını hedeflemektedir. Dede Korkut ve öğretilerinin Türk kültürel mirasında önemli bir yeri vardır. Bu bağlamda kesitler, öğrencilerin Orta Asya'da kurulan ilk Türk Devletlerinin coğrafi, siyasal, ekonomik ve kültürel özelliklerine dair

çıkarımlarda bulunmasını amaçlayan "*SB.6.2.1. Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerinin coğrafi, siyasal, ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

4.4.Ahmet Somers'in Kamp Ateşi isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**HAKAN:** İyi o zaman. İşte ilk soru: Arkeoloji nedir? Kim cevap verecek?*

***CİHANGİR:** Arkeoloji tarih öncesi ve eski çağlardan kalma toprak altında ve toprak üstünde bulunan eserleri tarih ve sanat bakımından inceleyen bilim dalıdır.*

***HAKAN:** Aferin Cihangir.*

***NAZLI:** Size onun için mi arkeolog diyorlar?*

***HAKAN:** Evet.*

***ŞÜKRÜ:** Hakan amca bir şey sormak istiyorum.*

***HAKAN:** Sor bakalım Şükrü.*

***ŞÜKRÜ:** Nereyi kazacağınızı nereden biliyorsunuz?*

***HAKAN:** Harikasınız çocuklar sorular muhteşem. Şükrü'cüm, dünya üzerinde birçok uygarlık yaşamış. Onlardan günümüze kalan ve çoğu zaman yeraltında binlerce yıldır saklı duran tarihi eserler, bazen, bir köylünün toprağını sürerken sabanına takılan bir heykel sayesinde olabildiği gibi, kimi zaman doğal afetlerde tarihi eserlerin bulunduğu alanları karşımıza çıkarabilir. Ama en önemlisi tarihten günümüze kalan yazılı çizili belgelerin bizlere ışık tutmasıdır. Kısacası bütün bunlar bize kazacağımız yerleri gösteren ipuçlarıdır.*

***KAAN:** Hakan amca, peki bu tarihi eserler ne işimize yarar?*

***HAKAN:** Aferin sana. Kimilerine göre önemsiz birer taş parçası olarak nitelendirilen bütün bu eserler dünyanın birçok ülkesinde binlerce yıl öncesinden günümüze ulaşan insanlık tarihinin hazineleridir. Öncelikle geçmişi olmayanın geleceği olamaz. Bu tarihi zenginlikler günümüz insanına fayda sağlar. Birincisi, arkeolojik bulgular diğer tüm bilimlere ışık tutar. İkincisi, ortaya çıkartılan tarihi eserler ülkeye sayısız turist kazandırır." (Kamp Ateşi, 2009, s. 5)*

(…)

*"**KUPABA:** Sakın korkma çocuk. Sana tarihin sevgisini getirdik. Ben Hitit diyarından Kupaba, Kibele ya da Artemis tarih içinde bana verilen adlardan bazıları, Çocuk. Anadolu da ana tanrıça olarak bilinirim. Analığı, üremeyi, hayatın sürmesini, bereketi ve bolluğu simgelerim. Bizi duyuyor musun?..*

(Veysel şaşkın bakışlarla başını olumlu anlamda sallar)

***HALDİ:** Urartu diyarının en önemli tanrısı benim. Adım, Haldi'dir. Yaratıcı zekânın, savaşın, çatışmanın ve siz çocukların en sevdiği oyunun tanrısıyım. Biraz yaramazım diyebilirim. Bana Roma kültüründe Mars dediler. Taşlara işlenmiş bir çok kabartmam ve heykelim tarihi eser hırsızları tarafından parçalandı. Geri kalanları da başka devletlerin elinde.*

***MARDUK:** Ben Marduk. Asur diyarından. Suların getirdiği bereketi ve fırtınaları temsil ederim. Kötülüklerle savaştım. Bir ejderi kılıçla yere sererken temsil edildiğim meşhur yontu Babil tapınağı Esapil'de. Yunan kültüründe de Poseidon oldum.*

***ZEUS:** Bana Tanrıların tanrısı Zeus derler. Kaz dağlarının tepesinde yaşadığıma inandı insan oğlu. Adıma Bergama da büyük bir tapınak inşa edildi. Bu eser şimdi Almanya denen ülkenin Berlin şehrinde. Sizlerden çaldılar. Onları asla affetmeyeceğim.*

KUPABA: *Binlerce yıl öncesinden gününüze geldik. Ayakta, oturmuş ya da uzanmış olarak betimlendiğim bir çok heykelle tasvir edildim. Ama bu heykellerin bir çoğu yurt dışındaki müzelerde.* ***DUMMUZİ:*** *Taşı yonttular, çanaklara, çömleğe çizdiler sıfatlarımız.*

HALDİ: *Ama şu (samanların üzerinde yatan Güdük ve Çolak'ı göstererek) vatan hainleri çapulcular gibileri üzerlerinde bulunduğumuz bu eserleri altın, gümüş para ararken hep parçalıyorlar.*

MARDUK: *Bizleri resmedenler, heykellerimizi yapan ustalar el emeklerini göz nurlarını döktüler bizleri geleceğe taşımak için.*

DUMMUZİ: *Oysa bizlerin nasıl yaşadığı, başımızdan neler geçtiği, bizim kültürümüzün nasıl olduğunu ancak o eserlerden öğrenebilirdiniz.*

KUPABA: *Aaah Ah! Benim canım Anadolum! Ne çok yağmalandın sen, ne çok soyuldun.*

ZEUS: *Eyyyy! Çocuklar!.. Bu topraklar sizin yağmalanmasına izin vermeyin. Geçmişi yok edilenin geleceği olamaz..." (Kamp Ateşi, 2009, s. 26)*

Kamp Ateşi isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 5'teki kesitte, Arkeoloji biliminin tanımı ve önemine, tarihi eserlerin günümüz insanına olan faydalarına değinilmektedir. Geçmişten günümüze kalan yazılı çizili tüm belgelerin bizlere nasıl ışık tuttuğu, insanlık tarihi için çok önemli olduğu ele alınmaktadır. Geçmişi olmayanın geleceği olamaz diyerek, tarihi eserlerin insanlık için ne kadar önemli olduğu vurgulanmaktadır. Sayfa 26'daki bulguda ise, Anadolu'daki ilk uygarlıkların Tanrılarının konuşmaları yer almaktadır. Tarihi eserlerin çalındığını, zarar gördüğünü o dönemin tanrıları üzerinden anlatılmaktadır. Geçmişin geleceğe ışık tutmasında en büyük rolü olan tarihi eserlerimiz, şimdi ve gelecek nesiller için oldukça önemlidir. Bu bulguda da kültürel miraslarımız olan tarihi eserlerin ve tarihin önemine, korunması gerektiğine, tarih sevgisine değinilmektedir. Bu bağlamda kesitler, öğrencilerin somut kalıntılardan yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark etmelerini amaçlayan *"SB.5.2.1. Somut kalıntılarından yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark eder"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

4.5.Serkan Öztürk'ün Karagöz Palyaço Değil Ki isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

"HACİVAT: *Bazı alışveriş merkezlerinde Karagöz kıyafetiyle gösteri yapıyorlar. Karagöze palyaçoluk yaptırıyorlar ama Karagöz gölge oyunudur. Böyle yaparak milli sanatımız olan Karagözümüzün değerini düşürüyorlar.*

KARAGÖZ: -*Haa?... E ne demek istiyorsun yani?*

HACİVAT: *Diyorum ki; Karagözden palyaço olmaz.*

KARAGÖZ: *Senden de adam olmaz kapı tokmağı. (Tef sesi duyulur;) Bu dersi vermek için sende beni palyaço kılığına sokmana ne gerek vardı? Dersi işin başında verseydin, beni de maskara etmesen olmaz mıydı..*

HACİVAT: *O zaman oyun olmazdı birader.*

KARAGÖZ: *Doğru olmazdı." (Karagöz Palyaço Değil Ki, 2015, s. 24).*

Karagöz Palyaço Değil Ki isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 24'teki kesitte, Unesco Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'nde yer alan gölge oyunumuz Karagöz'ün, günümüzde alışveriş merkezlerinde palyaçoluk yaptırmalarına değinilmektedir. Türk tarihinde önemli bir yeri olan Karagöz'ün günümüzde palyaçoluk yaptırılarak değerinin düşürülmesine tepki gösterilmekte ve somut olmayan kültürel miraslarımızdan Karagöz ve Hacivat'ın önemi vurgulanmaktadır. Milli ve manevi değerlerimizin öneminin, gelecek nesillere doğru aktarılması önem arz etmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin, günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihi gelişimlerini değerlendirmeleri ve kültürel unsurların sürekliliği ve değişimi üzerinde durmalarını amaçlayan "*SB.5.2.5. Günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihî gelişimini değerlendirir"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

4.6.Harun Özer'in Telepinu isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**YAŞLI BİLGE:** Bundan binlerce yıl önce... Tamı tamına 3530 yıl önce... Milattan önce, 1520 yılında... Anadolu'da, yani bu coğrafyada Hititler yaşamaktaydı. Kimilerine göre Kafkasya'dan geldiler, bu bereketli topraklara... Kimileri onları, Anadolu'nun yerli halkı olarak kabul eder. Öyle yakıştırır Anadolu'ya. Onlara önce Hattiler, ardından Hititler der... Hattiler ve Hititler bu topraklarda Yozgat'ta, Çorum'da, Tokat'ta... Ardından şimdiki Suriye topraklarına kadar yayılarak... Bin yıldan fazla yaşadılar. Tarih denilen sahnede yerlerini aldılar. Arkamda gördüğünüz, onların Alacahöyük'teki sarayı... Yıl kaç demiştik? Milattan önce 1520... Kral Murşili çok keyifli. Çünkü bugün, Purulliyas Bayramı. Yani Bahar Bayramı... Tüm Tanrıları ve sarayın ileri gelenlerini toplamış saraya, bereketin ve bolluğun müjdecisi Purulliyas'ı kutluyor coşkuyla. Yani baharı. Şimdilerde Hıdırellez ya da Nevruz diye kutladığımızı... Saraydaki herkes çok mutlu..." (Telepinu, 2011, s. 2).*

Sayfa 2'deki bulguda, Hitit tanrılarından Telepinu'nun maceralarından, günümüzde kutlanılan Nevruz/Bahar bayramının Hititler'deki Purulliyas Bayramına dayandığından bahsedilmektedir. Aynı zamanda Türk tarihinde de önemli yeri olan Nevruz/Bahar bayramının Hititler'de de görülmesi, dolaylı olarak kültürel bir etkileşimin olduğunu da göstermektedir. Anadolu'daki önemli ilk uygarlıklardan biri olan Hititler'den bahseden bu bulgu, öğrencilerin Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark etmelerini amaçlayan "*SB.5.2.1. Somut kalıntılarından yola çıkarak Anadolu ve Mezopotamya uygarlıklarının insanlık tarihine önemli katkılarını fark eder"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

4.3.İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları nelerdir?

Araştırmanın üçüncü alt problemi çerçevesinde İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanı ile ilişkilendirilen çocuk tiyatro oyunlarına ilişkin bulgular Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5. *İnsanlar, Yerler ve Çevreler Öğrenme Alanı İle İlişkilendirilen ADT Çocuk Oyunları*

Öğrenme Alanı	Öğrenme Alanı	Çocuk Oyununun İlgili Sayfası	f	İlişkilendirilen Kazanım
İnsanlar, Yerler ve Çevreler	**Küçük Korsan**	19, 23	2	SB.5.3.4.
	Küçük Lapina	12, 15	2	SB.5.3.4.
	Oduncu İle Orman Perisi	42, 43	2	SB.5.3.4.
	Oyun Mu Gerçek Mi	9, 13	2	SB.5.3.4.
	Yağmur Ağacı	28, 44	2	SB.5.3.4.
	Yeşil Trampetçi	11, 14	2	SB.5.3.4.
	Kerem İle Dostları	15	1	SB.5.3.4.
	Mavi Masal	9	1	SB.5.3.4.

Tablo 5'de İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları yer almaktadır. Toplamda 8 adet çocuk oyunu İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanı ile ilişkilendirilmiştir. Sırasıyla en çok ilişkilendirilen çocuk oyunları*, Küçük Korsan, Küçük Lapina, Oduncu İle Orman Perisi, Oyun Mu Gerçek Mi, Yağmur Ağacı, Yeşil Trampetçi* isimli çocuk oyunlarıdır. İlişkilendirme yapılan diğer oyunlar; *Kerem İle Dostları, Mavi Masal* isimli çocuk oyunlardır.

3.1.Necmettin Tetik'in Küçük Korsan isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**OSMAN:** Sizden esir aldığınız diğer korsan arkadaşlarımı serbest bırakmanızı istiyorum!*

***D.CANAVARI:** Onları bırakamam. Çünkü yaşadığımız yeri kirletiyorlar! Ben de ceza olarak onlara kirlettikleri denizi temizletiyorum! (Durur) Ne hale geldiğimize bir baksana! Biz eskiden temiz sularda yaşayan güzel balıklardık. Ama zamanla insanoğlu büyüdü ve hırsı yüzünden her şeyi mahvetti! Çok uzun bir süredir de denizleri kirletiyorlar... Dünyayı kirletiyorlar! Sonra da bize canavar diyorlar!*

OSMAN: *Uzun zaman önce ben ve arkadaşlarım denize atılan çöpleri toplamaya karar verdik... Amacımız, denizlerin ve çevremizin kirlenmesini önlemekti. Böylece hem bizler hem de siz daha güzel ve temiz bir dünyada yaşayacaktık." (Küçük Korsan, 2008, s. 19)*

(…)

*"**OSMAN:** (Bağırır) Yeter! Kesin şunu! Beni dinleyin... Arkadaşlar beni dinleyin! (Herkes aniden susar.) Deniz canavarı dediğimiz şey aslında çok güzel bir balıktı! Ve bizim kirlettiğimiz deniz hem onu hem de birçok arkadaşını evinden etti... Güzelim şekilleri bile bozuldu! Mutasyona uğradılar! Sizlerin canavar dediğiniz şey ise bizim etrafı çöplüğe çevirmemize inat, çevreyi temizliyor!*

HİLAL: *Ama biz çevreyi kirletmiyoruz ki! (Hilal, lafını söylerken topladığı çöplerden, elinde duran bir kağıdı yere atar.)*

OSMAN: *Bak... İşte daha çevreyi kirletmiyorum derken bile elindeki kağıdı yere atarak çevreyi kirlettin!*

HİLAL: *(Kızgın) Hayır, kirletmedim!" (Küçük Korsan, 2008, s. 23)*

Küçük Korsan isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 19'daki kesitte, insanların denizleri kirlettiğinden ve denizde yaşayan canlıların yaşam alanlarını da olumsuz etkilediğinden bahsedilmektedir. Doğa ile insanın etkileşiminin olumsuzluğu diğer yaşayan tüm canlıların nasıl olumsuz etkilendiği vurgulanmaktadır. Sayfa 23'teki bulguda; insanların bilinçsizce denizleri kirletmesinden kaynaklı olarak balıkların mutasyona uğramasından, yaşam alanlarının bozulmasından bahsedilmektedir. Çevreyi kirletmiyorum diyenlerin aslında farkında olmadan bir kağıdı bile yere atarak çevreyi nasıl kolay kirletebildiği vurgulanmaktadır. Bu bağlamda kesitler, yaşadığı çevredeki afetlerin ve çevre sorunlarının oluşum nedenlerini sorgulayan nesiller yetiştirmeyi hedefleyen *"SB.5.3.4. Yaşadığı çevredeki afetlerin ve çevre sorunlarının oluşum nedenlerini sorgular"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

3.2.Hasan Öztürk'ün Küçük Lapina isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**PAVURYA:** Buraya her gelişinde dinamitle balık avlar bu adam.*

Y.İZMARİT: *Dinamitle balık nasıl avlanır, söyler misiniz?*

PAVURYA: *Dinamit diye patlayıcı bir madde vardır. Patladığında çok etkilidir, çok fazla ses çıkarır ve yakın çevresinde ne kadar canlı varsa öldürür.*

LAPINA: *Ağ veya oltayla tutuyorlar ya balıkları, niye dinamit atıyor o kolsuz Kemal denilen adam?*

PAVURYA: *Dinamitle avlamak daha kolay, hem de garantisi var. Üç beş tane büyük balık gördüğünde ateşleyip atıyor dinamiti. O üç beş balık ölüyor ama, onun yüzünden bir sürü küçük balık de ölüyor bu arada.*

LAPINA: *Bu kadar çok küçük balık ölüyorsa, bu durumda yasak değil mi dinamitle balık avlamak?*

PAVURYA: *Yasak ama kaçak yapıyor Kemal bu işi. Bir türlü de yakalayamıyor onu jandarmalar.*

LAPINA: *Tehlikeli değil mi dinamit kullanmak Pavurya amca? Kendisini bir şey olmaz mı binlerce küçük balığı öldüren dinamit patladığı zaman?*

PAVURYA: *Tehlikeli olmaz mı? Onun için adı Kolsuz Kemal işte. Kolunun birini dinamit koparmış. Ama o, tek elle dinamit kullanmak daha tehlikeli olduğu halde ne yapıp edip, dişlerinin de yardımıyla ateşleyip o bombayı kırıyor balıkların kökünü." (Küçük Lapina, 2010, s. 12)*

(…)

*"**HEPSİ BİRDEN:** Yaşasın Pavurya amca.*

LAPINA: *Temiz denizlerde yaşasın.*

Y.İZMARİT: *Dinamit atılmayan denizlerde.*

ÇİNEKOP: *Petrol dökülmeyen denizlerde yaşasın.*

VANOZ: *Çöp atılmayan denizlerde yaşasın.*

(Bu sırada bir çizme, ayakkabı vb. çöpler atılır denize. Arkasından da bir dinamit sesi duyulur)

HEPSİ BİRDEN: *Bu insanların bir kulağından girip öbür kulağından çıkıyor sanki söylediklerimiz. Duymadınız mı biraz önce söylediklerimizi ey insanlar?*

PAVURYA: *Bıkmak yok çocuklar, bıkmadan anlatacaksınız insanlara yaptıkları yanlışları. Onlar kolay anlasaydılar eğer dünya bu hale gelir miydi?" (Küçük Lapina, 2010, s. 15).*

Küçük Lapina isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 12'deki kesitte, balıkçının dinamitle balık avlamanın yasak olmasına rağmen binlerce balığın canına sebep olduğundan ve kendine de zarar verdiğinden söz edilmektedir. Hem kendisi hem de yakınlarındaki tüm canlılar için oldukça tehlikeli olan bu avlanma şeklinin olumsuzlukları ele alınmaktadır. Sayfa 15'deki bulguda, yapılan tüm uyarılara rağmen insanoğlunun çevreye ve diğer tüm canlılara verdiği zararlardan bahsedilmektedir. Tüm bunlara rağmen insanoğlunun çevreye verdiği zararların, yaptıkları yanlışların bıkmadan anlatılması gerektiğine değinilmektedir. Bu bağlamda kesitler, öğrencilerin çevre sorunlarının oluşum nedenlerini sorgulamalarını hedefleyen *"SB.5.3.4. Yaşadığı çevredeki afetlerin ve çevre sorunlarının oluşum nedenlerini sorgular"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

3.3.Hasan Ballıktaş'ın Oduncu İle Orman Perisi isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**ODUNCU:** Lütfen, acıyın bana. Hata etmişim. O güzelim, yemyeşil yapraklı, koca koca ağaçları kesmekle hata etmişin... Kurtarın beni.. Ay, havasızlıktan boğuluyorum. Bu sıcak bunalttı beni. Bana yardım edecek kimse yok mu?*

ELMA AĞACI: *Boşuna bağırma, seni duyacak ve yardım edebilecek kimse kalmadı.*

ODUNCU: *Hiç mi?*

ELMA AĞACI: *Evet, hiç kimse kalmadı. Bütün ağaçları kestiğin için, havasızlıktan ve susuzluktan bir tek canlı bile kalmadı. Gördün mü, yaptığını? Hoşuna gitti mi?*

ODUNCU: *Hayır, hayır. Bilseydim böyle olacağını, ah bilseydim... Ben ne büyük bir hata etmişim meğer...*

ELMA AĞACI: *Ya, gördün mü, ne büyük bir hata etmişsin? Ağaçları keserek, dünyanın oksijenini de tükettin, gölgesini de. Ağaçları kestiğin için artık yağmur da yağmayacak. Doğanın dengesini*

bozduğun için sen de havasızlıktan ve susuzluktan böyle kavrulup yok olacaksın." (Oduncu İle Orman Perisi, 2007, s. 42).

(…)

*"**ELMA AĞACI:** Bir çaresi var ama onu ben yapamam. Sen ise zaten yapmazsın.*

***ODUNCU:** Yaparım, ne olursa olsun yaparım. Lütfen, nedir çaresi söyle... Yoksa havasızlıktan boğulup gideceğim burada. Ne olursa yaparım, söz. Yeter ki söyle. Nedir çaresi.*

***ELMA AĞACI:** Boş bulduğun her yere ağaç dikmek.*

***ODUNCU:** Ağaç dikmek mi!!?? İyi ama etrafta hiç ağaç yok ki ? Nereden ağaç bulup da nasıl dikeyim? Her taraf çöl olmuş.*

***ELMA AĞACI:** Benim dallarımı incitmeden koparıp, toprağa dikersen, yeniden diktiğin yerden büyürüm.*

***ODUNCU:** Ne? Nasıl yani ? (Elma Ağacı'nın üzerindeki dallardan usulca bir-iki tane koparır.) Şimdi bu dalları toprağa dikersem büyürler, öyle mi???*

***ELMA AĞACI:** Evet, onlara iyi bakarsan, tekrar büyürler. Böylece tekrar Yağmurlar yağar, oksijen çoğalır, güneş de bu kadar yakmaz... Ha, bir de asla ağaç kesmemelisin, her ne olursa olsun.*

***ODUNCU:** Söz, söz... Asla ağaç kesmeyeceğim, her ne olursa olsun. (Büyülenmiş gibi elindeki dallara bakar.) Aksine, boş bulduğum her yere ağaç dikeceğim... Anladım ki en iyi dost yeşil bir ağaçmış, balta ise en büyük düşman..." (Oduncu İle Orman Perisi, 2007, s. 43).*

Oduncu İle Orman Perisi isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 42'deki kesitte, ağaçları kesmenin doğaya ve insanlara verdiği zararlar ele alınmaktadır. Oduncunun yaptıklarından yine en çok kendisinin etkilendiği görülmektedir. İnsanların doğa ile olan olumlu ya da olumsuz tüm ilişkileri karşılıklı etkileşim halindedir. Olumlu da olsa olumsuz da olsa doğa her şekilde bunun karşılığını vermektedir. Sayfa 43'teki bulguda, Ağaçları kesmenin insanın kendine ve doğaya yaptığı büyük bir kötülük olduğuna ve ağaç dikmenin önemine değinilmektedir. Ağaç dikmenin teşvik edildiği ve ormanların korunması gerektiğine değinen bu kesit, öğrencilerde çevre bilinci ve duyarlılığı oluşturmada sağlayabilir. Bu bağlamda kesitler, *"SB.5.3.4. Yaşadığı çevredeki afetlerin ve çevre sorunlarının oluşum nedenlerini sorgular"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

3.4.Ceren Akıllıoğlu'nun Oyun Mu Gerçek Mi isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**EF. NAYLON:** Efendi Naylon'um ben, bir petrol ürünüyüm.*
Sanayi ile doğdum, çok uzun ömürlüyüm.
Karışırım yeryüzündeki çöplerin arasına.
Çünkü ben yok edilmez bir çevre özürlüyüm...
***NAKARAT:** Yarınlar bizim, yarınlar bizim, biz çöplerin olacak,*
Gün gelecek doğada "çiçek böcek" kalmayacak...
***KUTU TENEKE:** Hey çocuklar! Kutu tenekedir benim adım;*

Pek tabi ki ben de çöpler dünyasındanım.
Kullanılır kullanılmaz atılırız bir kenara...
Asla bakılmaz nereye fırlatıldığımıza...
***NAKARAT:** Yarınlar bizim, yarınlar bizim, biz çöplerin olacak,*
Gün gelecek doğada "orman" bile kalmayacak...” (Oyun Mu Gerçek Mi, 2005, s. 9).

Oyun Mu Gerçek Mi isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 9’daki kesitte, naylon, kutu teneke gibi doğaya zarar veren, geri dönüştürülemeyen veya geri dönüşümü uzun yıllar süren çöplere değinilmektedir. İnsanoğlunun doğaya verdiği bu zarar hem kendisine hem de diğer canlılara olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Bu çöplerin doğaya olan zararlarından bahsedildiği için öğrencilerde çevre bilinci oluşmasında fayda sağlayabilir. Bu bağlamda *“SB.5.3.4. Yaşadığı çevredeki afetlerin ve çevre sorunlarının oluşum nedenlerini sorgular”* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

3.5.Serpilhan Kanıbol’un Yağmur Ağacı isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*“**DÜŞ MELEĞİ:** Orman diyorsanız, gözler biraz yeşillik arar. Yanlış mı düşünüyorum?*

***KAPLAN:** Tabi arar. Ama o insanlar bu bölgedeki ağaçları kesmeden önceydi. Eski insanlar sadece yaşlı ağaçları ve kuru dalları keserdi. Şimdikiler öyle değil ki. Bir orman dolusu ağacı genç, yaşlı demeden kesebiliyorlar.*

***NAZ KIZ:** Yani burayı bu hale insanlar mı getirdi?*

***KAPLAN:** Ne sandınız? Koskoca Can Ormanı'ndan kesile kesile bomboş bir çöl kaldı.*

***DÜŞ MELEĞİ:** Senin ne işin var peki bu çölde?*

***KAPLAN:** Çocuklarımı kaybettim. Burada dünyaya gelmişlerdi. Bir orman yangınında da herkes, bir yere kaçışırken onlar da tek bildikleri yere; buraya gelmişlerdir dedim. Peşlerine düştüm, ama sandığım gibi olmadı. Avucumun içi gibi bildiğim ormanda tek bir ağaç kalmayınca yerimi kaybettim. Günlerdir koca çölde dönüp duruyorum.” (Yağmur Ağacı, 2008, s. 28).*

(…)

*“**YAĞMUR AĞACI:** Beni can kulağıyla dinle. Zira size anlatacaklarıma ihtiyacınız olacak. Sahip olduğunuz her şeye iyi bakmanız gerekir. Eskiden çocuklar büyüklerinden kalan kıyafetleri giyerdi ve çok eskimedikçe yenisini almaları gerekmezdi. Çünkü herkes eşyalarına, kıyafetlerine özen gösterir, iyi kullanırdı. Zamanla bu tutumları değişti ve herkes yeni olanı kullanmak istedi. Yeni bir eşya üretmenin tek yolu da onun malzemelerini tekrar üretmektir. Masa için tahta üretirsiniz, tahta için ağaç kesersiniz. Eski kitaplara özen göstermezseniz yırtılır ve okunmaz hale gelirler. Yeni kitap için kağıt üretmelisiniz. Kağıt için de ağaç kesersiniz. İhtiyacınız olan eşyalar için yaşlı ağaçları kesmeniz yeterlidir. Ama ihtiyacınız olmadığı halde sırf yeni olsun diye istediğiniz her masa, sandalye, dolap, defter, yani ağaçlardan yapılan her şey için yaşlı ağaçlar yetmez. Bu kez genç ağaçlar da kesilir. Genç ağaçlar size nefes ile aldığınız temiz havayı, yediğiniz taze meyveyi verir.*

***NAZ KIZ:** Eğer o ağaçlar kesilirse hava kirlenir.*

***ŞEKER OĞLAN:** Yediğimiz meyveler besin değerini kaybeder.*

***DÜŞ MELEĞİ:** Hormonlu meyveler de bu yüzden üretilir herhalde.*

YAĞMUR AĞACI: *Evet. Hepiniz doğru olanı söylüyorsunuz.*
NAZ KIZ: *Peki biz şimdi ne yapabiliriz?*

YAĞMUR AĞACI: *Öncelikle çevrenizin ağaçlandırılmasını sağlamalısınız..” (Yağmur Ağacı, 2008, s. 44).*

Yağmur Ağacı isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 28’deki kesitte, insanların ağaçları keserek orada yaşayan canlıların yaşam alanlarını tahrip etmesinden bahsedilmektedir. Canlıların yaşam alanlarına saygı duyulması gerekmekte ve onların hayatlarını tehlikeye atacak davranışlarda bulunulmaması gerekmektedir. Sayfa 44’teki bulguda, insanoğlunun değişen tutumlarının zamanla çevreye, doğaya olan etkileri ele alınmaktadır. En basit tutum ve davranışların zincirin birer halkası olarak çevreyi, doğayı nasıl etkilediğine değinilen bu bulgu, yaşadığı çevre ile etkileşiminin, çevreye karşı bulunduğu en ufak bir davranışın bile yine kendilerini etkilediği bilincini oluşturabilir. Bu bağlamda öğrencilerin, yaşadığı yerdeki çevre sorunlarının oluşum nedenlerini sorgulamasını hedefleyen *“SB.5.3.4. Yaşadığı çevredeki afetlerin ve çevre sorunlarının oluşum nedenlerini sorgular”* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

3.6.Adem Atar’ın Yeşil Trampetçi isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*“**KELEBEK:** Hepinizin derdi aynı. Ağaçlar kesildikçe toprak erozyona uğruyor. Çiçekler yetişmiyor artık.*
SİNCAP: *Vah vah. Desene bu gidişle hepiniz yersiz, yurtsuz kalacağız.*
KELEBEK: *Bu gidişe dur demeliyiz. Bir şeyler yapmalıyız.*
SİNCAP: *Bir şeyler yapmalıyız. Ama ne?” (Yeşil Trampetçi, 1995, s. 11).*
(…)
“ÇEVRECİLER KOROSU (ŞARKI DANS)
Yer, gök, deniz
Hava, su, toprak
Bir gün gelecek
Renksiz kalacak.
Koşun İnsanlar
Katılın bize
Çevreci olalım

Dünyayı koruyalım.” (Yeşil Trampetçi, 1995, s. 14).

Yeşil Trampetçi isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 11’deki kesitte, ağaçların kesilmesinden kaynaklı olarak erozyon olaylarının gerçekleşmesinden söz edilmektedir. Bundan diğer canlıların olumsuz etkilenmesinden bahsedilmektedir. Ağaçların kesilmesi

canlıların yaşam alanlarını ellerinden almakta, onların yaşamlarını olumsuz etkilemektedir. Sayfa 14'teki bulguda, yemyeşil doğası, rengarenk çiçekleriyle tüm canlılara ev sahipliği yapan dünyamızın böyle devam edilirse gelecekte renksiz kalacağından bahsedilmektedir. İnsanların çevreci olması ve dünyayı koruması gerektiğine değinilmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin, yaşadığı yerdeki doğal afetlerin ve çevre sorunlarının oluşum nedenlerini sorgulamasını hedefleyen *"SB.5.3.4. Yaşadığı çevredeki afetlerin ve çevre sorunlarının oluşum nedenlerini sorgular"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

3.7.Leyla Onat'ın Kerem İle Dostları isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**KEREM:** (OTURUR) Siz ağaçlar olmasanız biz bu sıcaklarda nerede soluklanabiliriz!*

***ÇINAR:** Aman ne iyi! Değerimizi bilen bir insan! Seninle tanıştığıma mutlu oldum Kerem arkadaş.*

***KEREM:** Ağaçların değerini bilmeyen de mi var?*

***ÇINAR:** Ne kadar fazla olduğunu tahmin edemezsin. İnsanlar bizi sevdiklerini söylüyorlar ama uygulamaya gelince hiç de sevgi dolu değiller. Kimileri kökümüze balta vuruyor, kimileri dallarımızı kırıyor. Ya gövdemizi çakıyla oyarak adını yazanlara ne demeli? Hele o yangın çıkaranlar!..*

***KEREM:** Çok üzüldüm. Biz insanlar bazen ne kadar laf anlamaz oluyoruz! Güya dünyanın en akıllı yaratıklarıyız biz!*

***ÇINAR:** İnsanlar akıllı olsalar, bitki örtüsünün dünya için ne kadar değerli olduğunu anlarlar. Yarın yeryüzünde toprak kaymaları, sel baskınları artınca büyük pişmanlık duyacaklar ama korkarım çok geç olacak.*

***KEREM:** Umarım hatalarımızın bedellerini acı ödemeyiz.*

***ÇINAR:** Ödeyeceksiniz. Doğa acımasızdır, affetmez. Bugün dikkat etmezseniz, yarın cezasını çekersiniz." (Kerem İle Dostları, 2001, s. 15).*

Kerem İle Dostları isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 15'deki kesitte, insanların ağaçlara verdikleri zararlar ele alınmaktadır. İnsanoğlunun bitki örtüsüne verdiği her zarar direkt olarak kendilerine toprak kaymaları, sel baskınları gibi afetlerle geri dönmekte olduğundan söz edilmektedir. İnsanların doğa ile etkileşiminin doğurduğu sonuçları ele alan bu kesit, öğrencilerin doğal afetlerin oluşum nedenlerini sorgulamalarını hedefleyen *"SB.5.3.4. Yaşadığı çevredeki afetlerin ve çevre sorunlarının oluşum nedenlerini sorgular"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

3.8.Salih Yakın'ın Mavi Masal isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

> *"**YAŞLI KEFAL:** Denizleri kim kirletir, nasıl kirlenir denizler çocuklar?... Bu konuda konuşmak isteyen var mı?... Evet buyrun!..... Zehirli fabrika artıklarının denizlere dökülmesiyle.... Petrol taşıyan tankerlerden sızan, dökülen petrollerle.... Sahillerden denize dökülen, her türlü pislik ve çöplerle… Bütün bunlara, insanlar neden oluyor, öyle değil mi?.. Karalar da durum farklı mı? Hayır... Çocuklar, sevgili çocuklar çevremizi yani yaşadığımız kenti, ormanlarımızı, denizlerimizi vb. kirletmeyelim, koruyalım onları, onlarda biz insanları koruyacak çünkü.." (Mavi Masal, 1982, s. 9).*

Mavi Masal isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 9'daki kesitte, denizlerin ve çevrenin insan eliyle kirletilmesine değinilmektedir. Zehirli fabrika atıkları, denize sızan petroller, sahillerden denizlere dökülen her türlü pislik ve çöpler gibi birçok çevre kirliliğine insanoğlunun sebep olduğu vurgulanmaktadır. Yaşadığı çevreyi kirleterek hem kendisi hem de diğer canlılar için yaşanmaz hale getiren insanoğlunun artık çevresini kirletmemesi ve koruması gerektiğine değinilmektedir. Yaşadığımız çevrenin kirlenmesinin en önemli sebeplerinden biri de insanoğlunun bilinçsiz davranışlarıdır. Bu bağlamda kesit, öğrencilerin yaşadığı çevre sorunlarının oluşum nedenlerini sorgulamasını hedefleyen *"SB.5.3.4. Yaşadığı çevredeki afetlerin ve çevre sorunlarının oluşum nedenlerini sorgular"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

4.4.Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları nelerdir?

Araştırmanın dördüncü alt problemi çerçevesinde Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanı ile ilişkilendirilen çocuk tiyatro oyunlarına ilişkin bulgular Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6. *Bilim, Teknoloji ve Toplum Öğrenme Alanı İle İlişkilendirilen ADT Çocuk Oyunları*

Öğrenme Alanı	Öğrenme Alanı	Çocuk Oyununun İlgili Sayfası	f	İlişkilendirilen Kazanım
Bilim, Teknoloji ve Toplum	**Barış İçin Savaş**	8, 23, 47, 47	4	SB.5.4.1.
	Çuf Çuf	11, 38	2	SB.7.4.3.
	Mutlu Çocuklar Ülkesi	67	1	SB.5.4.1.
	Yeni Bir Dünya	9	1	SB.6.4.2, SB.7.4.3.

Tablo 6'da Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları yer almaktadır. Toplamda 4 adet çocuk oyunu Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanı ile ilişkilendirilmiştir. Sırasıyla en çok ilişkilendirilen çocuk oyunları; *Barış İçin Savaş, Çuf Çuf* isimli çocuk oyunlarıdır. İlişkilendirme yapılan diğer oyunlar; *Mutlu Çocuklar Ülkesi, Yeni Bir Dünya* isimli çocuk oyunlardır.

4.1.Kemal Kocatürk'ün Barış İçin Savaş isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

> *"**ÖZGÜR:** Hah! Evet. Savaş, çok korkunçtu. Bir de oğlu vardı Zafer. İkisi de çok korkunçtular. Biz çocukları elde etmek için korkunç tuzaklar hazırlıyorlardı.*
>
> ***HAYAT:** Nasıl tuzaklar?.*
>
> ***ÖZGÜR:** Bilgisayar oyunları. Ama hepsi de vurdulu, kırdılı. Yani Savaşı anlatan ve özendiren bilgisayar oyunları.*
>
> ***HAYAT:** Ne olacak o oyunlar*
>
> ***ÖZGÜR:** Çocuklar bu oyunları oynadıkça, savaşı ve öldürmeyi öğrenecekler. Böylece Savaş daha güçlü olacak." (Barış İçin Savaş, 2006, s.47).*
>
> (…)
>
> ***"ÖZGÜR:** Filmler! Filmler sayesinde de o güçleniyor.*
>
> ***HAYAT**: Filmler mi?*
>
> ***ÖZGÜR:** Evet. Filmler ya! Sinemalarda, Tv'lerde gösterilen Savaşlı filmler. Hatta çizgi filmler.*
>
> ***HAYAT:** Anladım. Onları seyrederek, savaşmayı öğreniyoruz. Böylece de Savaş güçleniyor, değil mi?" (Barış İçin Savaş, 2006, s.47).*

Barış İçin Savaş isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 47'deki kesitte savaşı özendiren bilgisayar oyunlarının çocukları nasıl olumsuz etkilediğine değinilmektedir. Teknolojinin çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerinden biri de bilgisayarlardaki savaş oyunlarıdır. Çocuklar bu oyunlarla çok vakit geçirdiğinden hem sosyal açıdan olumsuz etkilenmekte hem de oyunların içeriği savaş olduğu için kavgayı, savaşı, kaosu öğrenmelerine ve bunu normalleştirmelerine neden olabilmektedir. Diğer bulguda ise, savaşı özendiren film ve çizgi filmlerin çocukları nasıl olumsuz etkilediği vurgulanmaktadır. Teknolojinin gelişmesiyle artık her evde televizyonlar bulunmakta ve çocuklar çizgi filmlere, filmlere kolaylıkla ulaşabilmektedir. Ancak bu kolaylık, ebeveynlerin çocukların izlediği filmlerin içeriğini takip edememesine neden olabilmektedir. Çocuklar savaş içerikli film ve çizgi filmlere sıklıkla maruz kalmakta ve bundan olumsuz etkilenebilmektedir. Bu bağlamda kesitler, öğrencilerin teknolojinin kullanımının sosyalleşme ve toplumsal ilişkilerin üzerindeki etkilerini tartışmalarını hedefleyen *"SB.5.4.1. Teknoloji kullanımının sosyalleşme ve toplumsal ilişkiler üzerindeki etkisini tartışır"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

4.2.Hasan Tanay'ın Çuf Çuf isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

> *"**MAKİNİST:** İşte böyle. Sizleri çok sevdim çocuklar. Trenle yolculuk yapmak istemeniz beni sevindirdi. Sakın unutmayın, trenler bir ülkenin gelişmişliğini gösterir. Çağdaş ülkeler demiryollarının gelişmesine önem verirler. Ne kadar çok tren yolları yapılırsa, ne kadar çok tren çalışırsa tarihinle gurur duyarsın. Eeee, ne duruyorsunuz hala?" (Çuf Çuf, 2008, s.11)*
>
> *(...)*
>
> *"**MAKİNİST:** Trenler bir ülkenin mutluluğudur. İnsanların birbiriyle kaynaşmasıdır. Ülke ekonomisine katkıdır. Hızlı ve konforlu bir ulaşımdır. Trafik sorunlarına en iyi çözümdür. Yani sizin istediğiniz herşeydir." (Çuf Çuf, 2008, s.38)*

Çuf Çuf isimli çocuk oyununda alınan sayfa 11'deki kesitte, bir ülkenin gelişmişlik düzeyinin göstergelerinden biri olan demiryoluna değinilmiş ve bunun önemi ele alınmıştır. Gelişen teknoloji ile birlikte demiryolları da gelişmiş ve ulaşımın kolaylaşmasını sağlamıştır. Sayfa 38'deki bulguda ise, trenlerin ülke ve insanlar için önemine değinilmektedir. Ülkenin ekonomisine katkısı, ulaşımın konforlu ve hızlı bir hale gelmesi, toplumun önemli sorunlarından biri olan trafik yoğunluğunun azalması gibi birçok faydalarına değinilmektedir. Teknolojinin ilerlemesiyle birlikte gelişmiş ülkelerde demiryolu ulaşımı önemli bir yere gelmiş ve insanoğlunun hayatını daha da kolaylaştırmıştır. Bu bağlamda kesitler, *"SB.7.4.3. XV-XX. yüzyıllar arasında Avrupa'da yaşanan gelişmelerin günümüz bilimsel birikiminin oluşmasına etkisini analiz eder"* kazanımının alt açıklaması olan bilimsel gelişmelerin etkilerinin ele alınması ile ilişkilendirilebilir.

4.3.Nebi Can Köksal'ın Mutlu Çocuklar Ülkesi isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

> *"**YAŞLI YAZAR:** Televizyonlar. Onlar hikâyelerimizdeki sinsi kötü karakterler gibi çıkageldiler. Ellerinde hediyeler, çikolatalar, dondurmalar, meşrubatlar, çerezler, abur cubur ne varsa minik iştahlarımıza sundular. Yedik, içtik, eğlendik ve çok geç anladık her şeyin bizi aldatmak için olduğunu. Kendimizi yine televizyonun karşısında bulmuştuk. Ne oyun oynuyorduk, ne hayal kuruyorduk, ne kitap okuyorduk. Yalnızca televizyon izliyorduk, sürekli, daima, hiç bitmeyecekmiş gibi." (Mutlu Çocuklar Ülkesi, 2013, s. 67).*

Mutlu Çocuklar Ülkesi isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 67'deki kesitte, televizyonların insanların hayatındaki yan etkilerine değinilmektedir. Televizyonlar, insanların hayatına girdiğinden beri kitap okumanın, hayal kurmanın yerini alarak insanları sadece kendine bağladığından söz edilmektedir. Teknolojinin insan hayatına olan olumsuz etkisinden söz edilerek sosyalleşmenin azalması ve kitap okumak, hayal kurmak gibi kişisel gelişime katkıda bulunan davranışların azalması ele alınmaktadır. Bu bağlamda teknolojinin insan

yaşamındaki etkilerine değinen bu kesit, *"SB.5.4.1. Teknoloji kullanımının sosyalleşme ve toplumsal ilişkiler üzerindeki etkisini tartışır"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

4.4.Yaşar Hadi Önder'in Yeni Bir Dünya isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

> ***JOHN:*** *(GÜLER) Böylece insanlık tarihine bile geçeriz. Dünyada da çok ünlü oluruz. Aya ilk ayak basan Amerikalı astronot Neil Armstrong gibi...*
>
> ***HELGA:*** *İlk kez hangimiz ayak bastık bu gezegene, anımsıyor musunuz arkadaşlar?..*
>
> ***CARLOS:*** *Hepimiz de aynı anda ayak basmış sayılırız, Helgacığım... Peş peşe indik uzay mekiğinden çünkü.*
>
> ***ORHAN:*** *Hepimiz de heyecanlıydık o sırada. Tüm dikkatimiz bu gezegendeydi. Kimin ilk kez indiğine bakmadık bu yüzden.*
>
> ***JOHN:*** *Keşke biz de bu gezegene ayak basar basmaz tarihlere geçebilecek sözler sarf etseydik. Hani Neil Armstrong, 21 Temmuz 1969 tarihinde aya indiğinde, "Bu, bir insan için küçük bir adım, insanlık için dev bir sıçramadır" demişti ya...*
>
> ***HELGA:*** *Ama o, bu sözleri aya ineceğini bildiği için önceden hazırlayarak söylemişti. Halbuki biz bir anda, hazırlıksız indik buraya.*
>
> ***CARLOS:*** *Öyle ya, tarihe geçecek bir söz hazırlayacak zamanımız yoktu bizim." (Yeni Bir Dünya, 2010, s. 9).*

Yeni Bir Dünya isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 9'daki kesitte, gelişen teknoloji ile birlikte insanlık tarihindeki önemli olaylardan biri olan Aya ilk adımın atılmasına değinilmektedir. Teknolojinin gelişmesi insanlık tarihinde önemli adımlarından birini atmasına fayda sağlamıştır. İnsanlık tarihi açısından oldukça önemli olan bu gelişmede bahseden bu kesit, öğrencilerin bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gelecekteki yaşam üzerine etkilerine ilişkin fikirlerini belirtmelerini hedefleyen "*SB.6.4.2. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gelecekteki yaşam üzerine etkilerine ilişkin fikirler ileri sürer*" kazanımı ve *"SB.7.4.3. XV-XX. yüzyıllar arasında Avrupa'da yaşanan gelişmelerin günümüz bilimsel birikiminin oluşmasına etkisini analiz eder"* kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

4.5.Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları nelerdir?

Araştırmanın dördüncü alt problemi çerçevesinde Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanı ile ilişkilendirilen çocuk tiyatro oyunlarına ilişkin bulgular Tablo 7'de yer almaktadır.

Tablo 7. *Üretim, Dağıtım ve Tüketim Öğrenme Alanı İle İlişkilendirilen ADT Çocuk Oyunları*

Öğrenme Alanı	Öğrenme Alanı	Çocuk Oyununun İlgili Sayfası	f	İlişkilendirilen Kazanım
Üretim, Dağıtım ve Tüketim	**Karınca Kararınca**	27, 41	2	SB.6.5.4.
	Küçük Müfettişler	16, 19	2	SB.6.5.4.
	Önce Kalite	4, 7	2	SB.5.5.6.

Tablo 7'de Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları yer almaktadır. Toplamda 4 adet çocuk oyunu Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanı ile ilişkilendirilmiştir. Sırasıyla en çok ilişkilendirilen çocuk oyunları; *Karınca Kararınca, Küçük Müfettişler, Önce Kalite* isimli çocuk oyunlarıdır. İlişkilendirme yapılan diğer oyunlar; *Aksak Timur İle Hoca Nasreddin* isimli çocuk oyunudur.

4.6.Ahmet Haldun Terzioğlu'nun Karınca Kararınca isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

> *"**BİLGİN DEDE:** Evet Vergi! Eğer Karıncalar Ülkesinde yaşayan karıncalar hizmet almak istiyorlarsa, devletlerinin devamlı, hür, bağımsız ve modern olmasını istiyorlarsa, eğer daha iyi eğitim, daha iyi sağlık, daha iyi ulaşım, aklınıza gelen bütün hizmetleri daha iyi, en iyi olarak almak istiyorlarsa bütün karıncalar vergi verecekler. Kazançlarının, bu ülkede oldukları için, bu ülke vatandaşı oldukları için çalışarak kazandıklarının bir kısmını vergi olarak ödeyecekler ki bu vergiler onlara hizmet olarak geri dönsün. Almadan vermek bir tek Allah'a mahsustur Sayın Kral Karınca. Artık bundan sonra sana dilekçe gönderip "Ey Kralım bana hizmet ver" diyene sen de "Önce sen vergini ver" diyeceksin." (Karınca Kararınca, 2008, s. 27).*
>
> (…)
>
> *"**VEZİR KARINCA:** KDV Nedir?*
>
> ***GELİR VERGİSİ KARINCA:** Efendim Kısaca KDV olarak isimlendirdiğim verginin alimi Karınca Dünyası Vergisi'dir. Karınca Dünyasında yapılan mal ve hizmet alımlarında açılımı belli oranda uygulanacaktır. Bunu mutlaka ve gecikmeden uygulamaya koymak zorundayız. Belirttiğim belgelendirme ve vergi iadesi sistemini de tam anlamı ile kurarak buna işlerlik kazandıracağız.*
>
> ***KRAL KARINCA:** KDV, Karınca Dünyası Vergisi, yani bizim dünyamıza ait bir vergi. Sayın Vezir Karınca bu konuyu hemen incelemeye alınız." (Karınca Kararınca, 2008, s. 41).*

Karınca Kararınca isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 27'deki kesitte, her vatandaşın görevi olan vergi ödemesinin nedenlerine ve önemine değinilmektedir. Vergi, bir ülkenin ekonomik bağımsızlığı için önem arz etmekte olduğundan her vatandaşın bunun bilincinde, iyi ve sorumlu birer vatandaş olması gerekmektedir. Bir ülkenin devamlılığı, gelişmişliği ve daha

iyi bir eğitim, sağlık, ulaşım gibi hizmetlerin sağlanabilmesinde verginin önemi vurgulanmaktadır. Sayfa 41'deki bulguda, karıncalar üzerinden dolaylı olarak günümüzdeki KDV'nin ne olduğu tanımlanmaktadır. Bu kesit, öğrencilere, KDV'nin kolay ve anlaşılır bir şekilde öğretilmesinde faydalanılabilir. Bu bağlamda, öğrencilerin vatandaşlık sorumluluğu ve ülke ekonomisine katkısı bakımından vergi vermenin gerekliliği ve önemini savunmasını hedefleyen *"SB.6.5.4. Vatandaşlık sorumluluğu ve ülke ekonomisine katkısı açısından vergi vermenin gereğini ve önemini savunur"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

4.7.Ümit Köreken'in Küçük Müfettişler isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**EGE:** Bu kampanyadan sizin haberiniz yok mu?*

***BARMEN:** Hayır.*

***CANSU:** Yüz tane fişi toplayıp bir zarfa koyuyoruz ve Vergi Dairesi Müdürlüğü'ne teslim ediyoruz.*

***BARMEN:** Eee, ne oluyor teslim edince?*

***EGE:** Hem vatandaşlık görevimizi yerine getiriyoruz, hem de topladığımız fişler karşılığında belli bir oranda para alıyoruz.*

***BARMEN:** (Gönülsüz fişi keser.) Aferin size! Nereden öğreniyorsunuz bunları bilmem ki!" (Küçük Müfettişler, 2008, s. 16).*

(…)

*"**E. BABA:** (Fısıltıyla.) Durumu hiç çaktırmadık otel çalışanlarına.*

***C. BABA:** Evet.*

***E. BABA:** Vergi müfettişi olduğumuzu kesinlikle belli etmemeliyiz.*

***C. BABA:** Turist izlenimi vererek bakacağız bakalım, vergi kaçırıp kaçırmadıklarına.*

***E. BABA:** En çok vergi kaçırılan yerlerden birinin de tatil beldeleri olduğu söyleniyor.*

***C. BABA:** Göreceğiz." (Küçük Müfettişler, 2008, s. 19).*

Küçük Müfettişler isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 16'daki kesitte, her alışveriş sonrası alınan fişlerin öneminden ve bunun birer vatandaşlık görevi olduğundan bahsedilmektedir. Öğrencilere her alışveriş sonrası fiş almanın gerekliliği ve önemini anlatırken bu kesitten faydalanılabilir. Sayfa 19'daki bulguda, vergi müfettişlerinin kurumların vergi kaçırıp kaçırmadıklarının araştırılması ele alınmaktadır. Vergi vermek herkesin vatandaşlık görev ve sorumluluklarından biridir. Ülke ekonomisi ve kalkınması için oldukça önemli olan vergi konusuna değinen bu bulgu; vergi vermenin önemini kavrayan bilinçli vatandaşların yetiştirilmesinde faydalanılabilir. Bu bağlamda kesitler, öğrencilerin vatandaşlık sorumluluğu ve ülke ekonomisine katkısı bakımından vergi vermenin gerekliliği ve önemini savunmasını

hedefleyen *"SB.6.5.4. Vatandaşlık sorumluluğu ve ülke ekonomisine katkısı açısından vergi vermenin gereğini ve önemini savunur"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

4.8.Ufuk Ersoy'un Önce Kalite isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**MERT:** Hepimiz mahallemizdeki her evin kapısını çalıp, son kullanma tarihi geçmiş yiyecek ve içecekleri toplayabiliriz...*

***ŞİRİN:** Onları kulübemizde saklayabiliriz...*

***YAĞMUR:** Onları Belediyeye teslim edebiliriz...*

***ŞİRİN:** Sonra bilinçli tüketim konusunda internetten bilgi toplayabiliriz...,*

***YAĞMUR:** Bu bilgileri arkadaşlarımızla paylaşabiliriz...*

***MERT:** Böylece kimse sağlığını bozacak yiyecek ve içecekleri tüketmediği için Ali arkadaşımız gibi hasta olmayacak..." (Önce Kalite, 2010, s. 4).*

(…)

*"**MERT:** Harika...(okumaya başlar.) Alışverişlerinizde kaliteli ürünleri tercih edin...*

***ŞİRİN:** Özellikle yiyecek ve içecek alırken mutlaka son kullanma tarihini kontrol edin...*

***MERT:** Bozulmuş gıda maddeleri insan sağlığı için zararlı olup, gıda zehirlenmesine neden olur...*

***YAĞMUR:** Bizim Ali'nin başına gelenlerden bahsediyor...*

***MERT:** Evet ama, birer bilinçli tüketiciler olarak bunları zaten bilmemiz gerekiyor...*

***ŞİRİN:** Çok doğru. Artık çok faydalı bu bilgileri herkese ulaştırabiliriz...*

***YAĞMUR:** (Hemen yanı başında duran kutuyu eline alır) Evet, gelelim bu kutunun içindekilere.. (İçinden süt, çukulata, şeker gibi çocukların çok sevdikleri ürünleri çıkarır.) Bu yiyecekleri hepimiz seviyoruz, öyle değil mi?*

***MERT:** Kim sevmez ki Yağmur?*

***YAĞMUR:** Peki bunları yiyebilir miyiz? (Hepsi şöyle bakar ve incelerler)*

***MERT:** (telaşlı) Aman tanrım...*

***ŞİRİN:** Ne oldu Mert...*

***MERT:** Bu yiyecek ve içeceklerin hepsinin son kullanma tarihleri geçmiş...*

***ŞİRİN:** Evet, bunların imha edilmesi gerekiyor." (Önce Kalite, 2010, s. 7).*

Önce Kalite isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 4'teki kesitte, son kullanma tarihi geçen market ürünlerinin kullanılmaması ve onların insan sağlığına olumsuz etki etmemesi için toplanması gerektiğine değinilmektedir. Bilinçli bir tüketici olarak alınan tüm ürünlerin son kullanma tarihine bakılması gerektiği ele alınmaktadır. Sayfa 7'deki bulguda, alışverişte kaliteli ürünlerin tercih edilmesi ve son kullanma tarihlerinin incelenerek alınması gerektiğine aksi takdir insan sağlığını olumsuz etkileyebileceğine değinilmektedir. Bu bağlamda kesitler, öğrencilerin bilinçli bir tüketici olarak haklarını kullanmasını hedefleyen "*SB.5.5.6. Bilinçli bir tüketici olarak haklarını kullanır"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

4.6.Etkin Vatandaşlık öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları nelerdir?

Araştırmanın dördüncü alt problemi çerçevesinde Etkin Vatandaşlık öğrenme alanı ile ilişkilendirilen çocuk tiyatro oyunlarına ilişkin bulgular Tablo 8'de yer almaktadır.

Tablo 8. *Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı İle İlişkilendirilen ADT Çocuk Oyunları*

Öğrenme Alanı	Öğrenme Alanı	Çocuk Oyununun İlgili Sayfası	f	İlişkilendirilen Kazanım
Etkin Vatandaşlık	**Akıllı Soytarı**	1, 2, 4, 7, 29	4	SB.6.6.1.
	Deli Köyün İncisi	6, 41	2	SB.5.6.2.
	Haydi Kızlar Okula	7, 8	2	SB.5.6.3., SB.6.6.5.
	Cennet Ormanı	23	1	SB.5.6.3.
	Mucize Peşindeki Marduklular	8	1	SB.5.6.3.

Tablo 8'de Etkin Vatandaşlık öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları yer almaktadır. Toplamda 5 adet çocuk oyunu Etkin Vatandaşlık öğrenme alanı ile ilişkilendirilmiştir. Sırasıyla en çok ilişkilendirilen çocuk oyunları; *Akıllı Soytarı, Deli Köyün İncisi, Haydi Kızlar Okula* isimli çocuk oyunlarıdır. İlişkilendirme yapılan diğer oyunlar; *Cennet Ormanı, Mucize Peşindeki Marduklular* isimli çocuk oyunlardır.

4.5.Fikret Terzi'nin Akıllı Soytarı isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**Soytarı:** Mutluluklar ülkesine hoşgeldiniz…*

***Prenses:** Adı üstünde mutlu ülkemiz. Erkeği-kadını, prensesi, kralı-hamalı… Herkes eşit, herkes özgür, herkes mutlu. Çalışır üretir, yarınından umutlu*

***Soytarı:** Ordusu yok, askeri yok, silahı yok. Korkusu yok, düşmanı yok, dostu çok. Herkes kardeş birbirleriyle dost herkes. Savaş nedir kavga nedir bilinmez. Yaşar gideriz böyle kardeş kardeş. " (Akıllı Soytarı, 1996, s.1)*

(…)

*"**Kral:** Peki, peki nasıl yardımcılar?*

***Soytarı:** Başkanlar, Bakanlar, Başbakan.*

***Kral:** Hı… Güzel.. Masallardaki gibi bir vezirim olsa. " (Akıllı Soytarı, 1996, s.2)*

(…)

*"**Soytarı: (**...) Ülkeyi yönetmekten yoruldu, oyunlarda hep ebe oldu. Düşündü taşındı, düşündü taşındı demokrasiye geçmeye karar kıldı. (...)" (Akıllı Soytarı, 1996, s.4)*

(…)

*"**Kral:** Öf soytarı.. Hiç komik değilsin. Kaç gündür bir tane bile aday bulamadık daha.. Ama sen dalga geçiyorsun.*

***Soytarı:** Karpuz seçer gibi aday seçerseniz tabi dalga geçerim.*

***Kral:** Önerin var mı peki?*

***Soytarı:** Evet… Bırakın halk seçsin kendi adayını.*

***Kral:** Nasıl yani?*

***Soytarı:** Şöyle yani: Her köy bir aday gösterse?" (Akıllı Soytarı, 1996, s.7)*

(…)

*"**Kral:** Zaten yaşlandım, krallığı beceremiyorum.. Ülkeyi yönetemeyeceğimi anladım.. En iyisi akıllı soytarımın önerisi; (pelerinini çıkarır) Siz kendiniz seçin yöneticilerinizi.. Ben de artık sizlerden biriyim.. Ne altın taht ne de zümrüt taç isterim. (Tacını da çöp kovasına atar.)*

Hepsi: Yaşasın.. yaşasın.. Mutluluklar Ülkesi yaşasın.." (Akıllı Soytarı, 1996, s.29)

Akıllı Soytarı isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 1'deki kesitte mutluluklar ülkesinde herkesin eşit haklara sahip olduğunu ve özgür olduklarından söz etmektedir. Savaş, kavga gibi olumsuzlukların hiçbirinin olmadığı barış içinde yaşanan bir ütopyadan bahsedilmektedir. Sayfa 2'deki bu kesitte kral ülkenin tüm yükünü tek başına sırtlandığından söz ederken soytarı kendisine yardımcılar seçebileceklerini söylemiştir. Örgütlü bir devlet gücünden ve devletin kurumlarından bahsedilip Başkan, Bakan, Başbakan kavramlarına doğrudan değinilmektedir. Sayfa 4'teki bu bulguda doğrudan demokrasiye değinilmektedir. Sayfa 7'deki bir diğer bulguda ise her köyden bir aday gösterilerek halkın adayını doğrudan kendisinin seçmesi gerektiğine değinilerek demokrasi ön plana çıkarılmıştır. Sayfa 29'daki bulguda ise; krallıktan, halk egemenliğine geçiş ele alınmakta, halk egemenliği ve demokrasi kavramına değinilmektedir. Bu bağlamda kesitler, öğrencilerin demokrasinin temel ilkeleri açısından farklı yönetim biçimlerini karşılaştırmalarını hedefleyen *"SB.6.6.1. Demokrasinin temel ilkeleri açısından farklı yönetim biçimlerini karşılaştırır"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

4.6.Kerem Gökçer'in Deli Köyün İncisi isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**Manay:** Aksi ihtiyar.*

***Fırıncı**: Bir de köyün belediye başkanı olacakmış.*

***Manay**: Bizim pazarı da kapatacakmış.*

***Terzi:** Ya olursa ne yapacağız?*

***Fırıncı:** Hiç olur mu yahu. Belediye başkanını kim seçecek? Köyün halkı seçecek. Köyde bu aksi adamı kimse sevmez ki oy versin.*

Manav: *Doğru söylüyorsun, haklısın.*

Fırıncı: *Hadi, hadi korkmayın çocuklar. Canınızı da sıkmayın.*

Terzi: *Hem bizim başkan yine seçilir. Herkes onu çok seviyor.*

Manav: *Doğru, çünkü köyümüze çok güzel hizmet ediyor.*

Fırıncı: *Hem seçildikten sonar karşı köye köprü yapacağım diyor." (Deli Köyün İncisi, 2015, s. 6)*

(…)

*"**Belediye başkanı:** (Herkesin alkış ve coşkulu tezahüratlarından sonra)*

Sevgili köy halkı ve çok sevgili komşu köyün halkı işte sonunda köprümüzü yaptık. Köylerimizi birleştirdik. Hepimiz çok mutluyuz. (Herkes alkışlar.) Artık hepimiz yıllardır göremediğimiz akrabalarımız ve komşularımıza kavuşuyoruz. Bunun için emeği geçen herkese çok teşekkür ediyorum. (Herkes alkışlar)" (Deli Köyün İncisi, 2015, s. 41).

Deli Köyün İncisi isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 6'daki kesitte, Belediye Başkanı seçimlerinden bahsedilmektedir. Köy halkının kendi belediye başkan adayları hakkındaki görüşleri, belediye başkanının seçimden sonra yapacağı değişikliklerden biri olan pazarın kapatılması gibi seçime yönelik görüşler yer almaktadır. Bir belediye başkanın görevlerine, seçim sürecine ve yerel halkın kendi belediye başkanını nasıl seçeceğine değinilmektedir. Sayfa 41'deki bulguda, belediye başkanının çalışmalarından biri olan köprü yapımından söz edilmektedir. Köye yapılan bu köprü hizmeti, iki köyün sakinleri için çok önemlidir. Belediyenin yapmış olduğu bu hizmet, yerel yönetimlerin açıklanmasında fayda sağlayabilir. Bu bağlamda kesitler, öğrencilerin yaşadığı yerin yönetim birimlerinin temel görevlerini açıklayabilmesini hedefleyen *"SB.5.6.2. Yaşadığı yerin yönetim birimlerinin temel görevlerini açıklar"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

4.7.Vedat Demirci'nin Haydi Kızlar Okula isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**ÖĞRETMEN:** Okula da böyle isteyerek mi gideceksin?*

HALİME: *Okula mı? Ben mi? Ama ben bir kızım.*

FATMA: *Çok doğru. Onun ancak kızlara yetecek kadar aklı var. Kızlara mahsusu işleri becerebilir.*

ÖĞRETMEN: (*Gülerek) Kızlarla oğlanlar arasında bu kadar büyük fark mi var?*

HALİME: *Siz her şeyi daha iyi bilirsiniz. Kızlar oğlanlardan daha mi aptal olurlar?*

ÖĞRETMEN: *Kızlarla oğlanlar arsında hiçbir fark yoktur kızım. Ancak okuyanla okumayan arasında fark vardır.*

FATMA: *Kız sana da ne oluyor? Öğretmen bey sana verdiğim terbiye için neler düşünecek? Tıpkı büyükler gibi sıra, saygı gözetmeden hemen söze katılıyorsun." (Haydi Kızlar Okula, 2009, s. 7).*

(…)

*"**ÖĞRETMEN:** Telaş etme Fatma kadın. Öğretmenler bilmediklerini soran çocuklardan hoşlanırlar. Eh artık bana müsaade. Dokumalarınızı çok beğendim. Şu ikisini benim için saklayın sonra gelir alırım.*

***FATMA:** Başüstüne öğretmen, başüstüne beyim..*

***ÖĞRETMEN:** Halime, Kemal Paşa'nın çok yakında kızların da okula gitmelerini emredeceğini duydun mu?*

***FATMA ve HALİME:** Kızlar da mı?*

***ÖĞRETMEN:** Evet şüphesiz.. Kızlar da tabi.. Siz bir tarafa çekilmiş yaşıyorsunuz Fatma kadın. Şehirli aileler çoktandır, Ankara ve İstanbul'dakiler kızlarını okula gönderiyorlar. Şimdi Gazi, bütün halkın buna katılmalarını isteyecek. Hadi hoşça kalın.*

***FATMA:** Güle güle öğretmen, Güle güle bey.." (Haydi Kızlar Okula, 2009, s. 8).*

Haydi Kızlar Okula isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 7'deki kesitte, kadın erkek arasında bir farkın olmadığı ancak ve ancak okuyan ve okumayan arasında bir farkın olduğuna değinildiği için toplumsal cinsiyet eşitliği ve eğitimde fırsat eşitliği ile bağdaştırılabilir. Bir kız çocuğunun eğitim hakkının ele alındığı, yasalar önünde kadın ve erkeğin eşit haklara sahip olduğuna değinilmektedir. Sayfa 8'deki bulguda, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ülkedeki tüm kız çocuklarının eğitim öğretimden eşit bir şekilde faydalanabilmesini sağladığından söz edilmektedir. Bu bağlamda kesitler, "*SB.5.6.3. Temel hakları ve bu hakları kullanmanın önemini açıklar"*, *"SB.6.6.5. Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin bir vatandaşı olarak hak ve sorumluluklarının anayasal güvence altında olduğunu açıklar"* kazanımları ile ilişkilendirilebilir. Aynı zamanda, alt açıklamasında pozitif ayrımcılık, ekonomik, siyasal, toplumsal gibi olumlu, kadına şiddet ve cinsiyet ayrımcılığı gibi olumsuz konular üzerinde durarak toplumsal hayatta kadına verilen değerin fark edilmesini amaçlayan "*SB.6.6.6.Türk tarihinden ve güncel örneklerden yola çıkarak toplumsal hayatta kadına verilen değeri fark eder*" kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

4.8.Cengiz Yantır'ın Cennet Ormanı isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**Kurnaz Tilki:** Seçim sandığı mı?*

***Bilge Kaplumbağa:** Evet Kurnaz Tilki seçim sandığı kimin lider olmasını istiyorsak onu istediğimizi belirten işareti bu kutunun içine atacağız.*

***Kanatsız Kartal:** Onları belirten işaret ne olacak Bilge Kaplumbağa?*

***Bilge Kaplumbağa:** Bunu lider adayı arkadaşlarımız belirleyecek. Evet arkadaşlar kendinize bir pusula seçip bana getirin lütfen.*

***Kanatsız Kartal:** (Etrafına bakınır.) Ben şu büyük çınarın yapraklarını kendime pusula olarak seçiyorum Bilge Kaplumbağa.*

***Bilge Kaplumbağa:** Tamam Kanatsız Kartal. Peki ya sen ne seçeceksin Kara Kaplan?*

Kara Kaplan: *(Etrafına bakınır.) Ben de şu çam ağacının kozalaklarını seçiyorum Bilge Kaplumbağa." (Cennet Ormanı, 2014, s.23).*

Cennet Ormanı isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 23'teki kesitte seçimden, seçim sandığı ve oy pusulalarından bahsedilmektedir. Demokrasiye uygun olarak herkesin istediği lideri seçebilmesinden söz edilmektedir. Adaylar kendi oy pusulalarını seçerek seçime katılmaktadırlar. Ormanda yaşayan canlıların, adil bir şekilde liderlerini seçmesini ele alan bu kesit, öğrencilere demokrasi kavramının öğretilmesinde fayda sağlayabilir. Bu bağlamda kesit, öğrencilerin temel hakları ve bu hakları kullanmanın önemini açıklamalarını hedefleyen "*SB.5.6.3. Temel hakları ve bu hakları kullanmanın önemini açıklar"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

4.9.Pınar Merterkek'in Mucize Peşindeki Marduklular isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**SİNCAP:** Şefi demokratik yöntemlerle seçelim. (Kağıt, kalem getirir. Şimdi adayların listesini çıkaracağım, kimler aday?*

***TAVŞAN:** Ben!*

***MAYMUN:** O olursa ben de olurum!*

***KAPLUMBAĞA:** Adayım!*

***SİNCAP:** Ben de olayım o zaman. Herkes aday! Sevgili takım arkadaşlarım, lütfen elinizdeki kağıtlara kimi şef olarak seçmek istiyorsanız onun ismini yazın.*

***KAPLUMBAĞA:** Bu seçimi yaparken kişisel çıkarlarınızı değil, ormanın ve dünyanın çıkarlarını düşünün bu yarışmayı kazanmamız için şef kim olmalı? Herkes elindeki kağıtlara yazsın lütfen." (Mucize Peşindeki Marduklular, 2013, s. 8).*

Mucize Peşindeki Marduklular isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 8'deki kesitte, ormandaki hayvanların şeflerini seçebilmek için demokratik yollara başvurması ele alınmaktadır. Bir demokrasi örneği olan bu bulgu, seçme ve seçilme hakkının kullanılmasına değinmektedir. Bu bağlamda kesit, öğrencilerin temel hakları ve bu hakları kullanmanın önemini açıklamalarını hedefleyen "*SB.5.6.3. Temel hakları ve bu hakları kullanmanın önemini açıklar"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

4.7. Küresel Bağlantılar öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları nelerdir?

Araştırmanın dördüncü alt problemi çerçevesinde Küresel Bağlantılar öğrenme alanı ile ilişkilendirilen çocuk tiyatro oyunlarına ilişkin bulgular Tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 9. *Küresel Bağlantılar Öğrenme Alanı İle İlişkilendirilen ADT Çocuk Oyunları*

Öğrenme Alanı	Öğrenme Alanı	Çocuk Oyununun İlgili Sayfası	f	İlişkilendirilen Kazanım
Küresel Bağlantılar	**Kahraman Karınca**	13, 21	2	SB.7.7.4
	Jülide Küresel Isınmaya Karşı	15, 22	2	SB.7.7.4
	Hayvanlar Alemi	8, 14	2	SB.7.7.4
	Dünyayı Tanıyorum	51, 52	2	SB.7.7.4
	Çevreci Dede	16, 29	2	SB.7.7.4
	Barış İçin Savaş	8	1	SB.7.7.4
	Çöp Canavarı	-	1	SB.7.7.4
	Oyun Mu Gerçek Mi	13	1	SB.7.7.4
	Yeni Bir Dünya	33	1	SB.4.7.2., SB.6.7.1.
	Edi'nin Annesi Nerede	23	1	SB.7.7.4
	Mucize Peşindeki Marduklular	4	1	SB.7.7.4

Tablo 9'da Küresel Bağlantılar öğrenme alanı ile ilişkilendirilen ADT çocuk oyunları yer almaktadır. Toplamda 11 adet çocuk oyunu Küresel Bağlantılar öğrenme alanı ile ilişkilendirilmiştir. Sırasıyla en çok ilişkilendirilen çocuk oyunları; *Kahraman Karınca, Hayvanlar Alemi, Edi'nin Annesi Nerede*, *Barış İçin Savaş, Çevreci Dede, Dünyayı Tanıyorum,* isimli çocuk oyunlarıdır. İlişkilendirme yapılan diğer oyunlar; *Oyun Mu Gerçek Mi, Yeni Bir Dünya, Mucize Peşindeki Marduklular* isimli çocuk oyunlardır.

4.8.Çağlar Deniz'in Kahraman Karınca isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**ÇEKİRGE:** Çok teşekkür ederim. Kendi derdime düştüm seni sormayı unuttum. Karınca kardeş hayırdır sen niye böyle yalnız dolaşıyorsun.*

***RİNKA:** Hiç sorma çekirge kardeş, kırmızı karıncaların kolonisine gidiyorum. Termit karıncalar bizim kolonimizi sömürüyorlar. Kendi yiyeceklerini bizlere toplatıyorlar, üstüne üstlük bu da yetmezmiş gibi, onlara isyan eden kırmızı karıncalara da savaş açmamızı istiyorlar. İsteklerini yerine getirmezsek kolonimizi yakıp yıkmakla tehdit ediyorlar. Generalimiz kendi çıkarı için termitlerin dediğini yapıyor. Kraliçemiz de koloninin başına bir şey gelmesin diye çaresiz isteklerine boyun eğiyor." (Kahraman Karınca, 2008, s. 13).*

(...)

*"**RİNKA:** Şimdi beni iyi dinleyin. Bundan sonra karıncalar üzerindeki baskınız sona erdi. Sen General Karınca, kolonideki görevine son veriyorum, sen de bundan böyle işçi karınca olarak çalışacak ve koloniye hizmet edeceksin. Tabi ki sen de Çavuş. Sen General Termit, bundan böyle bizlerin sırtından geçinmeyecek ve hemen Kırmızı Karıncalara açtığın savaşa son vereceksin. Artık kendimiz için çalışıp, kendimiz için yaşayacağız. Hiçbir karınca kolonisinde hüküm süremeyeceksin. Herkesin eşit çalışıp, eşit paylaştığı bir koloni. Herkesin barış ve kardeşlik içinde yaşayacağı bir toprak. Herkesin özgür ve sömürülmeden yaşayacağı bir dünya... (Karıncalar sevinç çığlığı atarlar. Birden)... Kraliçem. Kraliçeyi kurtarmalıyım.*

***A KARINCA:** Herkesin eşit çalışıp, eşit paylaştığı bir koloni.*

***B KARINCA:** Herkesin barış ve kardeşlik içinde yaşayacağı bir toprak.*

***C KARINCA:** Herkesin özgür ve sömürülmeden yaşayacağı bir dünya." (Kahraman Karınca, 2008, s. 21).*

Kahraman Karınca isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 13'teki kesitte, karınca kolonilerinin arasındaki anlaşmazlık ve sorunlara değinilmektedir. Termit karınca kolonilerinin diğer karınca kolonilerini sömürmesi ve bu sömürüyü kabul etmeyen diğer karınca kolonilerine karşı da savaş açması, günümüzdeki ülkelerin siyasal ilişkileri ile ilişkilendirilebilir. Sayfa 21'deki bulguda, bir karınca kolonisinin başka bir karınca kolonisi tarafından sömürülmesine karşı durarak kendi kolonileri için herkesin eşit bir şekilde ve barış içinde çalışarak hayatlarını idame ettirecekleri ele alınmaktadır. Kırmızı karıncaların kolonisine açılan savaşın da sona erdirilip barış içinde bir dünyada yaşamanın gerektiğine değinilmektedir. Bu bağlamda kesitler, "*SB.7.7.4. Arkadaşlarıyla birlikte küresel sorunların çözümüne yönelik fikir önerileri geliştirir"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

4.9.Azade Küçükaycan'ın Jülide Küresel Isınmaya Karşı isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**BAHÇECİ TEYZE:** Son zamanlarda suyumuzun rengi değişti. Bizler alıştık artık. Elimde kalan son su da bu. Başka şansımız yok.*

ALP: *Ama bu çok sağlıksız? Çocuklarınız hastalanmadı mı?*

BAHÇECİ TEYZE: *Küçük kızım şu an evde hasta yatıyor. Ablası da ona bakıyor. Söylemiştim, başka şansımız yok. Ah! unuttum. Önceden kaynattığım için mikropları ölmüştür..*

JÜLIDE: *(ELMAYI ISIRIR) Aaa.. Bu elma daha olmamış!*

ÖZGE: *Aaaa.. Bu da çok tatsız!*

BAHÇECİ TEYZE: *Çocuklar, bu sene yağmur yağmadı. Ormanımız kurumaya başladı. Çobanın koyunları da tek tek ölüyorlar. Bu yıl neredeyse bitkilerimi hiç gübreleyemedim. Böylece her şeyin tadı değişti..." (Jülide Küresel Isınmaya Karşı, 2008, s. 15).*

(…)

*"**PROF:** Siz öğrenmek istiyorsanız, bana da anlatmak düşer. Küresel Isınma konusunda hükümetler ve iş dünyasının sorumluluklarının yanında sizlerin ve büyüklerinizin yapabileceği çok şey var.*

ALP: *Hükümetler ve iş dünyası küresel ısınma konusunda çalışmalarını yapıyorlardır. Bizler ve büyüklerimiz bu konuda neler yapabiliriz?*

PROF: *Büyükleriniz arabalarının hava ve yakıt filtresinin her zaman temiz olmasına dikkat etmeliler. Klimalar, her zaman daha fazla yakıt harcadığı için, gereksiz yere kullanılmamalı. Isı kaybını önlemek için pencereler çift cam yapılmalı. Çamaşır makineleri iyice doldurulduktan sonra çalıştırılmalıdır. Bizler de dişimizi fırçalarken ve duş alırken, suyu boşa harcamamalıyız...*

JÜLIDE: *Veee..... Madem ki oksijen vazgeçilemez yaşam kaynağı, ülkemizde ağaçsız toprak kalmasın... Bol bol ağaç dikelim ve ormanlarımıza sahip çıkalım... Eveeet.. Şimdi her şeyi daha iyi anladım... (Jülide Küresel Isınmaya Karşı, 2008, s. 22).*

Jülide Küresel Isınmaya Karşı isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 15'teki kesitte, içme suyunun azaldığından ve kalanın da temiz bir içme suyu olmadığından bahsedilmektedir. Yağmurun yağmamasıyla birlikte kuraklık yaşanmasından, hayvanların birer birer ölmesinden ve ormanların kurumasından söz edilmektedir. Sayfa 22'deki bulguda, bireysel olarak küresel ısınmayı önlemek amaçlı yapabileceklerimize değinilmektedir. Sadece hükümetlerin ve iş dünyasının değil, dünyadaki her bireyin yerine getirmesi gereken sorumlulukların ele alınmaktadır. Bu bağlamda kesitler, yaşadığımız küresel sorunlara hem bireysel hem de toplumsal bir farkındalık ve çözüm üretebilen nesiller yetiştirmeyi hedefleyen ve iklim değişikliği konusunu ele alan "*SB.7.7.4. Arkadaşlarıyla birlikte küresel sorunların çözümüne yönelik fikir önerileri geliştirir"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

4.10. İbrahim Tül'ün Hayvanlar Alemi isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**Çalı:** Aslında bu anlamda değiller. Çünkü bitkiler ve canlılar besin üretir ve besin olurlar. Bu doğa kanunu.*

***Aslan**: Evet besin zincirinin en üst halkası olan insanlar her şeyi yerler.*

***Çalı:** Bu yaşamın devamını sağlar. Biz bitkiler ve siz hayvanlar gerekli proteini ve vitaminleri barındırırız onlar için.*

***Kuzu:** Aslında çok şanslılar, onların aç kalmak ya da doymamak gibi bir sorunları yok.*

Çalı: *Evet ilk bakışta böyle görünebilir, ama o kadar da şanslı değiller.*

Aslan: *Neden ki? Onlar her şeyin hâkimi durumundalar.*

Çalı: *Güç bazen gereksizce kullanılmaya başlayınca, kendi kendini yok eder.*

Kuzu: *Yani yok mu oluyorlar?*

Çalı: *Evet! Sadece yok olmuyorlar bizleri de yok ediyorlar. Çevre kirliliği, kontrolsüz avlanma birçok türün sonunu getirdi. İnsanlar zor durumdalar ama hala farkında değiller. Yakında hiç suları kalmayacak ve kirli bir dünyada hiçbir şey yetiştiremeyecek ve yok olmakla yüz yüze gelecekler.*

Aslan: *Ama bu çok acı bir durum, onları uyarmalıyız.*

Kuzu: *Evet, yardım etmeliyiz onlara...*

Çalı: *Bu durumdan en hızlı etkilenende biz bitkileriz. Artık yeterince su ve hava bulamıyoruz." (Hayvanlar Alemi, 2009, s. 8).*

(…)

*"**Çalı:** Dünyayı kurtarma fikrini benden edindin. İnsanlarla bunu yapmak o kadar kolay değil kuzucuk. İnsanlar bencildir. Çöp kutusu koyarlar her yana ama kullanmazlar. Bir arada yaşamak için bir sürü kuralları vardır, ama kurallara uymazlar. Doğayı severler ama kirletmekte ve yok etmekte üstlerine yoktur.*

Kuzu: *Peki ama neden?*

Aslan: *Sanırım insanlar bir arada yaşamayı bilmiyorlar kuzucuk. Tek nedeni bu!*

Çalı: *Evet kuzucuk, insanlar birbirlerinin yaşamına saygı duymazken, biz diğer canlılara nasıl saygı duyarlar, nasıl çevreyi düşünürler...*

Kuzu: *Ama biri onları uyarmalı, suyun bittiğini söylemeliyiz, havanın kirlendiğini...*

Çalı: *Bunları zaten doğa söylüyor onlara. Görmemek için kör olmaları lazım.*

Kuzu: *Ama hala suyu israf ediyorlar, çevre için hassas davranmıyorlar.*

Aslan: *Sanırım, bunu bir gün anlayacaklar ama iş işten geçmiş olacak kuzucuk.*

Kuzu: *Ama bizi duyabiliyorlar artık, onlara bunu söyleyebiliriz.*

Çalı: *İnsanlar duysalar da önemli değil. Bunu anlamaları çok zaman alır.*

Aslan: *Görüyorlar, duyuyorlar ama anlamıyorlar, ya da bir şey yapmıyorlar...*

Çalı: *Onun için biz diğer canlılar, yok olana dek üzerimize düşeni en iyi şekilde yapmalıyız.*

Kuzu: *Sanırım haklısınız...*

Çalı: *En azından çocuklara sesimizi duyurduk." (Hayvanlar Alemi, 2009, s. 14).*

Hayvanlar Alemi isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 8'deki bu kesitte, insanoğlunun doğaya verdiği zararın hem kendilerini hem de diğer canlıların yaşamını nasıl olumsuz etkilediği ele alınmaktadır. Çevre kirliliği, avlanma, bilinçsiz su kullanımı gibi gittikçe büyüyen sorunlar tüm canlıların yaşamını olumsuz etkilemekte olduğu söz edilmektedir. Sayfa 14'deki bulguda, insanların doğaya verdikleri zararları görmelerine, bilmelerine rağmen seslerinin çıkmamasına, bunu değiştirmek için bir şey yapmamasına değinilmektedir. Çöp kutularının olmasına rağmen hala çöplerin yere atılması, suyun bilinçli kullanılması, toplumsal yaşamı düzenleyen bir sürü kulları olmasına rağmen insanların hiçbirine uymadığı ele alınmaktadır. İnsanoğlunun bu bilinçsiz davranışlarının sadece kendisini değil tüm canlıları olumsuz etkilemekte olduğunun anlatıldığı bu bulgu, öğrencilerin küresel sorunların çözümüne yönelik

fikir önerileri geliştirmelerini hedefleyen "*SB.7.7.4. Arkadaşlarıyla birlikte küresel sorunların çözümüne yönelik fikir önerileri geliştirir"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

4.11. Işıl Özgentürk'ün Dünyayı Tanıyorum isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

K. ALİ: *Biliyor musunuz? Kafamda binlerce soru var. Neden herkes güzel güzel geçineceğine birbirini yiyor? Savaşlardan çıkarı olanlar kimler? Neden sokaklarda aç çocuklar dolaşıyor? Neden tüm çocukların güzel oyuncakları yok? Bu soruların yanıtını siz biliyor musunuz? Neyse öyle de uykum geldi ki... Şuraya kıvrılıp uyuyayım bari... (K. Ali bir köşeye kıvrılır. Üç dört oyuncu çeşitli köşelerden çıkıp yavaş yavaş ona doğru yaklaşırlar.) (Uykusunda mırıldanır) Bir dünya olsun isterim, herkesin kardeş olduğu. (Dünyayı Tanıyorum, 2015, s. 51).*

(…)

"GENÇ ADAM*: Bir dünya olsun isterim,*
Herkesin kardeş olduğu,
Oyuncağın, kitapların, emeğin paylaşıldığı.
Bir dünya olsun isterim,
Savaş sözcüğünün duyulmadığı,
Sokaklarında aç çocuklar,
Yoksul ihtiyarların olmadığı,
Bir dünya olsun isterim,
Herkesin kardeş olduğu.

K. ALİ: *Ne güzel, nereden öğrendin bunu?*

GENÇ ADAM: *Kitaplardan, doğadan, insanlardan..." (Dünyayı Tanıyorum, 2015, s. 52).*

Dünyayı Tanıyorum isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 51'deki kesitte, günümüz dünya sorunlarından; açlık, savaş, çocuk hakları gibi konulara değinilmektedir. Bu sorunların farkındalığı, daha iyi bir dünya için barışın ve kardeşliğin olması gerektiği ele alınmaktadır. Sayfa 52'deki bulguda, barışın, kardeşliğin, paylaşmanın olduğu bir dünyanın olmasından söz edilmektedir. Günümüz dünya sorunlarından savaş, açlık gibi sıkıntıların giderildiği, kardeşlik ve barışın sağlanabildiği bir dünya tasvir edilmektedir. Bu bağlamda kesitler, öğrencilerin küresel sorunların çözümüne yönelik fikir önerileri geliştirmelerini hedefleyen "*SB.7.7.4. Arkadaşlarıyla birlikte küresel sorunların çözümüne yönelik fikir önerileri geliştirir"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

4.12. Hikmet Temel Akarsu'nun Çevreci Dede isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**Çevreci Dede**: Çocuklar doğada her zaman değişik olaylar olur. Ama sizin neyi kastettiğinizi anlayamadım doğrusu!*

***Tuna:** Köyümüzde artık pek çok yerde tropik meyve yetişiyor. Bu sence doğal mı Çevreci Dede?*

***Peter:** Binlerce yıl yetişmeyen meyveler neden şimdi yetişiyor burada Çevreci Dede?*

***John:** Bizim Yellowstone Milli Parkı'nda da böyle şeyler oluyor artık.*

***Angelica:** Bunun nedenini anlamak istiyoruz Çevreci Dede.*

***Tuna:** Buna sevinmek mi üzülmek mi gerektiğine karar veremiyoruz Çevreci Dede.*

***Çevreci Dede:** Şimdi sorunu anladım.*

***Peter:** Sence biz gereksiz bir kaygı içinde miyiz Çevreci Dede?*

***Çevreci Dede:** Hayır çocuklar, hayır! Aksine sizlerin bu kadar akıllı olduğunu görmek çok güzel. Gerçekten de doğada normal olmayan bir şeyler var. Ve sorumluluk sahibi bütün insanlar bu konuda çaba göstermeye çalışıyor." (Çevreci Dede, ?, s. 16)*

(…)

*"**Çevreci Dede:** Öyle düşünme Yasemin! İki derece çok şey fark eder. Kuzey kutbundaki buzullar süratle eriyor, deniz suyunun seviyesi yükseliyor, okyanuslarda korkunç kasırgalar oluyor, bitki örtüsü değişiyor ve dünya giderek çölleşiyor.*

***Angelica:** Ama bütün bunlar korkunç!*

***Çevreci Dede:** Sadece bunlar olsa neyse! Her yıl daha çok orman yangını çıkıyor. Hayvan ve bitki türleri azalıyor. Ekolojik dengesizlikler başlıyor." (Çevreci Dede, ?, s. 20)*

Çevreci Dede isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 16'daki kesitte çocuklar doğadaki değişimi gözlemlemektedir. Normal şartlarda tropikal meyvelerin yetişemeyeceği bölgelerde bu meyvelerin yetişmesi çocukların dikkatini çekmektedir. Sayfa 20'deki bulguda buzulların erimesi, deniz suyu seviyesinin yükselmesi, orman yangınları, hayvan ve bitki türlerinin neslinin tükenmesi gibi günümüz dünya sorunları ve iklim değişikliklerine yer verilmektedir. İnsanların doğa ile olan etkileşiminin sonuçlarından biri olan iklim değişiklerinin farkındalığı oluşturulmaktadır. Bu bağlamda kesitler, küresel iklim değişimi konusunun ele alınmasını ve öğrencilerin küresel sorunların çözümüne yönelik fikir önerileri geliştirmesini hedefleyen "*SB.7.7.4. Arkadaşlarıyla birlikte küresel sorunların çözümüne yönelik fikir önerileri geliştirir"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

4.13. Kemal Kocatürk'ün Barış İçin Savaş isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**Baba:** Değiller demek ki… İnsan olan, her ne uğruna olursa olsun, insan öldürmez… Ne bileyim yavrularım, savaş işte…*

***Hayat:** Savaş… İnsanların birbirini öldürmesine savaş mı deniliyor baba?*

Baba: *Öyle kızım. Sadece insanların birbirlerini öldürmesi de değil. İnsanlarla birlikte tüm doğanın da ölmesi aynı zamanda. Toprağın üstünde ve altında yaşayan tüm canlılar ölüp gidiyor bu ateş selinin orta yerinde. Bitkiler, hayvanlar, hava su, börtü böcek tükenip gidiyor biz insan soyları gibi, biz insan soyları yüzünden." (Barış İçin Savaş, 2006, s. 8).*

(…)

*"**Baba:** Doğanın ölmesinden hepimiz sorumluyuz. Bu savaşta sizlerin hiçbir suçunuz yok ama doğanın ölmesinden tüm insanlık sorumlu. Kendini korumak için istediğin silah; bir süre sonra kendini korumak için bile olsa birinin ölümüne sebep olacaktır unutma. Çünkü silah öldürür. İstemeden bile olsa sen de bu savaşın içinde yer almış olacaksın. Çünkü kendini korumak için birini öldürmüş olacaksın.*

***Hayat:** Şimdi anladım. Senin silahın olmazsa, karşıdakilerin de silahı olmazsa demek ki kimse kimseyi öldüremez.*

***Baba:** Ah yavrucuğum, keşke herşey o kadar kolay olsaydı. Yine de söylediğin belli bir yere kadar doğru ama önemli olan savaşmak fikrinden uzak olmak." (Barış İçin Savaş, 2006, s. 8).*

Barış İçin Savaş isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 8'deki bu kesitte, savaşın yeryüzündeki tüm canlıları olumsuz etkilediğine ve toprağın altına da üstüne de yıkım, felaket getirdiğine değinilmektedir. İnsanoğlunun doğadaki tüm canlılarla etkileşimine değinilen bu kesitlerde, insanların savaşları yüzünden insanoğlu ile birlikte doğadaki diğer canlıların da zarar görüp soylarının tükendiği vurgulanmaktadır. Savaşlar iki ülke arasında bile olsa küresel bir sorundur. Tüm insanlığı ve doğadaki canlıları olumsuz etkilemektedir. Bu bağlamda kesitler, öğrencilerin küresel sorunların çözümüne yönelik fikir önerileri geliştirmelerini hedefleyen "*SB.7.7.4. Arkadaşlarıyla birlikte küresel sorunların çözümüne yönelik fikir önerileri geliştirir"* kazanımı ve bu kazanımın alt açıklaması olan açlık, terör, göç gibi konularla da ilişkilendirilebilir.

4.14. Cengiz Özek'in Çöp Canavarı isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**Çöp Canavarı:** Biliyor musunuz pet şişelerden nefret ediyorum nefret.. Bu pet şişeler dünya var oldukça yok olmuyorlar. Sonra başka şeyler daha duydum bu pet şişeler kanserojen maddeler taşıyorlarmış. Ayyy ben nasıl yiyeceğim şimdi bunu..."*

(…)

*"**Usta:** Eski çöpler çöp tenekesine atılır Karagöz'üm, sonra çöp tenekesindeki çöpleri çöpçüler toplarlar, sonra bu toplanan çöpler çöp fabrikalarında ayrıştırılarak yararlı hale getirilirler.*

***Karagöz:** O zaman ne duruyoruz hemen çöpleri çöp tenekesine atalım.(atarlar)*

(Usta çöp tenekesini alır gider.)

***Karagöz:** Usta ! usta! Usta !*

***Usta:** Efendim.*

***Karagöz:** Teşekkür ederim (tokalaşırlar) Evet dostlar unutmuyoruz, çöplerimizi çöp tekesine atıyoruz." (Çöp Canavarı, 2005, s.?).*

Çöp Canavarı isimli çocuk oyunundan alınan kesitte, pet şişelerin hem çevre hem de insanlık için zararlarına değinilmektedir. Doğada kaybolması yüzlerce yıl süren pet şişeler, hem doğa için hem de insan sağlığı için büyük birer tehdit oluşturmaktadır. Bir diğer bulguda ise, çöplerin çöp kutusuna atılması gerektiğine değinilmiştir. Böylelikle çöplerin, fabrikalarda ayrıştırılarak geri dönüştürülebilecekleri ele alınmıştır. Pet şişelerin doğada uzun süre kaybolamaması canlı yaşamı ve doğanın dengesini olumsuz etkilediğinden dolayı küresel bir sorun haline gelmiştir. Bu bağlamda kesitler, öğrencilerin küresel sorunların çözümüne ilişkin fikir önerileri geliştirmelerini hedefleyen "*SB.7.7.4. Arkadaşlarıyla birlikte küresel sorunların çözümüne yönelik fikir önerileri geliştirir"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

4.15. Ceren Akıllıoğlu'nun Oyun Mu Gerçek Mi isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**İLKBAHAR:** İşte tanıklarım... Çöpler Dünyayı ele geçirmeye çalışıyorlar. Sizler! Siz üç kardeşim... Bir düşünün... Her şey eskisi gibi mi?*

***YAZ:** Haklısın... Dünya'da hiçbir şey eskisi gibi değil. Benim kendi mevsimimden örnek vereyim... Şırıl şırıl akan billur pınarlarım vardı eskiden. Ama şimdi sular öylesine kirlendi ki... Fabrika atıkları sularımı zehirledi. Balıklar yaşayamaz oldu...*

***İLKBAHAR:** Sadece balıklar mı, çiçekler, otlar... Onlar da etkilendiler.*

***SONBAHAR:** Hatta hayvanlar... Onlar da birer ikişer yok olmaya başladılar... Bu gidişle türleri kalmayacak, Dünyadan silinip gidecekler.*

***KIŞ:** Ben kışımdan hiç memnun değilim Doğa Ana... Son zamanlarda bütün dengem bozuldu. Ya sürekli kar üfleyip duruyorum, her tarafı kasıp kavuruyorum, ya da kardeşlerime özenip ılıman bir hava tutturuyorum. İnsanlara kız kardeşim İlkbahardan kalan günler geceler yaşatıyorum...*

***İLKBAHAR:** Ağaçlarım gittikçe azalıyor. Yeşil örtümü arıyorum ama bir türlü bulamıyorum. Yerine koca koca yüksek binalar yapılıyor.*

***SONBAHAR:** Benim de tüm dengem bozuldu son zamanlarda. Ben de çok mutsuzum aslında... Ya yağmurum çamurumla ortalığı perişan ediyorum, ya da Kış Kardeşimden önce ben yağdırıyorum karı..." (Oyun Mu Gerçek Mi, 2005, s. 13).*

Oyun Mu Gerçek Mi isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 13'teki kesitte, mevsim değişikliklerinden söz edilmekte olup doğanın eski düzeninin bozulması ele alınmaktadır. Buna bağlı olarak tüm canlıların yaşamlarının da değiştiği, kimilerinin neslinin tükenme tehlikesi ile karşı karşıya kalındığından bahsedilmektedir. Domino taşı gibi birbirini etkileyen bu süreç, öğrencilerde çevre bilinci oluşturmada fayda sağlayabilir, iklim değişikliklerine karşı daha duyarlı hale gelebilirler. Bu kesit, "*SB.7.7.4. Arkadaşlarıyla birlikte küresel sorunların çözümüne yönelik fikir önerileri geliştirir"* kazanımı ile alt açıklamasında belirtilen küresel iklim değişikliği bağlamında ilişkilendirilebilir.

4.16. Yaşar Hadi Önder'in Yeni Bir Dünya isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**CARLOS:** Fabrika neden yok?.. İnsanlar nasıl yok oldular?.. İnanılır gibi değil bütün bunlar!*

***ROBI:** Gerçekten de öyle!.. Savaştı insanlar... birbirleriyle, Carlos... Yani barış içinde... kardeşçe yaşamayı... başaramadılar bir türlü... Di dit!.. Di di dit!..*

***ORHAN:** Benim ülkem Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk, "Yurtta barış, dünyada barış" demişti. Zamanla tüm dünya ulusları da benimsemişti bunu. Demek ki sonradan çıkılmış bu çizgiden.*

***ROBI :** Ne yazık ki... öyle oldu, Orhan!.. Di dit!.. Di dit!.. Di di dit!.. Dünyada herkes... savaşa tutuştu bir anda... birbirleriyle... Hem de incir... çekirdeğini bile... doldurmayan... sebepler yüzünden... Di dit!.. Di di dit!.. Önceleri "uygar silâh"... deyip yalnızca... insanları öldüren... çevreye zarar vermeyen... bombalar kullandılar... sonraları da... yapılan her şeyi... Di dit!.. Di dit!.. Di di dit!.. uygarlığı yok eden... silahlar ürettiler... İnsanlarla birlikte... yaptıkları fabrikalar... konutlar... Her şey... Di dit!.. Di di dit!.. Yok oldu gitti her şey!..." (Yeni Bir Dünya, 2010, s. 33).*

Yeni Bir Dünya isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 33'teki kesitte, dünyadaki ülkelerin Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün "Yurtta Barış, Cihanda Barış" sözünden çıkıp savaşmaları ve bundan dolayı dünyanın yok olmasından bahsedilmektedir. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün bu sözünden yola çıkarak, ülkemizin diğer devletlerle olan siyasi ilişkilerimizin temelinde barış olduğuna değinilmektedir. Türk ve dünya siyasetine yön veren bu sözün dışına çıkıldığında ortaya tüm canlılar için savaş ve yıkım çıkmaktadır. Bu bağlamda kesitler, "*SB.4.7.2. Türkiye'nin komşuları ve diğer Türk Cumhuriyetleri ile olan ilişkilerini kavrar"* ve *"SB.6.7.1. Ülkemizin Türk Cumhuriyetleri ve komşu devletlerle olan kültürel, sosyal, siyasi ve ekonomik ilişkilerini analiz eder"* kazanımları ile ilişkilendirilebilir.

4.17. Rasel Maseri ve Pınar Yaygel'in Edi'nin Annesi Nerede isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

***Tombul Bulut:** Bu plastik poşetler, doğaya, toprağa çok zararlı maddeler içeren plastikten yapılıyor. Ve bir tanesinin bile yok olması bin yıllar alıyor. (Can'a döner) Sevgili çocuk, siz insanlar plastiği o kadar çok kullanıyorsunuz ki. Hem onu üretirken, hem kullanırken, hem de işte böyle attığınızda, çok büyük zararlara sebep oluyorsunuz. Yediğin birçok şeyi plastik kaplarda satın aldığını düşün... Bunun gibi otomobillerde temiz yakıt kullanılmaması ve size karışık gelecek bir sürü şey daha havayı kirletiyor. Denizlere, göllere atılan atıklar içeceğimiz suyu kirletiyor. Bak şu Kocagaga'nın haline... (Kocagaga şimdi çırpınıp yuvarlanarak kendini temizlemeye çalışmaktadır) Toprağa verilen ilaçlar, gübreler, kullanılan deterjanlar, hatta alınan ilaçlar bile hem toprağa hem sulara karışıyor. İnanılmaz ama, kullanmadığınız halde açık bıraktığınız elektrik lambası, gökyüzünde sürekli uçup duran uçaklar, iklim değişikliğini hızlandırıyor. Yani sevgili çocuklar bu çok karışık bir konu...Bu yüzden görüyorsunuz doğada*

yaşayan bir çok canlı acı çekiyor. Size yardım etmem mümkün değil. Senin için üzgünüm Edi." (Edi'nin Annesi Nerede, 2010, s.23).

Edi'nin Annesi Nerede isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 23'teki kesitte, plastik kullanımının doğaya ve canlılara verdiği zararlar vurgulanmaktadır. Toprağa karışan ilaçlar, plastiğin doğada uzun yıllar yok olamaması, kullanılmadığı halde açık bırakılan lambalar gibi birçok bilinçsiz davranışın, iklim değişikliğini hızlandırdığı ele alınmaktadır. Bu bağlamda kesit, iklim değişikliğinin ele alındığı *"SB.7.7.4. Arkadaşlarıyla birlikte küresel sorunların çözümüne yönelik fikir önerileri geliştirir"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

4.18. Pınar Merterkek'in Mucize Peşindeki Marduklular isimli çocuk oyunundan elde edilen bulgular nelerdir?

*"**KUŞ:** Seçim kampanyasında söz verdiği gibi dünyadaki küresel ısınmadan dolayı hayvanların giderek zorlaşan yiyecek bulma sorununu çözmek için bir adım daha atıyor. Ayakta kalabilmemiz için ekosistemde "yeni yiyecek kaynakları" bulabilmek için bir yarışma düzenlenmektedir.*

***MAYMUN:** (Keser) Yarışmayla karın mı doyar?*

***KUŞ:** Kafa kafaya vererek daha çok fikir gelişmesi açısından, ormanda yaşayan hayvanlar arasında çeşitli gruplar oluşturuldu. Siz dördünüz de bu yarışmada bir grupsunuz.*

***TAVŞAN:** (Etrafına bakar) Biz mi?*

***SİNCAP:** Sözünü kesip durmayın Kuş'un.*

***KUŞ:** Baş Aslanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu'nun desteklediği yarışmayı kazanan gruba tam beş yıllık yiyecek ödül olarak verilecektir. Böylelikle yarışma sonunda kuraklığa bulunan çözüm sayesinde bütün ormanın açlık ve kuraklıktan kurtulması sağlanacak." (Mucize Peşindeki Marduklular, 2013, s. 4).*

Mucize Peşindeki Marduklular isimli çocuk oyunundan alınan sayfa 4'teki kesitte, Küresel Isınmanın etkilerinden kurtulmak için ormandaki hayvanların çözüm üretmeye çalışmaları ele alınmaktadır. Bu kesit, yaşadığımız küresel sorunlardan biri olan küresel ısınmanın neden ve sonuçlarını bilen, hem bireysel hem de toplumsal olarak bu sorunlara çözüm üretebilen nesiller yetiştirmeyi amaçlayan *"SB.7.7.4. Arkadaşlarıyla birlikte küresel sorunların çözümüne yönelik fikir önerileri geliştirir"* kazanımı ile ilişkilendirilebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE TARTIŞMA

5.1. Sonuç ve Tartışma

Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda, Antalya Devlet Konservatuarı'nın kütüphanesinde yer alan yerli çocuk oyunları Sosyal Bilgiler öğrenme alanları bağlamında incelenmiş ve öğrenme alanları ile ilişkilendirilebilecek çocuk oyunlarına rastlanılmıştır. 2023 yılı güncel kütüphane listesinde yer alan 303 adet yerli çocuk oyunundan, 169 adet çocuk oyununa ulaşılabilmiştir. İncelenen yerli çocuk oyunlarından 35 tanesi Sosyal Bilgiler öğrenme alanları ile doğrudan ilişkilendirilmiştir. Bunlar; *Akıllı Soytarı, Akıllı Tavşan İle Aç Gözlü Aslan, Barış İçin Savaş, Boğaç Han, , Cennet Ormanı, Çevreci Dede, Çöp Canavarı, Çuf Çuf, Deli Köyün İncisi, Dünyayı Tanıyorum, Edi'nin Annesi Nerede, Bir Koyun Masalı, Haydi Kızlar Okula, Hayvanlar Alemi, Jülide Küresel Isınmaya Karşı, Kahraman Karınca, Kamp Ateşi, Karagöz Palyaço Değil Ki, Karınca Kararınca, Kerem İle Dostları, Kuşlar Mahkemesi, Küçük Korsan, Küçük Lapina, Küçük Müfettişler, Mavi Masal, Mucize Peşindeki Marduklular, Mutlu Çocuklar Ülkesi, Oduncu İle Orman Perisi, Oyun Mu Gerçek Mi, Önce Kalite, Suyun Rengi Ya da Rengarenk Çiçek Bahçesi, Telepinu, Yağmur Ağacı, Yeni Bir Dünya, Yeşil Trampetçi* isimli yerli çocuk oyunlarıdır. Diğer çocuk oyunları ile doğrudan bir ilişkilendirme yapılamamıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan öğrenme alanları ile ilişkilendirilebilen çocuk tiyatro oyunlarının Sosyal Bilgiler eğitiminde kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

SBÖP Birey ve Toplum öğrenme alanının kazanımları doğrultusunda; *Akıllı Tavşan İle Aç Gözlü Aslan, Bir Koyun Masalı, Haydi Kızlar Okula, Suyun Rengi Ya Da Rengarenk Çiçek Bahçesi, Kuşlar Mahkemesi* olmak üzere 5 yerli çocuk oyunu bu öğrenme alanı ile ilişkilendirilebilir. Kültür ve Miras öğrenme alanının kazanımları doğrultusunda; *Boğaç Han, Kamp Ateşi, Karagöz Palyaço Değil Ki, Telepinu,* olmak üzere 4 yerli çocuk oyunu bu öğrenme alanı ile ilişkilendirilebilir. İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanın kazanımları doğrultusunda ise; *Küçük Korsan, Küçük Lapina, Oduncu İle Orman Perisi, Oyun Mu Gerçek Mi, Yağmur Ağacı, Yeşil Trampetçi, Kerem İle Dostları, Mavi Masal* olmak üzere 8 yerli çocuk oyunu bu öğrenme alanı ile ilişkilendirilebilir. Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanının kazanımları doğrultusunda; *Barış İçin Savaş, Çuf Çuf, Mutlu Çocuklar Ülkesi, Yeni Bir Dünya* olmak üzere 4 yerli çocuk oyunu bu öğrenme alanı ile ilişkilendirilebilir. Üretim, Dağıtım ve

Tüketim öğrenme alanının kazanımları doğrultusunda; *Karınca Kararınca, Küçük Müfettişler, Önce Kalite* olmak üzere 3 yerli çocuk oyunu bu öğrenme alanı ile ilişkilendirilebilir. Etkin Vatandaşlık öğrenme alanının kazanımları doğrultusunda; *Akıllı Soytarı, Deli Köyün İncisi, Haydi Kızlar Okula, Cennet Ormanı, Mucize Peşindeki Marduklular* olmak üzere 5 yerli çocuk oyunu bu öğrenme alanı ile ilişkilendirilebilir. Küresel Bağlantılar öğrenme alanının kazanımları doğrultusunda; *Kahraman Karınca, Jülide Küresel Isınmaya Karşı, Hayvanlar Alemi, Çöp Canavarı, Barış İçin Savaş, Çevreci Dede, Dünyayı Tanıyorum, Oyun Mu Gerçek Mi, Yeni Bir Dünya, Edi'nin Annesi Nerede, Mucize Peşindeki Marduklular* olmak üzere 11 yerli çocuk oyunu bu öğrenme alanı ile ilişkilendirilebilir.

Öğrenme alanlarından en çok ilişkilendirilen Küresel Bağlantılar öğrenme alanıdır. Daha sonra en çok ilişkilendirilenler ise sırasıyla *İnsanlar, Yerler ve Çevreler, Birey ve Toplum, Etkin Vatandaşlık, Kültür ve Miras, Bilim, Teknoloji ve Toplum* öğrenme alanlarıdır. En az ilişkilendirilen ise; Üretim, Dağıtım ve Tüketim öğrenme alanıdır. Genel olarak ele alındığında, Sosyal Bilgiler öğrenme alanları ile ADT yerli çocuk oyunları ilişkilendirilmiştir. Her öğrenme alanı ile doğrudan ilişkilendirilebilecek az veya çok sayıda yerli çocuk oyununa rastlanılmıştır. Bu çocuk oyunları Sosyal Bilgiler öğrenme alanları bağlamında, eğitimde kullanılabilir.

Literatür incelendiğinde, Sosyal Bilgiler eğitiminde tiyatro kullanımına ilişkin araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Demirezen & Hasgül (2023) Orhan Asena'nın "Mustafa" İsimli Tiyatro Metninin Değerler Eğitimi Bağlamında İncelenmesi adlı çalışmalarında, Orhan Asena'nın Mustafa isimli çocuk oyununu sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerler bağlamında incelemiş ve ilişkilendirme yapmışlardır. Bu araştırmada Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer alan on sekiz değerden on dördü ile ilişkilendirme yapılabilmiştir. Güldalı-Uçuş & Tay (2021) Tiyatro Metinleri İle Sosyal Bilgiler Öğretimi adlı çalışmalarında tiyatro metinlerinden faydalanarak etkinlik örnekleri hazırlayıp tiyatro metinleri ile sosyal bilgiler öğretimini ele almışlardır. Bu çalışmada, öğrenme alanlarında yer alan kazanımlardan hareketle, sosyal bilgiler öğretiminde kullanılabilecek çocuk tiyatro oyunları ilişkilendirilmiştir. Soydan-Cımbız (2019) Namık Kemal'in Tiyatro Eserlerinin Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Değerler Bağlamında İncelenmesi adlı yüksek lisans tezinde Vatan Yahut Silistre, Celaleddin Harzemşah, Kara Bela isimli tiyatro eserlerini sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerler bağlamında inceleyerek ilişkilendirme yapmıştır. Bu çalışmada Sosyal Bilgiler öğrenme alanları bağlamında birçok çocuk tiyatro oyunu ilişkilendirilmiştir.

Baş (2017) Sahne Sanatları İle Sosyal Bilgiler Öğretiminin Öğrencilerin Başarı, Tutum Ve Bilgilerinin Kalıcılığına Olan Etkisi adlı doktora tezinde yaptığı uygulamalar ile sahne sanatlarının sosyal bilgiler öğretimine olumlu etkilerini ele almaktadır. Bu bağlamda da Sosyal Bilgiler öğrenme alanları ile ilişkilendirilen bu çocuk tiyatro oyunları, Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılabilir.

Sosyal Bilgiler eğitiminde çok amaçlı faydalanılabilecek birçok çocuk tiyatro oyunları varken, bu alanda tiyatronun çok sık kullanılmadığı görülmektedir. Örnek olarak; Beldağ & Aktaş (2016) Sosyal Bilgiler Öğretiminde Edebî Eser Kullanımı: Nitel Bir Çalışma adlı araştırmalarında Sosyal Bilgiler öğretiminde edebi eser kullanımına ilişkin öğretmen ve öğretmen adaylarının görüşlerini ele almışlardır. Bu araştırmanın bulgularına göre; sosyal bilgiler öğretmenlerinin tiyatro metinlerini öğretim materyali olarak fazla tercih etmediği ancak öğretmen adaylarının tiyatro metinlerinden de yararlanabileceği düşüncesinde oldukları görülmektedir.

Genel olarak literatür incelendiğinde, Türkçe, Edebiyat gibi alanlarda tiyatro metinlerinden çok sık yararlanıldığı görülmekte olup Sosyal Bilgiler eğitiminde ise tiyatro oyunlarından çok sık faydalanılmadığı görülmektedir. İbret, vd. (2017) Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Değerlerin Öğretiminde Edebi Ürünlerin Kullanımı adlı çalışmalarında sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri bağlamında değerler öğretiminde edebi ürünlerin kullanılma durumunu ele almaktadırlar. Çalışmanın bulgularında değerler öğretiminde bir katılımcının tiyatroyu kullandığı belirtilmektedir. Türkçe ve Edebiyat gibi alanlarda çok sık yararlanılan tiyatro metinleri, Sosyal Bilgiler öğretiminde pek fazla ele alınmamaktadır. Oysaki sorumlu, iyi, üretken, etkin birer vatandaş yetiştirmeyi hedefleyen Sosyal Bilgiler öğretiminde toplumun aynası olarak tabir edilen tiyatrodan faydalanılabileceği düşünülmektedir.

5.2. Öneriler

- Sosyal Bilgiler eğitiminde kullanılabilecek yabancı çocuk oyunları incelenebilir,
- Sosyal Bilgiler eğitiminde kullanılabilecek başka şehirlerdeki devlet tiyatroları kütüphanelerinde bulunan yerli çocuk oyunları incelenebilir,
- İlişkilendirilen bu yerli çocuk oyunları Sosyal Bilgiler eğitiminde uygulamalı olarak kullanılabilir ve öğrenci başarısına etkisi incelenebilir,

- Özellikle Küresel Bağlantılar ve İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanları ile ilişkilendirilen çevre duyarlılığını arttırıcı bu çocuk oyunları, öğrencilerin olumlu tutum geliştirme çalışmasında kullanılabilir,
- Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılabilecek çocuk oyunları yazılabilir ve çocukların başarısına olan etkileri incelenebilir.

KAYNAKÇA

Aday, E. & Gökdül, A. (2021). 30 Ağustos Dumlupınar Zaferinin bir propaganda aracı olarak "Yunan Mezalimi" isimli tiyatro oyununa yansımaları. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (69), 208-219. DOI : 10.51290/dpusbe.874116

Akarsu, H.T.(?). *Çevreci dede*. Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Akgün-Köse, P. (2007).*Kuşlar mahkemesi*. Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Akıllıoğlu, C. (2005). *Oyun mu gerçek mi.* Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Akpınar, M. & Kaymakçı, S. (2012). Ülkemizde Sosyal Bilgilerin genel amaçlarına karşılaştırmalı bir bakış. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 2(20), 605-626.

Akyüz, M. (2019). Sanatsal bir uyaran olarak çocuk tiyatroları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, *7*(4), 1164-1178.

And, M. (1976). İlköğretimde tiyatro. *Tiyatro Araştırmaları Dergisi.* 7(7), 139-148. https://doi.org/10.1501/TAD_0000000110

And, M. (1983). *Atatürk ve Tiyatro*. Ankara: Devlet Tiyatroları Yayınları / Maya Matbaacılık Yayıncılık Limited Şirketi

Aslan, Y. (2019). Milli Mücadele yıllarında Erzurum'da halkı bilinçlendirme ve bilgilendirme faaliyetlerinde önemli bir tiyatro: ibret yeri. 9. Uluslararası Atatürk Kongresi. DOI: 10.51824/978-975-17-4794-5.87

Atar, A. (1995). *Yeşil Trampetçi.* Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Aytaş, G. (2014). İletişim gerekliliği açısından tiyatro. *Turkish Studies,* 9(3), 239-246.

Bakır, A. (2007). *Temel eğitimde tiyatro çalışmalarının öğrencilerin kişilik (özgüven kazanımı) üzerindeki etkisi.* (Yüksek Lisans Tezi) İstanbul, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ballıktaş, H. (2007). *Oduncu ile orman perisi*. Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Baş, K. (2017). *Sahne sanatları ile sosyal bilgiler öğretiminin öğrencilerin başarı, tutum ve bilgilerinin kalıcılığına olan etkisi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). *Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ*.

Batur, Z. & Şaşmaz, E. (2018). Devlet tiyatrolarında oynanan çocuk tiyatro oyunlarında değer eğitimi ve bu oyunların Türkçe öğretimine katkısı. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi,* 7(4), 2518-2550.

Beldağ, A. & Aktaş, E. (2016). Sosyal Bilgiler öğretiminde edebî eser kullanımı: nitel bir çalışma. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 18(2), 953,981.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak,E., Akgün, ÖA., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2021). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri.* Pegem Akademi.

Cengiz, G. (2012). *Suyun rengi ya da rengarenk çiçek bahçesi*. Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Cengiz, G. (2015). *Bir koyun masalı.* Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Çengelci, T. (2012). Sosyal bilgiler öğretim programında somut olmayan kültürel mirasın yeri, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 25(1), 185-203.

Demirci, V. (2009). *Haydi kızlar okula.* Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Demirezen, S. & Hasgül, M. (2023). Orhan ASENA'nın "Mustafa" isimli tiyatro metninin değerler eğitimi bağlamında incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi,* (33), 547-567. DOI: 10.29000/rumelide.1279113.

Deniz, Ç. (2008). *Kahraman karınca*. Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Doğanay, A. (2008). Çağdaş sosyal bilgiler anlayışı ışığında Yeni sosyal bilgiler programının değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 17(2), 77-96.

Erkek, H. (2007). *Boğaç han.* Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Ersoy, U. (2010). *Önce kalite.* Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Esen, C. (2023). Kimlik inşası bağlamında Cumhuriyet Dönemi çocuk tiyatrosu. Y. Daşçıoğlu ve Ş. Pilten Ufuk (Ed). Cumhuriyetin 100. Yılında Türkoloji Üzerine İncelemeler Kitabı İçinde (s. 201-234), Yaz Yayınları.

Firidinoğlu, N. (2015).*Tanzimat'tan Erken Cumhuriyet'e tiyatro ve eğitim ilişkisi: mektep temsilleri (1896-1936).* (Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Fuat, M. (2003). *Tiyatro tarihi*. İstanbul: MSM Yayınları.

Giritli, İ. (1987). Atatürk, kültür ve sanat. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 4(10), 19-26.

Goldberg, M. (2008). *Tiyatro ve çocuk*. Mitos-Boyut Yayınları.

Gökçer, K. (2015). *Deli köyün incisi*. Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Güldalı Uçuş, Ş. & Tay, B. (2021). *Tiyatro metinleri ile sosyal bilgiler öğretimi*. Tokcan, E. (Ed)., Sosyal Bilgilerde Sözlü ve Yazılı Edebiyat ed. Tokcan, H. Ankara: Pegem Akademi.

Gültekin, M., G. Bayır, Ö. & Göz, NL. (2013). 2004 Sosyal bilgiler öğretim programında yeni anlayışlar: 1998 öğretim programından farklılıkları açısından bir inceleme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(46), 024-049. ISSN:1304-0278.

Gümüş, B. (2021). *Sosyal bilgiler öğretim programındaki öğrenme alanlarının sosyoloji ile ilişkisi üzerine bir araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi), Nevşehir, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Işık, S. (2014). *Türkçe Eğitiminde Araç Metin Olarak Tiyatro Eserlerinin Önemi Ve Dil Becerilerini Geliştirmedeki Rolü.* Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

İbret, B. Ü., Karasu Avcı, E., Karabıyık, Ş., Güleş, M. & Demirci, M. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlerin öğretiminde edebi ürünlerin kullanımı. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2017 (9), 104-124. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/goputeb/issue/34356/379928

Kan, Ç. (2010). A.B.D ve Türkiye'de sosyal bilgilerin tarihsel gelişimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 30(2), 663-672.

Kanıbol, S. (2008). *Yağmur ağacı.* Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Kapan, A. (2019). 6. *sınıf sosyal bilgiler ders kitabında önerilen edebi ürünlerin öğrenme alanlarında yer alan değerler açısından incelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Tokat, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Karaca, Ş. (2006). Tanzimattan Cumhuriyete Türk tiyatro edebiyatı literatürü. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi,* 4(7), 143-173.

Karal, E.Z. (1968). Atatürk ve sanat. *Devlet Tiyatrosu Aylık Sanat Dergisi.* (39), 2-4.

Kocatürk, K. (2006). *Barış için savaş*. Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Köksal, N.C. (2013). *Mutlu çocuklar ülkesi*. Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Köreken, Ü. (2008). *Küçük müfettişler.* Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Kuyumcu, N. (2000). *Çocuk tiyatrosu*. Mitos Boyut Yayınları.

Kuyumcu, N. (2010). Eğitimde tiyatro ve gençler. Ç.Ü. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 19(1), 156-165.

Küçükaycan, A. (2008). *Jülide küresel ısınmaya karşı*. Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Maden, S. (2007). *Ülker Köksal'ın çocuk oyunlarının eğitim boyutu üzerine bir inceleme.* (Yüksek Lisans Tezi), Erzurum, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Maden, S. (2010). Türkiye'de çocuk tiyatrosu düşüncesi ve öz tiyatro. *Education Sciences,* 5(3), 234-246.

MEB. (2018). Sosyal bilgiler dersi öğretim programı, http://mufredat.meb.gov.tr adresinden erişildi.

Merterkek, P. (2013). *Mucize peşindeki marduklular.* Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Meseri, R. & Yaygel, P. (2010). *Edi'nin annesi nerede?.* Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

NCSS, (2024). https://www.socialstudies.org/about/definition-social-studies sayfasından 22.08.2024 tarihinde erişildi.

Nutku, Ö. (1976). *Yaşayan Tiyatro.* İstanbul: Çağdaş Yayınları.

Nutku, Ö. (1999). *Atatürk ve Cumhuriyet tiyatrosu*. Ankara: Özgür Yayınları

Onat, L. (2001). *Kerem ile dostları*. Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Önder, Y.H. (2010). *Yeni bir dünya.* Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Özek, C. (2005). *Çöp canavarı*. Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Özer, H. (2011). *Telepinu.* Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Özgentürk, I. (2015). *Dünyayı tanıyorum*. Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Öztürk, H. (2010). *Küçük lapina*. Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Öztürk, S. (2015). *Karagöz palyaço değil ki*. Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Samurçay, N. (1976). Çocuk psikolojisi açısından tiyatro. *Tiyatro Araştırmaları Dergisi*, 7(7), 113-138.

Samurçay, N. (2008). Çocuk psikolojisi açısından tiyatro. *Tiyatro Araştırmaları Dergisi*, 26(26), 7-38. https://doi.org/10.1501/TAD_0000000213

Schneider, W. (2005). *Çocuklar için tiyatro*. Mitos-Boyut Yayınları.

Somers, A. (2009). *Kamp ateşi.* Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Soydan Cımbız, N. (2019). *Namık Kemal'in tiyatro eserlerinin sosyal bilgiler öğretim programında yer alan değerler bağlamında incelenmesi* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.

Şen, H. (2023). *Sosyal bilgiler öğretiminde 5 ve 6. sınıf kültür ve miras öğrenme alanlarında sanal müze kullanımına yönelik öğretmen görüşleri.* (Yüksek Lisans Tezi), Konya, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Şener, S. (2006). *Dünden bugüne tiyatro düşüncesi*. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Tanay, H. (2008). *Çuf çuf.* Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

TDK, (2024). https://sozluk.gov.tr/ adresinden 19.05.2024 tarihinde erişildi.

Terzi, F. (1996). *Akıllı soytarı.* Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Terzioğlu, A.H. (2008). *Karınca kararınca*. Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Tetik, N. (2008). *Küçük korsan*. Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Tindall, L. C. (1996). A comparison of teaching social studies using a traditional textbook approach versus using a literatüre based aproach. (ERIC ED 401 198).

Tül, İ. (2009). *Hayvanlar alemi.* Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Yakın, S. (1982). *Mavi masal.* Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Yalçın, A & Aytaç, G. (2005). *Tiyatro ve canlandırma sahneleme bilgileri.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Yalçın, A. & Akhan, NE. (2019). Cumhuriyetten günümüze sosyal bilgiler programlarının sosyal bilgiler öğretim yaklaşımlarına göre incelenmesi. 12(3), 842-873. DOI: https://doi.org/10.30831/akukeg.414578

Yantır, C. (2014). *Cennet ormanı*. Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Nitel araştırma yöntemleri.* (12. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, F. (2004). Howard Gardner'in Çoklu Zeka Kuramı çerçevesi içinde okul içi tiyatro çalışmalarının eğitime katkısı. (Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yorulmaz, Z. (2008). *Akıllı tavşan aç gözlü aslan.* Antalya Devlet Tiyatrosu Müdürlüğü.

Zayimoğlu-Öztürk, F. (2011). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının ilköğretim sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan öğrenme alanlarına ilişkin özyeterlik düzeylerinin incelenmesi.* (Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara, 2011.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Melisa HASGÜL

EĞİTİM DURUMU

Lisans Eğitimi: Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü

Yabancı Dil: İngilizce

YAYINLAR

- Demirezen, S. ve Hasgül, M. (2022). Sosyal bilgiler dersi öğretim programında ve ders kitaplarında okuryazarlık becerilerinin incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9 (33), 213-247.
- Demirezen, S. & Hasgül, M. (2023). Orhan ASENA'nın "Mustafa" isimli tiyatro metninin değerler eğitimi bağlamında incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi,* (33), 547-567. DOI: 10.29000/rumelide.1279113.

İNTİHAL RAPORU

Melisa HASGÜL

ORİJİNALLİK RAPORU

%12	%11	%7	%5
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	www.gib.gov.tr İnternet Kaynağı	%1
2	egitimaski.com İnternet Kaynağı	%1
3	acikbilim.yok.gov.tr İnternet Kaynağı	%1
4	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	%1
5	www.researchgate.net İnternet Kaynağı	%1
6	www.cocukgenclikedebiyati2016.org İnternet Kaynağı	<%1

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

□ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

□ Tezim sadece Akdeniz Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

□ Tezimin …… yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

10.07.2024

Melisa HASGÜL

EKLER

EK1: Bir Şişe Göz Yaşı Çocuk Oyunu

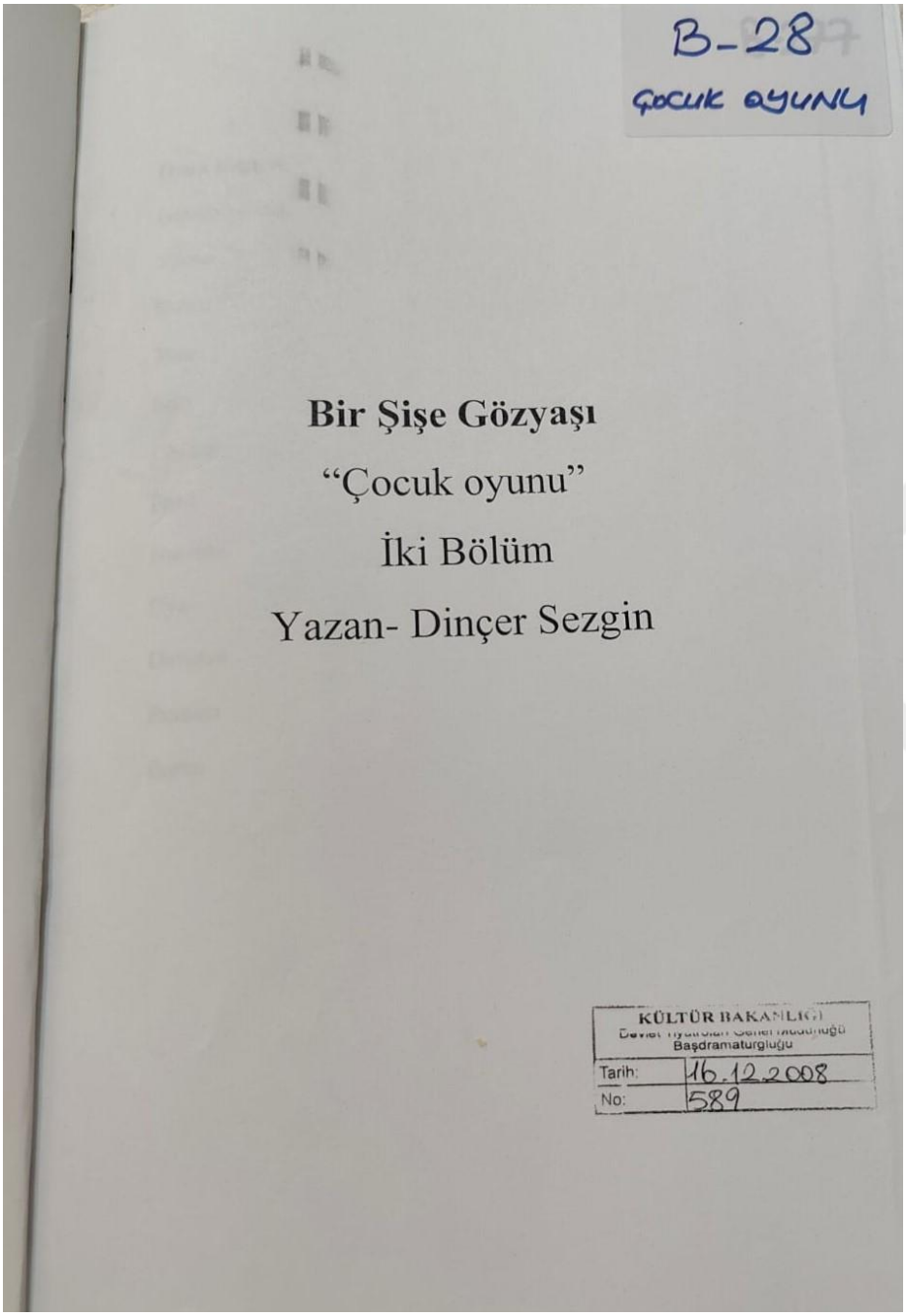
B-28
ÇOCUK OYUNU

Bir Şişe Gözyaşı

"Çocuk oyunu"

İki Bölüm

Yazan- Dinçer Sezgin

KÜLTÜR BAKANLIĞI
Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü
Başdramaturgluğu
Tarih: 16.12.2008
No: 589

EK2: Bir Koyun Masalı Çocuk Oyunu

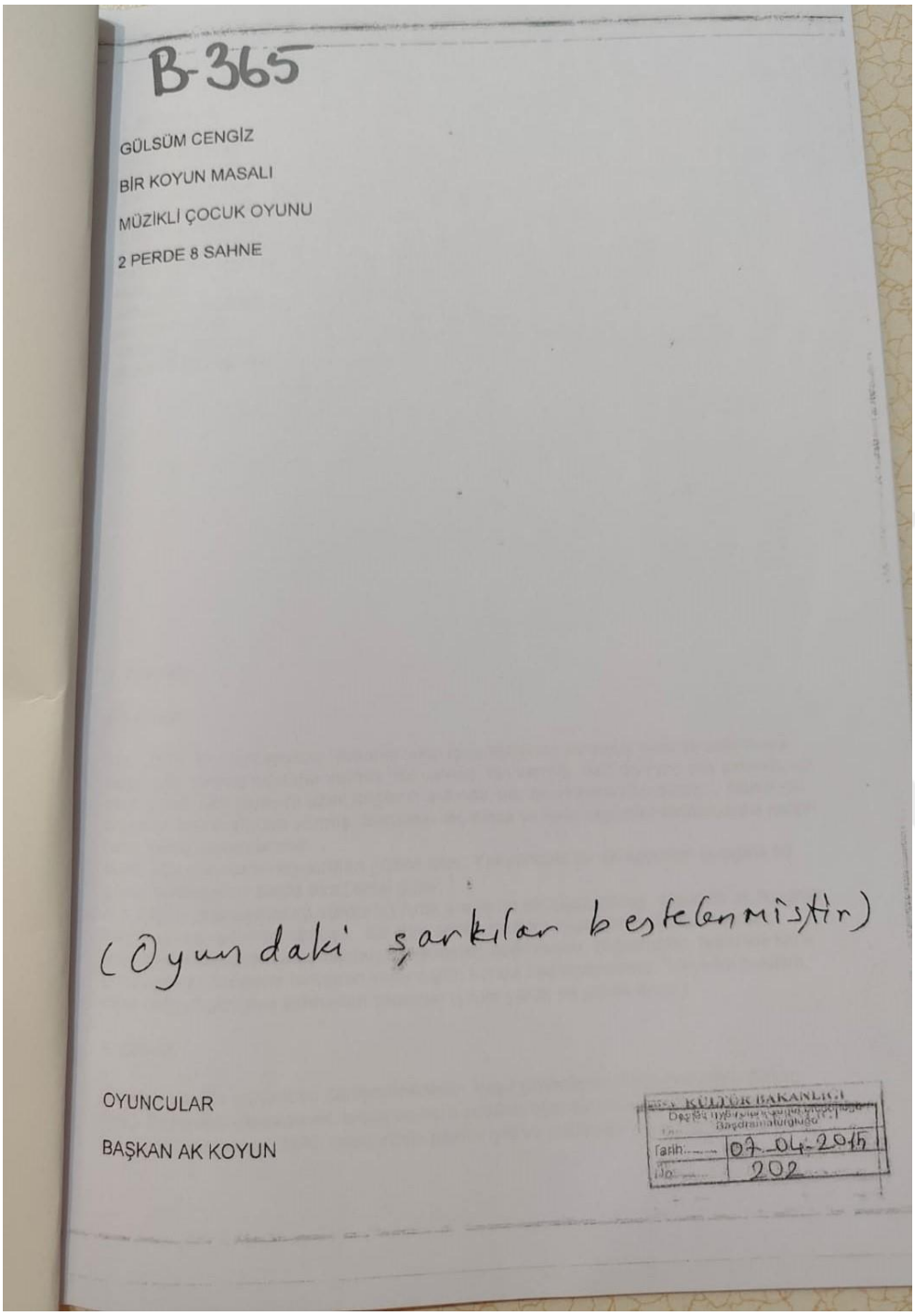

B-365

GÜLSÜM CENGİZ

BİR KOYUN MASALI

MÜZİKLİ ÇOCUK OYUNU

2 PERDE 8 SAHNE

(Oyundaki şarkılar bestelenmiştir)

OYUNCULAR

BAŞKAN AK KOYUN

KÜLTÜR BAKANLIĞI
Basılı Yayınlar ve Bandrol Dairesi Başkanlığı
Tarih: 07-04-2015
No: 202

EK3: Yeni Bir Dünya Çocuk Oyunu

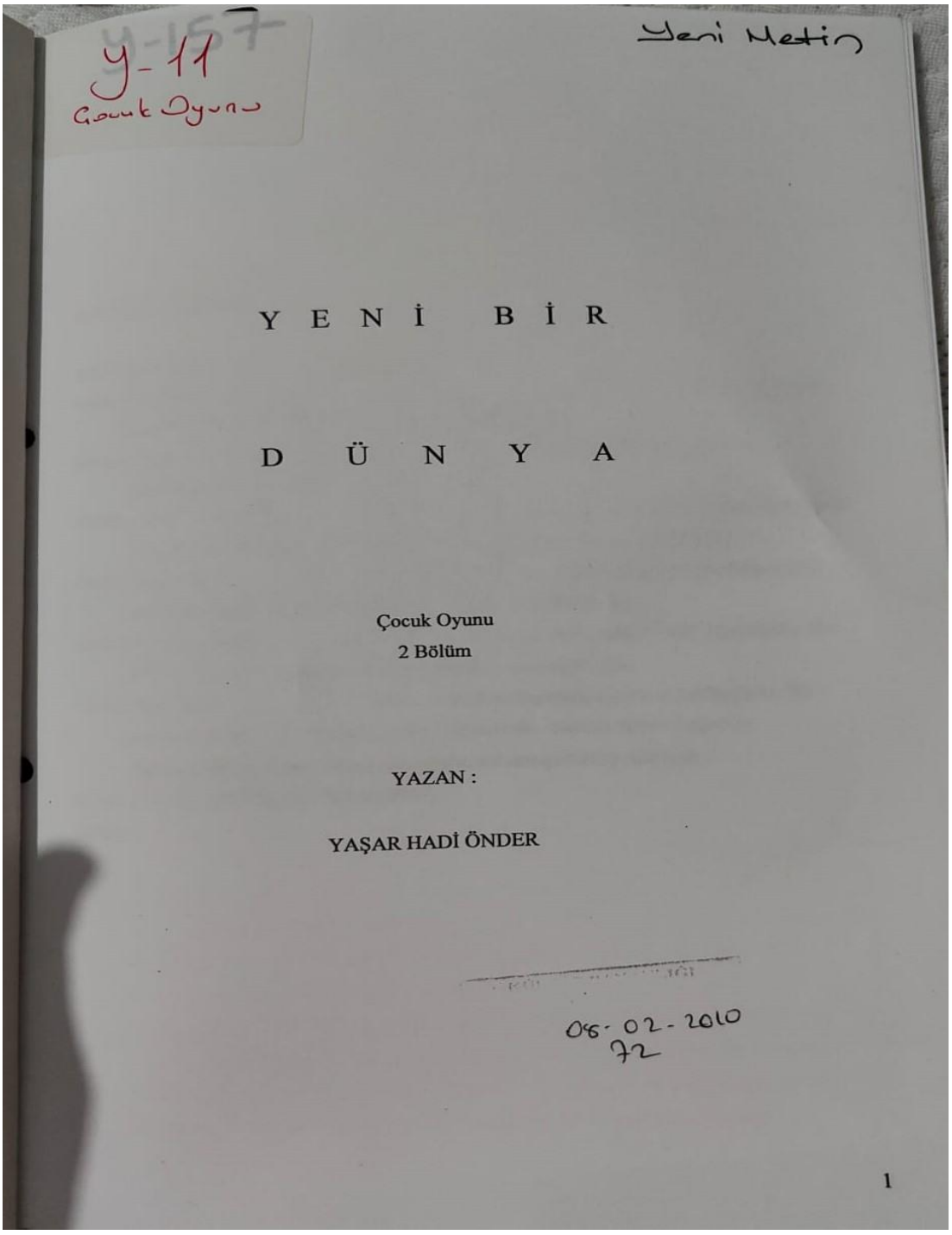

Y-157
Y-11
Çocuk Oyunu

Yeni Metin

Y E N İ B İ R

D Ü N Y A

Çocuk Oyunu
2 Bölüm

YAZAN :

YAŞAR HADİ ÖNDER

08-02-2010
72

1

EK4: Boğaç Han Çocuk Oyunu

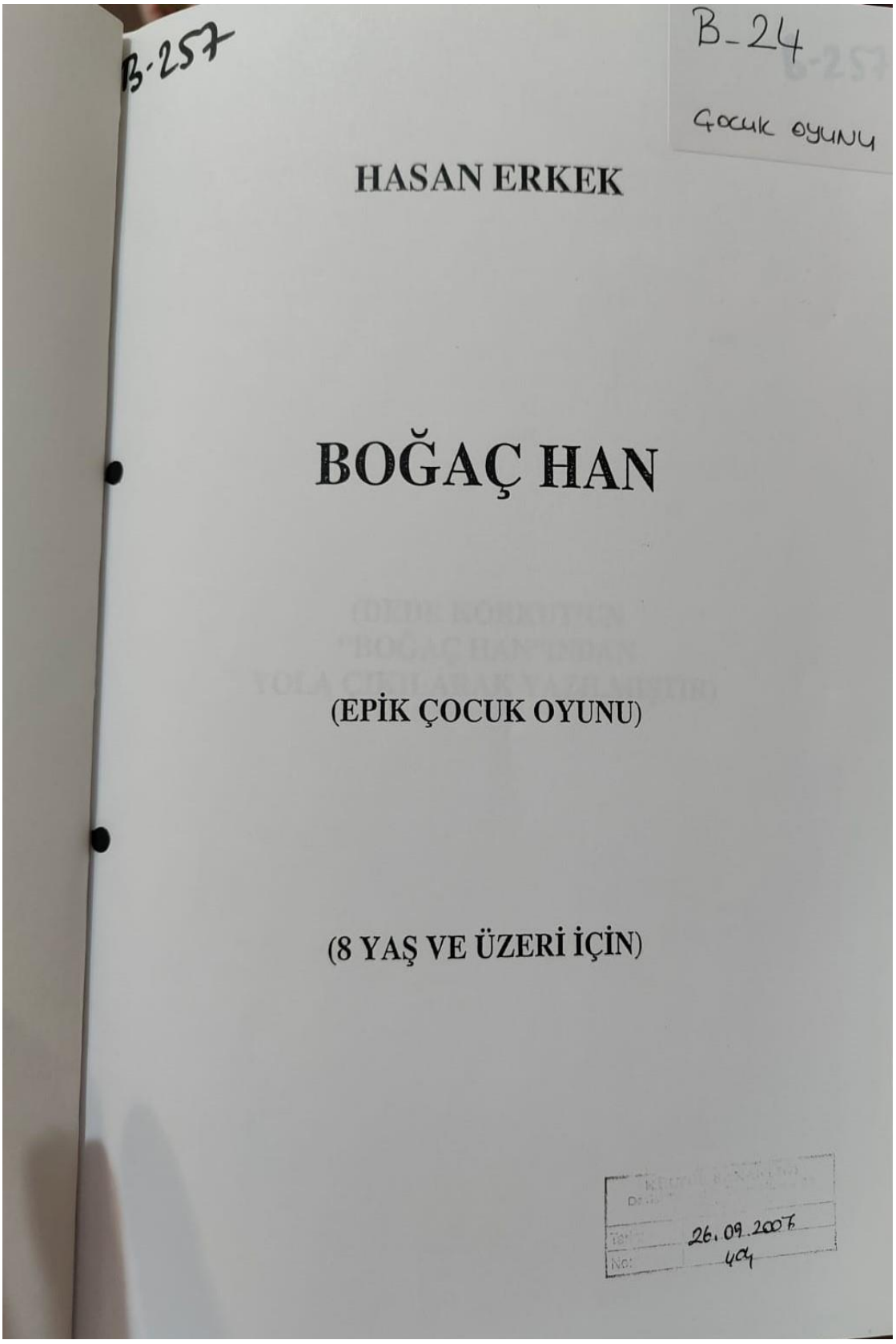

EK5: Barış İçin Savaş Çocuk Oyunu

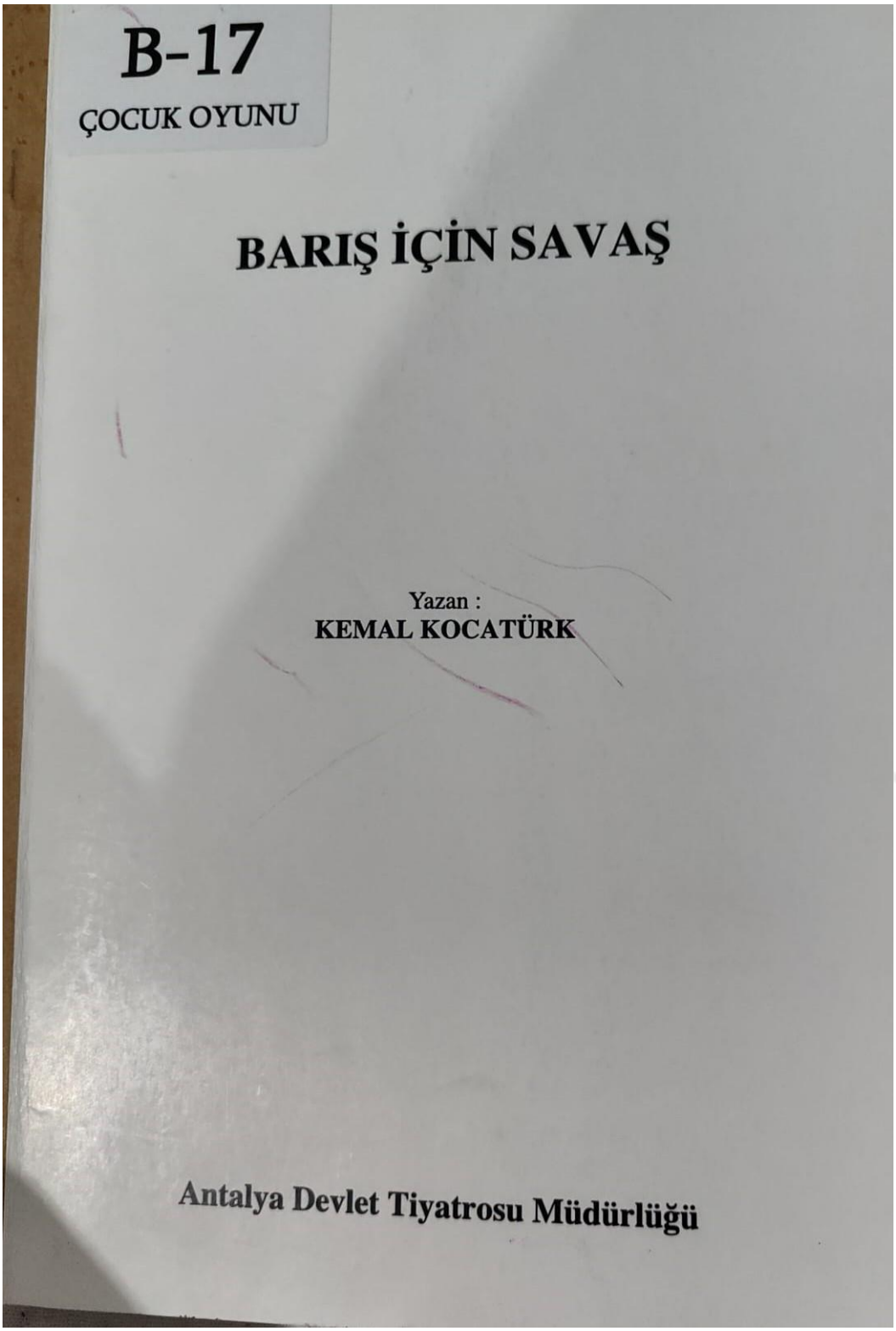

EK6: Jülide Küresel Isınmaya Karşı Çocuk Oyunu

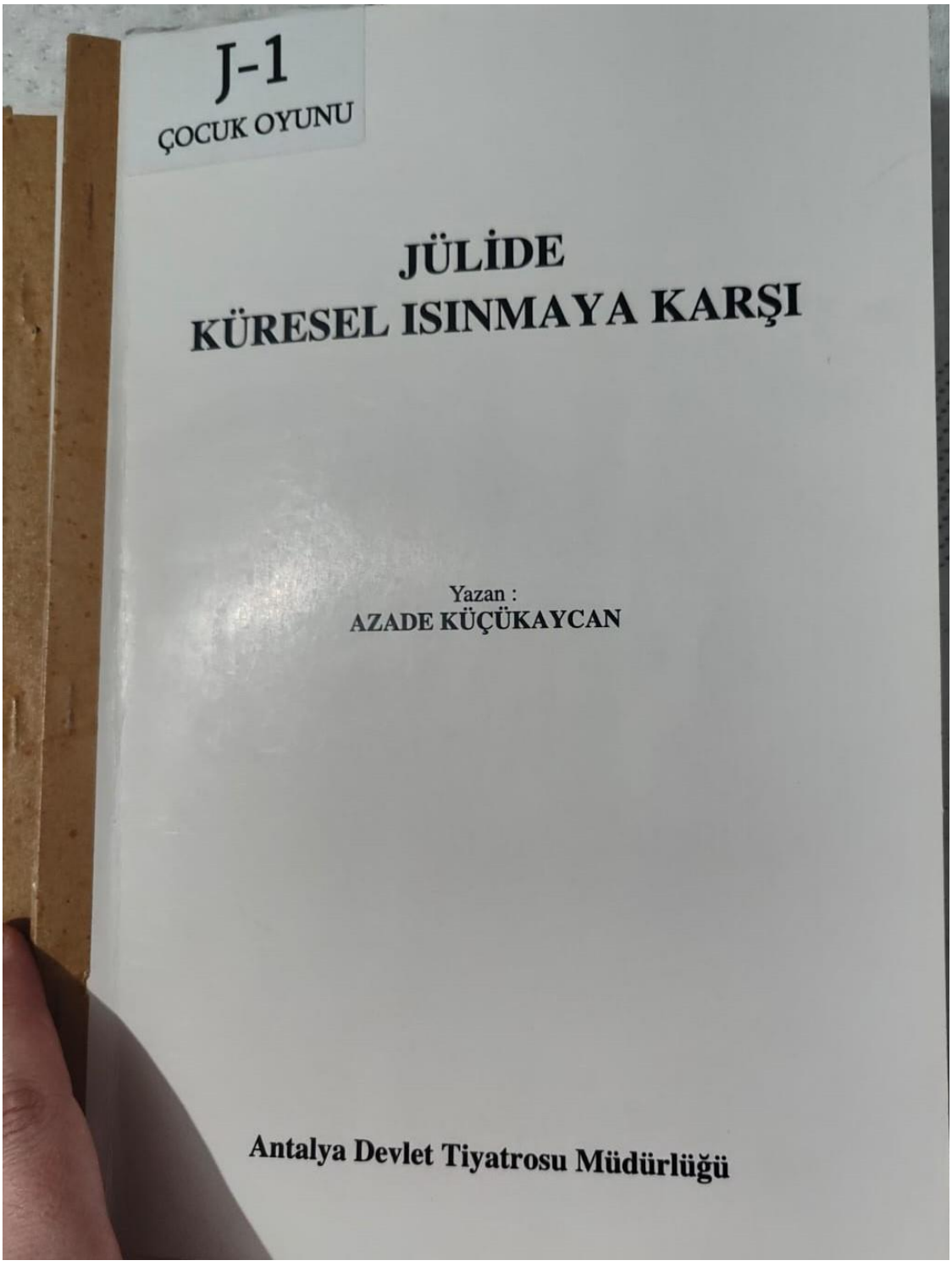

EK7:Yaşasın Cumhuriyet Çocuk Oyunu

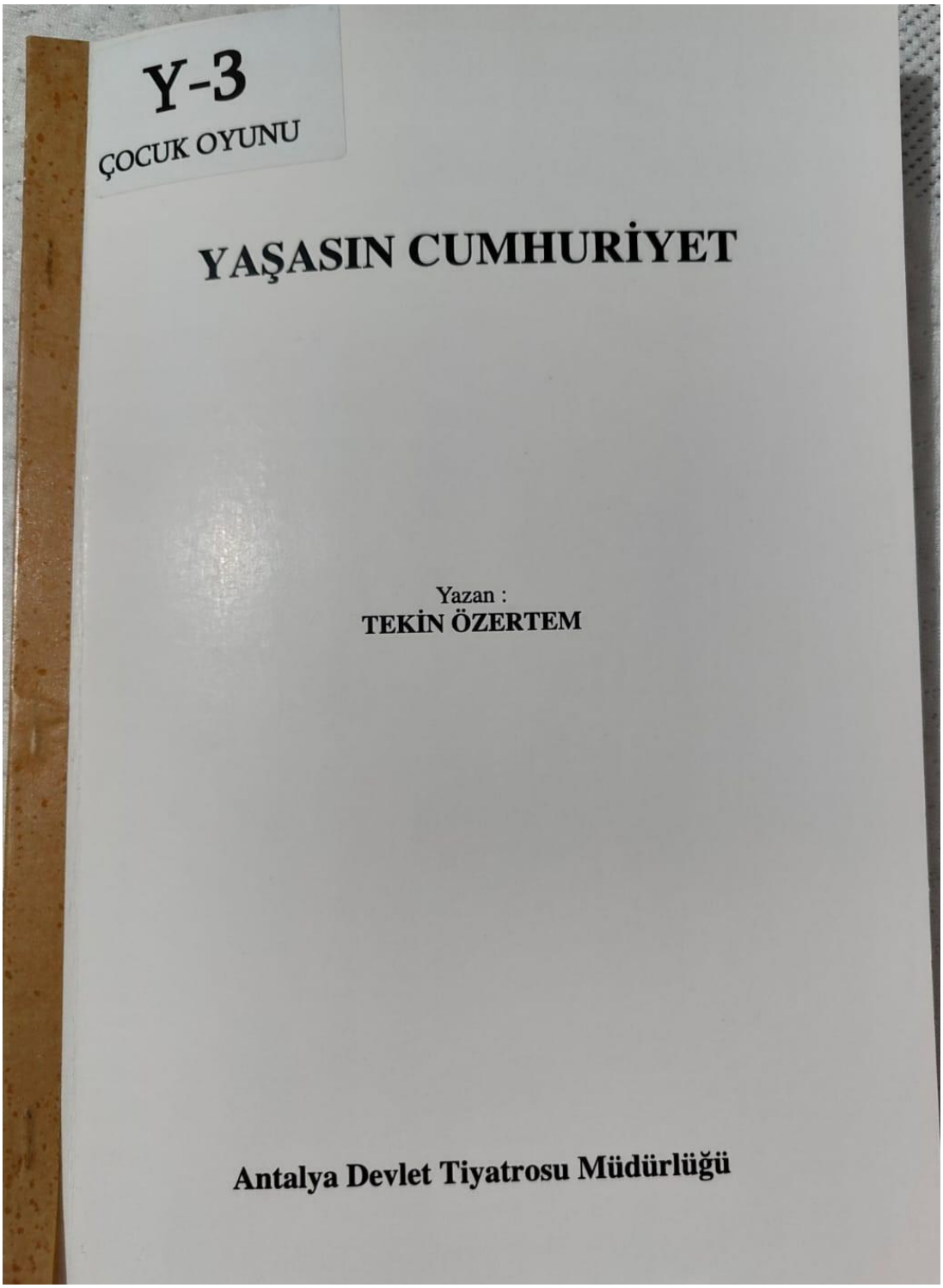

EK 8: Çuf Çuf Çocuk Oyunu

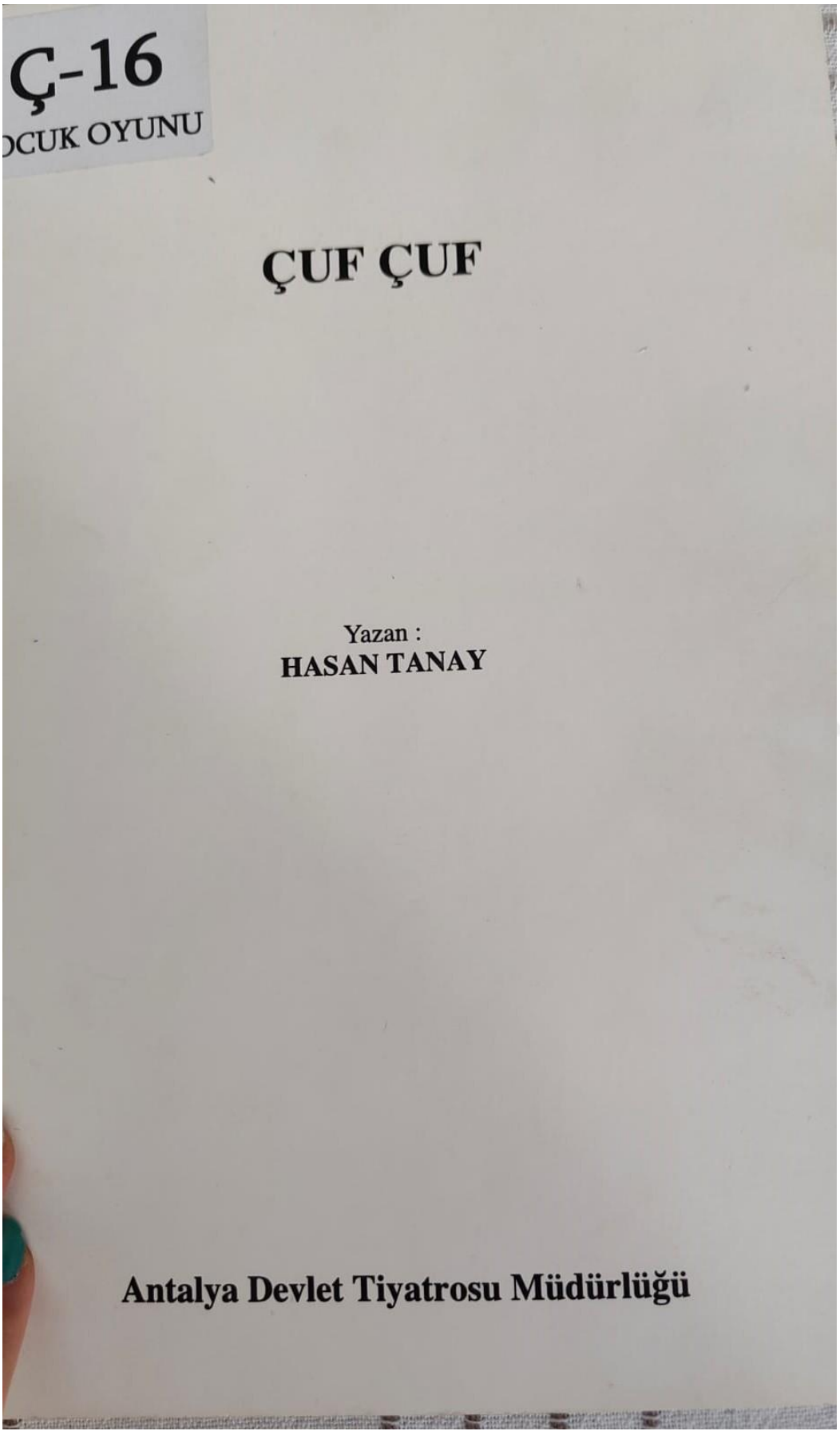

EK 9: Edi'nin Annesi Nerede? Çocuk Oyunu

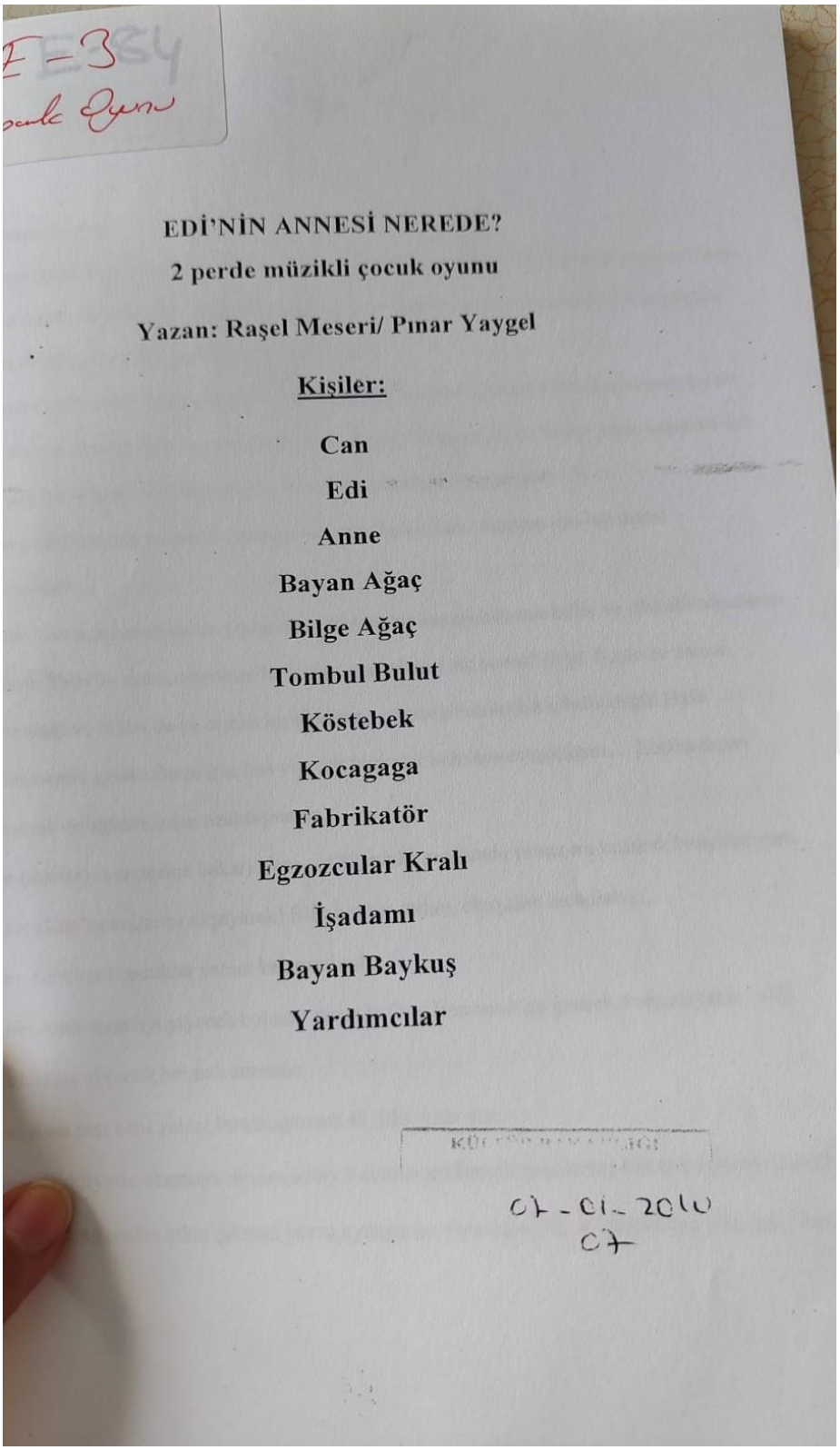

EDİ'NİN ANNESİ NEREDE?

2 perde müzikli çocuk oyunu

Yazan: Raşel Meseri/ Pınar Yaygel

Kişiler:

Can

Edi

Anne

Bayan Ağaç

Bilge Ağaç

Tombul Bulut

Köstebek

Kocagaga

Fabrikatör

Egzozcular Kralı

İşadamı

Bayan Baykuş

Yardımcılar

EK 10: Barış Ormanında Yarış Çocuk Oyunu

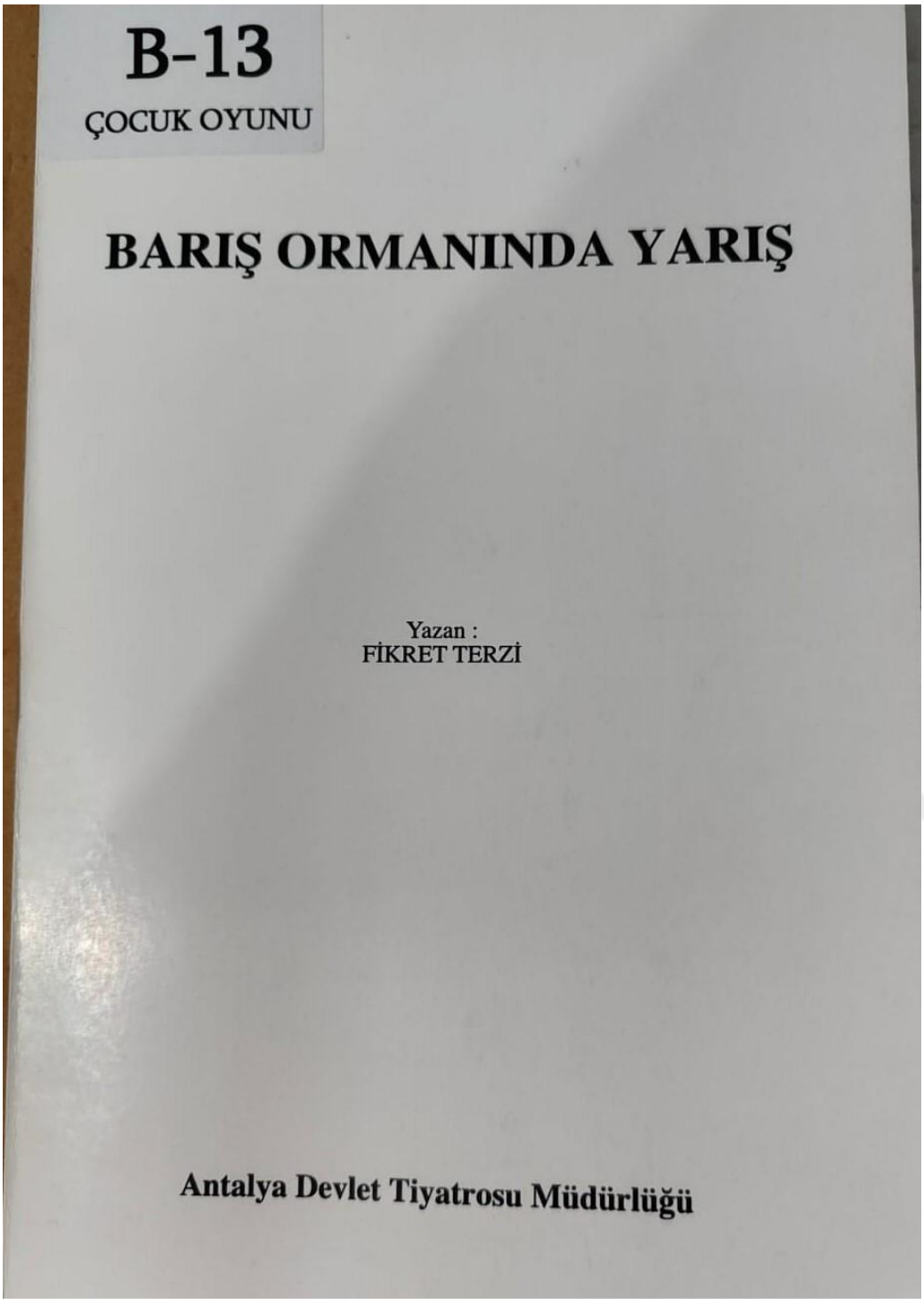

EK 11:

Tablo 10. *İncelenen Yerli Çocuk Oyunları Listesi*

Eser Adı	**Yazar**
Abur Cubur Mahallesi	İbrahim Tül
Ah Şu İnsanlar	Ünver Oral
Akıllı Soytarı	Fikret Terzi
Akıllı Tavşan İle Aç Gözlü Aslan	Zeki Yorulmaz
Aksak Timur İle Hoca Nasreddin	Ümit Denizer
Al Yanaklı Gelinim Bal Dilli Kaynanam	Hayrettin Filiz
Ali Baba Ve Kırk Hergele	Harun Özer
Allem Kallem	Nazım Hikmet Ran
Arkadaşım Mikrop	Fikret Terzi
Avcı İle Ay	?
Ay Işığı Sirki	Muzaffer H. Kırıkkalp
Ay Şehzadenin Şahane Serüvenleri	Selen Korad Birkiye
Bahçıvan Amca"nın Altınları	Hasan Ballıktaş
Balina İle Mandalina	Doğan Yarıcı
Barış Çiçeği	Şahin Örgel
Barış İçin Savaş	Kemal Kocatürk
Barış Ormanında Yarış	Fikret Terzi
Barış'ın Serüveni	Erkan Çelikol
Başak Masallar Ülkesinde	Şengül Koparer
Becerikli Kanguru	Ahmet Önel
Ben Çalmadım	Ferih Egemen
Benim Küçük Yıldızım	Cengiz Özek
Benim Tatlı Meleğim	Metin Arslan
Benimle Oynarmısınız?	Ozan Yıldırım
Beyaz Barış Hemen Şimdi	Tansel Öngel
Bin Varmış Hiç Yokmuş	?
Bir Koyun Masalı	Gülsüm Cengiz
Bir Prens Masalı	Gökhan Erarslan
Bir Şeftali Bin Şeftali	Samed Behrengi
Bir Şişe Gözyaşı	Dinçer Sezgin
Bir Tuz Masalı	Anonim
Bir Varmış İkide Varmış	Ali Meriç

Bir Yıldız Seç Kendine "Yeldeğirmeni"	Zerrin Akdenizli Çelenk
Birgün Nasrettin Hoca	Metin Bilgin
Biricik Arkadaşım	Özge Ayık Babaoğlu
Birine Bir Şey Ver	Fide Acarlar
Bizden Değilsin	Nedim Buğral
Boğaç Han	Hasan Erkek
Boş Kaplumbağa	Ayla Çınaroğlu
Boz Eşeğe Kim Biner	Ali Meriç
Bremen Mızıkacıları	Salih Kalyon - Ali Meriç
Bremen Mızıkacılarının Hikayesi	Yusuf Gökhan Atalay
Bücür İle Geveze	F.İnci Bilaloğlu
Büyük Kaçış	Harun Özer
Büyümek İstiyorum	Mehmet Akay
Cam Faunus	?
Camdan Kalp	Özlem Saraç
Canavar Uyanmadan	Özlem Belkıs
Canlanan Masallar	Umut Uğur
Cennet Ormanı	Cengiz Yantır
Cıbıl Kurt	Ayhan Akalın
Cici Bebek	Meltem Taşkıran
Cimri	Turgay Yıldız
Çevre Barışı Barış Yarışı	Fikret Terzi
Çevreci Dede	Hikmet Temel Akarsu
Çık Ortaya Çık	Fikret Terzi
Çıkayım Mıı?	Anonim
Çınar Dede	Hüseyin Yurttaş
Çıtır Köy	Ali Meriç
Çiçeğim Solmasın	Kerem Gökçer
Çiçek Prenses	Hasan Erkek
Çirkin Ördek Yavrusu	Gülen İpek Abalı
Çirkin Prensle Şişko Prenses	Harun Özer
Çizmeli Kedi	Metin Arslan
Çoban Ve Lulu	Emel Bala Gürel
Çocuk Parkı	Kamil Atliman
Çocuk Ülkesi	Gülen İpek Abalı
Çocuk Ve Balık	Hüseyin Avni Danyal
Çocuktan Al Haberi	Vedat Demirci
Çöp Canavarı	Cengiz Özek

Çuf Çuf	Hasan Tanay
Çürük Elma	?
Damlaların Dansı	Sema Ergenekon - Gökhan Aktemur
Dede Torun	Orhan Asena
Dedem Çocuk Oldu	Hidayet Karakuş
Deli Köyün İncisi	Kerem Gökçer
Delikburun Kabilesi	Nilbanu Engindeniz
Denizaltı Masalı	Medine Çam
Denizkızı Ve Sevimli Korsanlar	Özlem Saraç
Dev Masalı	?
Dikkat Mikrop Geliyor	Nesrin Arısoy
Dile Benden Üç Yıldız	Kamil Atliman
Doğ Güneşim Doğ	Aziz Nesin
Doktor Ayı Bobo	Ali Meriç
Domates İle Gözlük	Ülkü Ayvaz
Dost Olunca	Taner Barlas
Dostluk Şarkısı	Ayhan Akalın
Dünyanın Bütün Renkleri	Medine Çam
Dünyanın Eski Zamanlarında	Işıl Kasapoğlu
Dünyayı Tanıyorum	Işıl Özgentürk
Düş Kelebekleri	Asmin N. Singez
Düşçü Dedenin Düşler	İlker Barış
Düşler Bahçesi	Savaş Özdemir
Düşlerde Bulunan…	Faruk Emre Özünlü&Zeki Tüzün
Düşlerim Benim	Gökhan Aktemur
Edi'nin Annesi Nerede?	Raşel Meresi-Pınar Yaygel
Elmacı Güzeli	Yalçın Akçay
Elmanın Yarısı	Hilal Çelenk
Eski Dünya Masalı	Muzaffer H. Kırıkkalp
Eşek Kulaklı Kral Midas	İbrahim Yakut
Evim Güzel Evim	Ülkü Ayvaz
Evvel Zaman Dışında	Yeşim Gökçe
Gelin Yarışalım	Osman Özkan
Gogo	Ümit Dikmen
Gozort	Ali Meriç - Metin Balay
Gök Gürültüsü Kardeşleri	Yaseri Şahbudak

Gökkuşağı Masalı	Levent Güner
Gökkuşağının Altında	Nilbanu Engindeniz
Gökten Kaydı Üç Yıldız	Ülker Köksal
Gölgenin Canı	Fikret Terzi
Gül Güzeli	Anonim
Gül Memiş Söyle Memiş	E.Erdinç Doğan
Güle Güle Arkadaşım	Funda Özşener Ginyol
Gülistan	Hidayet Sayın
Gümüş Saçlı Altın Gözlü	Ülkü Ayvaz
Güneşin Çocukları	Gülten Karlı
Güneş'in Oğlu	Betül Avunç
Harikalar Mutfağı	Ege Işık - Haluk Işık
Harikalar Sirki	Ege Işık - Haluk Işık
Hayali Küçük Memo	Işık Noyan
Haydi Kızlar Okula	Vedat Demirci
Hayvanlar Alemi	İbrahim Tül
Hem Dikenli Hem Çirkin	Gökhan Sekmen
Herkes Sihirbaz Olacak	Kubilay Tunçer
Hodi Podi, Gökyüzündeki Ülke	Kubilay Tunçer
Horoz Adam Ve Korsan	Sevim Ak
Hortumu Sevmeyen Fil	Işıl Selçuk Bayak
İki Bavul Dolusu	Nedim Buğral
İki Köyün Masalı	Ünal Yeter
İlkel Ve Düşne	Didem Ardalı - Taner Büyük Arman
İlkel Ve Düşne (Hem Ormanda Hem Sarayda)	Didem Ardalı - Taner Büyük Arman
Jülide Küresel Isınmaya Karşı	Azade Büyükaycan
Kaç Tilki Kaç	Nurullah Kalkan
Kadife Tavşan	Alper Kul
Kafamda Çiçekler Açtı	Gülten Karlı
Kağıt Şenliği	Ayla Çınaroğlu
Kahraman Karınca	Çağlar Deniz
Kahraman Şey	Mustafa Taner Çelik
Kalp Korosu	Semih Bayraktar
Kamp Ateşi	Ahmet Somers
Karagöz İle Hacivat	Ülkü Ayvaz
Karagöz Palyaço Değil Ki	Serkan Öztürk
Karagözün Cafesi	Ömer Naci Topçu

Karagözün Çocukları	Nesrin Arısoy
Karagözün Salıncak Oyunu	Cevdet Kudret
Karınca Kararınca	Gülten Karlı
Karınca Kararınca	Ahmet Haldun Terzioğlu
Kayıp Prenses	Semra Uras
Kelebeğin Günlüğü	Ali Yoleri
Keloğlan	Mehmet K. Dartay
Keloğlan	Fikret Terzi
Keloğlan Hekimbaşı	Cemalettin E. Kavaklıgil
Keloğlan Keleşoğlan	Ulviye Bursa
Keloğlan Ve Cıbılkurt	Ayhan Akalın
Kendi Düşen Ağlamaz	Fikret Terzi
Kerem İle Dostları	Leyla Onat
Kılçık Mahallesi	Nilbanu Engindeniz
Kırık Uçlu Kalemler	Ahmet Önel
Kırmızı Başlıklı Kız	Ulviye Bursa Karaca
Kırmızı Erik Çekirdeği	İsmail Kocamaz
Kırmızı Şapkalı Kurt	Hakan Güven
Kırmızı Şemsiye	Aytül Akal - Mavisel Yener - Nilay Yılmaz
Kıskanç Oyuncaklar	Fatma Başol
Kış Babanın Çocukları	N.Kübra Erbay
Kız Kulesi Daha Mutlu	Nilgün Dönmez Yarar
Kızıl Rapunzel	Hayati Çitaklar
Kirpinin Uzun Yolculuğu	?
Kocaman Kaplan	İpek Kadılar
Koltuk Sevdası	Özer Tunca
Konuşan Hindi	Muharrem Buhara
Korkuluğun Kalbi	Yalvaç Ural
Kralın Hazinesi	M.Celal Kızıldağ
Krallık Kutusu	Kamil Atliman
Kristal Çiçek	Özlem Saraç
Kuguş Digiligi	Bilgesu Erenus
Kuş Dili	Ayhan Akalın
Kuşlar Mahkemesi	Pembe Akgün Köse
Kuşların Sırları	Hasan Erkek
Kuyudaki Aslan (Sen De Gel)	Ömer Naci Topçu
Kuzu Maydanoz'un Maceraları	Nil Ünlü Aycıl

Küçük Altın Balık Librettosu	Nazım Hikmet Ran
Küçük Bir Mucize	Ulviye Bursa
Küçük Kaçaklar	Nejat Şener
Küçük Kara Balık	Samed Behrengi
Küçük Korsan	Necmettin Tetik
Küçük Lapina	Hasan Öztürk
Küçük Müfettişler	Ümit Köreken - Nursen Çetin Köreken
Küçük Nasrettin	Serpil Akıllıoğlu
Küçümen Gezegene Yolculuk	Sevgi Sanlı
Lay Lay Lom	Sevgi Sakarya Cengiz
Leylek Sultan	Haldun Marlalı
Lunapark	Zeki Yorulmaz
Masal	Necdet Mahfi Ayral
Masal Adası	Necdet Mahfi Ayral
Masal Anlatan Dev	Onur Sezgin
Masal Bahçesi	Ali Taygun
Masal Derinde Çizgi Yerinde	İnci Gürbüzatik
Mavi Gezegeni Kim Kurtarsın	Ülker Köksal
Mavi Masal	Salih Yakın
Mavi Saçlar Pembe Gözler	Ayla Kutlu
Memiş Dayı (Tembel Memiş)	Nurhan Karadağ
Merhaba Hayat	Azade Küçükaycan
Midas'ın Kulakları	Güngör Dilmen
Mimi İle Kardanadam	Ali Okyar
Miyavlara Cısss!	Gülten Karlı
Mor Gece Mavi Gün	Aytül Akal - Mavisel Yener - Nilay Yılmaz
Mucize Peşindeki Marduklular	Pınar Merterkek
Mutlu Çocuklar Ülkesi	Nebi Can Köksal
Mutluluklar Ülkesi	Ümit Denizer
Müzikli Kent	Ayçe Abana Türe
Nalıncı İle Padişah	Anonim Türk Masalından
Nar Tanesi	Bilgin Adalı
Nasreddin Hoca Bir Gün	?
Ne Güzel Şey	İsmet Kür
Neşeli Kampçılar	Evin Kayran&Nesrin Sütçü
Neşeli Taşlar	İnci Kalkan-Nazmi Kalkan
Neşesaçan	Metin Arslan

Oduncu İle Orman Perisi	Hasan Ballıktaş
Orkestra	Zeki Yorulmaz
Ormanların Barış Ateşi	Adem Atar
Ormanya (Büyüklere Masal)	Bahaettin Kabahasanoğlu
Oyun Mu Gerçek Mi	Ceren Akıllıoğlu
Oyunda Sınır Yok	Serdar Saatman
Önce Kalite	Ufuk Ersoy
Pafla Pof	Ergun Sav
Pamuk Prenses Ve Yedi Cüceler	Şaika Günsel
Pasta Yapma Sanatı	Özlem Saraç
Pericin Nasıl Perisev Oldu	Zerrin Polat
Pinokyo	Hayati Çitaklar
Pisi Pisi Müzikali	Levent Tülek
Pisiler Pislere Karşı	Erdem Ulusal
Prenses Parla	Şengül Koparer
Prensesin Dadısı	Sevim Doğa
Purnima Ve Sırlar Ormanı	Günay Ertekin&Handan Ergiydiren
Rüya Fabrikası	Elif İdiz
Rüyadaki Oyuncaklar	Adem Atar - Metin Coşkun
Rüyaların En Güzeli	Hadi Çaman
Rüzgar Dev	Merih Atak - Gülhan Tekin
Saatin Yolculuğu	Aylin Çalap
Sakarca	Fakir Baykurt
Saraydaki Kim	Zerrin Akdenizli Çelenk-Funda Özşener
Savaş Çiçekleri	Gülşah Gülebenzer
Savaş Düşlerimi Çaldı	Haluk Işık
Sevdalı Bulut	Nazım Hikmet
Sevgi Bahçesindeki Ağaç	Adem Atar
Sevgi Çemberi	Hasan Erkek
Sevgi Güvercinleri	Hidayet Sayın
Sevgi Tepesi	Kenan Halis Kızıldağ
Sevgili Barış	Turan Özdemir
Sevimli Kedicikler Ve Rupi	Reha Bilgen
Sevimli Oyuncaklar	Metin Coşkun
Sıra Bizde Biz Anlatıyoruz	Nilgün Dönmez Yarar

Sırça Köşk	Ülker A. Köksal
Sihirli Anahtar	İnan Ambarkütük
Sihirli Değnek	Arzu Daştan Mutlu-Mustafa Mutlu
Sihirli Hediyeler	Ayşen İnci
Sihirli Kapı	Taner Turan
Sihirli Kaval	Gündüz Badak
Sihirli Kitap	Nesrin Kazankaya
Sihirli Köpek	Nil Ünlü Ayçıl
Sinco Akıllı Sincap	Kamil Atliman
Sirk Ya Da Büyük Gösteri	S.Zeki Yorulmaz
Siz Ne Dersiniz?	Faik Ertener
Su Damlası Ve Çocuk	Aslıhan Ünlü
Su Kuyusu	Osman Özkan
Suyun Rengi Ya Da Rengarenk Çiçek Bahçesi	Gülsüm Cengiz
Süper Kurbağa	Murat Tuncel
Şarkıyla Sallanan Salıncak	Ahmet Önel
Şaşkın Tepegöz	E.Erdinç Doğan
Şaşkınlar Sarayı	Harun Özer
Şimdi Söyle	Nesrin Kazankaya
Tavşan Kız İle Üç Şehzade	Anonim
Tavşanlar	Zeki Yorulmaz
Tekir Noktalama İşaretlerini Öğreniyor	Yalvaç Ural
Telepinu	Harun Özer
Tılsım	Tayfun Orhon
Tıngır Mıngır Ülke	Kazım Güçlü
Titil İle Bitil	Habib Bektaş
Tiyatro Çocukları	Mehmet Şekip Taşpınar
Tiyatronun Büyüsü	Özlem Saraç
Topik Nasıl Adam Olur	Enis Fosforoğlu
Trafik Canavarı	Muzaffer H. Kırıkkalp
Tren Geçerken	M.Taner Çelik
Tuna'nın Korsanları	Civan Canova
Uçtu Uçtu Midas Uçtu	Salih Kalyon
Uğur Böceği Benekli	Nilbanu Engindeniz

Uykum Kaçtı	Özlem Belkıs
Üç Kafadar Hırsız Kuklacı Olursa	Özer Tunca
Üç Kız Kardeş	Meral Erbil
Üç Şehzade	Ulviye Bursa
Üç Tavşan Kardeş	Nuray San
Yağ Yağ Yağmur	Şuayip Ünsal
Yağmur Ağacı	Serpilhan Kanıbol
Yapraklar Güneşe Döner	Sabite Somer
Yarım Gün Ülkesi	Ayça Nur Kip Akyol
Yaşama Hakkı	Gülten Karlı
Yaşasın Cumhuriyet	Tekin Özertem
Yaşlı Kuklacı	Ahmet Somers
Yeni Bir Dünya	Yaşar Hadi Önder
Yeşil Trampetçi	Adem Atar
Yıldız Tarihi	Ayçe Abana
Yoksul Evin Kırmızı Elmaları	Gülizar Irmak
Zafer Adımları	Gökhan Erarslan